

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

M. Crassus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

PLVTARCHI

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

M. CRASSVS.

ΜΑΡΚΟΣ ΚΡΑΣΣΟΣ.

CRASSVS patrem habuit cen-

forium & triumphalem. Edu-
ctus est angustis in ædibus in
duorum fratrum contubernio.
Fratres eius vxores superstiti-
bus adhuc parētibus duxerant,
vtebanturque mensa omnes
eadem. Ob quod vel maximè vita temperans
fuisse & moderatus videtur. Altero defuncto fra-
tre, vxorem eius duxit, liberofque suos ex illa ge-
nuit, neque in his continentia cuiquam cessit Ro-
manorum: licet ætatis progressu stuprata virginis
vestalis Liciniae aspersus suspicione fuerit. cæte-
rum Licinia, Plotino quodam accusatore, est abso-
luta. Possidebat villam illa suburbana amœnam,
quam dum auferre Crassus vili pretio cupit, eã af-
fectando & colendo in istam incidit suspicione,
atque auaritia quodammodo crimen incestus di-
luens, à iudicibus liberatus est. Liciniam tamen
non antè dimisit quam prædio esset potitus. Perhi-
bent Romani multarum Crassi virtutum vnũ hoc
vitium luminibus obstruxisse auaritiam. In specie
quidem erat vnum: verum, omniũ in eo vitiorum
quum esset valentissimum, offuscavit cætera. In-
dicia eius auaritiæ hæc potissima censent, ratione
questus & facultatum amplitudinem. Nam quum
ab initio non excederent septuagies bis 1-15, inde
republicam tractans, decimam facultatum sua-
rum partem Herculi sacrasset, præbuisset etiam
populo epulum, ad hæc singulis ciuibus Romanis
D tesseram annonariam trium mensium de suo de-
diffet, tamè antequam ad bellum Parthicum pro-
ficisceretur, subducto secum fortunarum suarum
calculò, reperit incensu millies septingentes qua-
ter 1-15. Harum diuitiarum pleraque, si eum illius
proferenda ignominia veritas est, ex igne & bello
confluit, ex publicis calamitatibus maximum
quæstum faciens, Siquidem quum Sylla capta vr-
be bona ad se interemptorum subhastaret, prædã
eam suam & censens & appellans, idque agens vt
quam plurimis ex potentissimis ciuibus illud inu-
reret piaculum, nullum donum vel sectionem re-
E pudiauit. Iam considerans pestes vrbs Romæ co-
gnatas & familiares, ædificiorum propter molem
& frequentia, incendia ac sedimenta, seruos com-
parauit architectos & fabros. Quibus ad quingen-
tos paratis, emptitabat inflammata & vicina in-
flammati, quæ domini metu & incertitudine ca-
sus vili pretio dimittebant. Ita pars vrbs maxima
in illis recidit mancipium. Qui quum manum
tantam haberet artificum, nisi propriam domum
nihil ipse ædificauit, cupidos dicens ædificandi, à
femetipsis euerti sine aduersarijs. Ciuibus verò,
qui ædificare vellent, operas eorum locabat mer-
F cede, ac simul areæ spatium cuique pro suo arbi-
trio ad ædificandum vendebat. Multas possidebat
argentifodinas, agrum pretiosum, multosque qui
eum exercebant. Veruntamen omnia hæc mi-
nimè sunt cum seruorum pretio comparanda:

ΑΡΚΟΣ ὁ Κράσος, ἡ ἡμιπικρὸ
καὶ θριαμβικὸ πατρὸς· ἐτέρεθι δὲ τῶ
οἰκίᾳ μικρᾷ μετὰ δυοῖν ἀδελφῶν, καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ ζωαῖκες ἦσαν, ἐπὶ
τῶν γυναικῶν ζῶντων καὶ πρότερος ἐπὶ
τῶ αὐτῶ ἐφοίτων τετραπέζῳ. ὅθεν οὐχ

ἦκιστα δοκῆ καὶ ἀφ' αὐτοῦ τῶ φθῶν καὶ μέτερος γυνεῶν αὐτῶ
πῶ διαπορῶ ἀποθανόντος ὅτε ἐτέρου τῶ ἀδελφῶν τῆ γυ-
ναικὶ στυγερῶσε, καὶ τῆς παιδῶς ἐξ ἐκείνης ἔγεν, ὁ δὲ τοῦ
ἦτον καὶ αὐτῶ ταῦτα Ρώμῳ ἀπακτος γυρόμενος. καίτοι
παρῶν καὶ ἡλικίαν, αἰτίαν ἔχε Λικινία Σωίνα τῶ Ε-
στῶδων μιᾷ παρῶν καὶ δίκῳ ἐφυγῆ Λικινία, Πλωτί-
ου υἱὸς δώκοντος. ἡ δὲ παρῶν αὐτῶ καλὸν, ὁ βουλό-
μενος λαβῆν ὀλίγης ἡμῆς ὁ Κράσος, καὶ ἀφ' αὐτοῦ παρῶ-
κεῖμενος αἰετῆ γυναικὶ καὶ τετραπέζῳ, εἰς πῶ ὑποψίαν ἐ-
κεῖνῳ ἐπέπεσε· καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτῶ τῆ φιλοπλουτία πῶ αἰτίαν
τῆς φθορῆς ἀπολυσαμένους, ὑπὸ τῶ δικαστῶν ἀφείθη. πῶ
δὲ Λικινία ἐκ αὐτῆ παρῶν ἢ τῶ κτήματος κερῶσαι.
Ρώμῳ μὲν οὐκ ἔλαττοι, πολλὰς δὲ χρῆταις τῶ Κράσου κα-
κίαν μόνῳ ἐπισηπῶσαι, τῶ φιλοπλουτία. ἔοικε ὅ μῶ, πα-
σῶ δὲ ἐρρωμένῳ ἔχε τῶ αὐτῶ κακίαν ἡμομένη, καὶ ἄλ-
λας ἀμαυρῶσαι, τεκμήρια δὲ τῶ φιλοπλουτίας αὐτῶ μέγιστα
ποιοῦνται, τὸν τε ἔσπον τῶ πλεῖστος, καὶ τῆς οἰσίας ὁ μέγε-
θος. τετραχρῶν γὰρ οὐ πλείω κεκτημένος ἐκ δὲ τῶ
λαόντων, εἴτα αὐτῶ τῶ πολιτία ἀποθύσας μὲν τῶ Ἡρα-
κλῆ πῶ δεκάτῳ, καὶ τῶ δῆμοι ἐστάσας, βεῖς ὅ μῶς ἐκάσας
Ρώμῳ σιτηρέσιον ἐκ τῶ αὐτῶ παρῶν, ὅ μῶς παρῶ
τῆς ἐπὶ Γάρμῳ στρατείας, αὐτὸς αὐτῶ ἡμῶς ἐκλογι-
σμένον τῆς οἰσίας, ἄρεν ἐκατὸν ἑκατῶν ἡμῶν παρῶ ἐ-
πλακίαι ἰοῖς. καὶ ὅ πῶ τῶ τούτων, (εἰ δὲ μετὰ βλασφη-
μίας εἰπεῖν ὁ ἀληθῆς) ἐκ πῶ τῶ Σωίνα καὶ πολέμου,
ταῖς κρινῶς ἀτυχῶς παρῶ τῶ μεγιστῆ χρῆσάμενος.
ὅτε γὰρ Σύλλας ἐλὼν τῶ πολιν, ἐπῶ τῶ οἰσίας ἀ-
νηρημένον ὑπὸ αὐτῶ, λαῦρα καὶ ἰομίτων καὶ ὀνομάτων,
καὶ βουλομένων ὅτι πῶ εἰσοῖς καὶ ἀρεπῆτοις παρῶ μὲν
ἔασας ὁ αἰσ, οὐτε λαμβάνων οὐτ' ὀνομάμενος ἀπέπε-
πῶς ὅ τῶ τῶ, ὅρων τῶς Σωίνας καὶ συνοῖσας τῆς Ρώ-
μῆς κῆρας, ἐμωρησῶς καὶ συλλῶσας, ἀφ' αὐτῶ καὶ
πλήθος οἰκονομημάτων, ἐωῖστο δούλους δὲ χεῖτεκτονας καὶ
οἰκονομοῖς, εἴτ' ἔχον τούτοις ὑπὸ πενταχρῶν ὄντας, δὲ χ-
ρῶσας τῶ καὶ ὀνομά καὶ γῆρας τῶ καὶ ὀνομά, ἀφ'
φοβὸν καὶ ἀδολότητα, τῶ διαπορῶ ἀφ' ὀλίγης ἡμῆς
παρῶν ὡς τῆς Ρώμῆς ὁ πῶ τῶ μέγιστος ὑπὸ αὐ-
τῶ γυνεῶν. ἑσούτοις ὁ κεκτημένος τεχνίτας, ὁ δὲ ἀρεπῶ-
μῶν αὐτῶς ὅτι ἑαυτῶ καπαλύσας, χρεῖς ἀπαγα-
μῶν. ὅτων δὲ αὐτῶ παρῶ πολλῶν δὲ χρῶν, πολυμή-
που ὁ χρεῖς, καὶ τῶ ἐργασίμων ἐκ αὐτῶ, ἑμῶς αἰσῆς ἡγῶ-
σαι το μῶ δὲ τῶ αὐτῶ παρῶ τῶ οἰκῶ τῶ ἡμῶν

ἑσπύποις ἐκέκτητο καὶ τοῖσι τοῖς ἀναγνώσταις, ὑπογραφεῖς, ὑπογραφεῖς, ἀναγνώσταις, διοικηταῖς, τραπεζοκόμοις αὐτὸς ἐπιμαρτυροῖσι καὶ παρθεῖν καὶ διδάσκων, καὶ ὅλως νομίζων τῷ δευτέρῳ παρθεῖν μάλιστα τὴν τοῖς οἰκέταις ἐπιμελίαν, ὡς ὄργανα ἐμφυλά τῆς οἰκονομικῆς. καὶ τοῦτο μὲν ὀρθῶς ὁ Κράστος, εἰ τὸ (ὡς ἔλεγε) ἠγαῖτο τῶ μὲν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς χρεῖαι, τοῖς δὲ οἰκέταις δι' αὐτῶν κερταῖν. τὴν γὰρ οἰκονομικῶν, ἐν ἀψύχῳ χρηματιστικῶν οὐσαν, ἐν ἀψύχῳ πολιτικῶν γινόμενῳ ὀργανῶν. ἐκείνο ἔστι δὲ, ὅ μὲν οἰκία μὲν φασκὴν εἶναι πλούσιον, ὅς οὐ διύαται βέβηκον ἀπὸ τῆς οἰκίας κρατοπέδον. Ὁ γὰρ πόλεμος οὐ τεταρτῶρα σιτεῖται, κατὰ τὸ Ἀρχίδαμον. ὡς τὸ παρθεῖν πόλεμον πλούτου, αἰετοῦ, καὶ πολὺ τῆς Μαεῖου γάμμου ἀπρητημῶν. ἐκείνος γὰρ ἐπεὶ κατ' ἀνδρα νείμας ἐκείτω δέκα καὶ πέντε πλῆθρα γῆς, ἐγὼ πλεον ἐπιζητούμενος, Μιδεῖς (ἔφη) ἤνοιτο Ρωμαίων ὀλίγων ἠγούμενος τὴν βέβηκον ἀπρητημῶν. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις ἐπιφιλότιμος ὁ Κράστος. ἀνέκπε γὰρ οἰκία πᾶσι, καὶ τοῖς φίλοις ἐδιδόκειν ἀπὸ τῶν ἀπρητημῶν. ἀπρητημῶν γὰρ χρόνου παρθεῖντος εἰς ὃν ἐδιδόκει, καὶ τὸ παρθεῖν, πολλὰν ἐγένετο τῶν ἐπαρθεῖν. ἐν τῷ τοῖς δειπνοῖς, ἠμῶν κλησὶν ὡς τὰ πολλὰ δημοτικῆ καὶ λαϊκῆς ἢ δὲ ἀτελέα τὴν κατὰ εὐπλοῖαν καὶ τὴν φιλοφροσύνην ἠδύναται τῶ πολυτελοῖς εἶχε. παιδείας δὲ τῆς τοῖς λόγων, μάλιστα μὲν ὀρθῶν εἶχε καὶ χρεῖαι εἰς πολλοὺς ἠσκησε καὶ ἠγούμενος δειπνὸς εἰπεῖν καὶ τοῖς μάλιστα Ρωμαίων, ἐπιμελίαν καὶ πόνον τοῖς ἀφροσύταις ὑπεβόηεν. ἐδιδόκει γὰρ οὕτω δίκην φασὶ μικρῶν οὐδὲ δικατοφροσύνην ἠγούμαι, παρθεῖν ἢ ἀπαρθεῖν ἦλθεν. ἀλλὰ καὶ Πομπηίου πολλὰς οἰκονομίας καὶ Καίσαρος ὀργανισμῶν καὶ Κικέρωνος, ἐκείνος αἰετῶν πλῆθου τὴν σιωπῆν, καὶ ἀπὸ τῶ μάλιστα ἠρεσκεν, ὡς ἐπιμελῆς καὶ βοήθητικῆς. ἠρεσκε δὲ καὶ τὸ τοῖς δειπνοῖς καὶ παρθεῖν ἀφροσύνης φιλαρθεῖν αὐτῶν καὶ δημοτικῶν. ἐδιδόκει γὰρ οὕτως ἀπρητημῶν Ρωμαίων ἀδούρα καὶ τραπεζοκόμοις Κράστος, ὃν ἀπαρθεῖν οἰκία ἀπρητημῶν ἐξ ὀνόματος. λέγεται δὲ καὶ πολυμαθῆς κατ' ἰσοῖαν ἠγούμαι καὶ ἠκαὶ φιλοσοφῆσαι τοῖς Ἀριστοτέλους λόγοις παρθεῖν ἠγούμαι. ὃν διδάσκαλον εἶχε Ἀλέξανδρον, ἀπρητημῶν ἀφροσύνης καὶ παρθεῖντος ἀπρητημῶν διδόντα τὴν παρθεῖν Κράστος σιωπῆσαν. οὐ γὰρ ἢ ἀπρητημῶν ἀφροσύνης πότερον παρθεῖν αὐτῶν πενέτερος, ἢ παρθεῖν ἠγούμαι. μόνος δὲ οὐκ αἰετῶν φίλων αὐτῶν σιωποδῆμων, ἐξαφρον ἐλάμβανεν εἰς τὴν ὁδὸν, καὶ τῶν ἐπρητημῶν ἀπρητημῶν φειδῆς ὑπομοιῆς, ἐδιδόκει τὴν πενίαν ὁ πλῆθον ἀφροσύνην ἠγούμαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἠγούμαι. ἐπεὶ δὲ Κίνα καὶ Μαεῖου κρατήσαντος, ἀφροσύνης ἦσαν ἐνδηλοὶ κρατῶντες οὐκ ἐπ' ἀγαθῶ τῆς πατρίδος, ἐπ' ἀναρθεῖν δὲ ἀπρητημῶν καὶ ὀλέθρου τῶν ἀφροσύνης, οἱ μὲν ἐγκραταληφθέντες, ἀπρητημῶν ὡν ἦν καὶ ὁ πατήρ Κράστος καὶ ὁ ἀδελφός. αὐτὸς δὲ νέος ὡν παρθεῖν πασι, ὅ μὲν αὐτῶν ἀφροσύνης ἐξέφυγε. παρθεῖν τῶν ἀφροσύνης ἐαυτὸν ἀφροσύνης καὶ κρητημῶν ὑποτῶν τῶν τραπεζοκόμων, τοῖς φίλοις ἀφροσύνης, καὶ τραπεζοκόμοις δέκα, τῶν δὲ ἀφροσύνης κρητημῶν, εἰς Ἰβηρίας ἐφυγε, γερουσίας πάλαι κρατημῶν αὐτῶν τῶ παρθεῖν, καὶ φίλοις πεποιτημῶν. ἀφροσύνης παρθεῖν, καὶ τὴν ὀμότητα τὴν Μαεῖου, κατὰ τῶν ἀφροσύνης αὐτῶν, τραπεζοκόμοις,

A Tunc multos tamque habebat excellentes, lectores, amanuenses, argentarios, dispensatores, struatores. Assisteat ipse discipulis, attendebat, atque etiam docebat eos. Breui putabat seruorum quasi viuorum rei familiaris organorum precipue ad dominos pertinere curam. Recte id quidem Crassus, si (vt dicebat) ita sentiebat, cetera per seruos, ipsos vero esse per partem familias regendos seruos. Quippe economicam, quae est disciplina tuenda rei familiaris, quum sit inanimatis quaestuaria, in hominibus artem effici videmus politicam & ciuilem. Illud parum recte, quod neminem censeret vel praedicaret diuitem esse qui suis fructibus exercitum alere non posset. Bellum enim, vt ait Archidamus, certum modum non habet pabuli. itaque opes ad bellum definiri nequeunt. Ac longè à Marij fuit sententia remotus. Ille enim, quum viritum agri iugera quaterna dena diuisisset, plura autem milites cognouisset flagitare: Absit, inquit, vt ciuis Romanus vllus eum qui alere ipsum queat existimet exiguum. Erat in hospites tamen prolixus Crassus: siquidem patebat omnibus domus eius, atque amicis mutuo dabat sine faenore: verum elapso tempore, id quod crediderat repetebat praecise, & euadebat hoc gratuitum multis odiosius vsuris. Mensa eius, quum quos ad cenas inuississet, ciuilis erat & popularis, ac habebat mundiciem & comitatem iucundiozem hac frugalitas sumptuosa. Ex literarum studio artem oratoriam & eam qua vti in publico posset potissimum est meditat. Qui quanquam esset inter Romanos eloquentissimus, sedulitate tamen & labore superauit summè ad eam artem factos. Nullam enim referunt causam fuisse aded tenuem & leuem, ad quam imparatus accederet: sed Pompeio frequenter & Caesare recusante dicere ac Cicerone, ille absoluebat defensionem. Qua de causa imprimis gratus fuit, tanquam sollicitus & ad succurrendum promptus. Grata fuit etiam eius in complectendo & salutando humanitas atque popularitas. Nulli enim ciui Romano occurrebat tam obscuro vel abiecto, quem salutantem non nomine suo resalutaret. Perhibetur historiae quoque fuisse studiosus, & verò etiam aliquid philosophiae operae dedisse, additus Aristotelis scriptis, quorum habuit Alexandrum doctorem. Is facilitatis & mansuetudinis documentum ex Crassi contubernio dedit: quippe non facile dixeris, egentior ad illum venerit, an apud eum factus sit.

E Solus enim ex amicis peregrinantem semper comitans lecticam accipiebat, quam reposcebatur reuersus. Hem patientiam, quum tamen paupertatem professio huius miseri non numeraret indifferenter. Verum haec infra. Quum Cinna & Marij arma valerent, protinus ambiguum erat nemini redire hos non ad salutem patriae, sed planè ad eadem & perniciem optimatum: quorum pars, quos illi occupauerunt, necati sunt. Inter eos Crassi pater & frater fuere. Ipse iuuenis praesens defugit periculum. Ceterum quia à tyrannis se vndique circum captari aduertit, tres amicos & seruos decem secum trahens, profugit incredibili celeritate in Hispaniam, quod pridem illic in parentis praetura fuisset, amicosque sibi adiunxisset. Quum verò reperisset pauore omnes consternatos, atque scuitiam Marij quasi praesentis exhorrescentes,

(ὡς γὰρ ἡ πάροδος τῶν τῶν πολεμίων) εἰπόντος δὲ τῷ Σύλλᾳ
 « λαοὺς ὄργη καὶ σφόδρα πρὸς αὐτὸν, Δίδωμί σοι φύλακας,
 « τὴν πατέρα, τὸν ἀδελφόν, τοὺς φίλους, τὰς συγγενεὺς, ὧν τῶν
 « νόμος καὶ ἀδίκως ἀναφρέντων, ἔργω μετέρχουσι τοὺς φο-
 « ροῖς· οὕτω παθὼν ἕκαστος παροξυνθεὶς ὁ Κράσος, ὁμοῦ δὲ ἤλ-
 « θε καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ πόλεμίων ὡσαύτως ὁμοῦ δὲ, διώμαίν
 τε συχίω ἠδ' ὀργισθε, καὶ παροξυνοῦν αὐτὸν ἐν τοῖς ἀγῶσι τῶν
 Σύλλα, παρήγεν. ἀπὸ ἐκείνων δὲ τῶν παροξύνων λέγουσιν
 αὐτῷ παροξύνον ἐξενέσθαι τὴν πρὸς πομπήιον ὑπὸ δόξης ἀ-
 μιλλαν καὶ φιλοτιμίαν. ὁ γὰρ Πομπήιος ἠλικία τε ἀπο-
 μνησθέντος ἔχαστον μῖστος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐν ἐκείνοις
 τοῖς παροξύνουσι ἐξέλαμψεν καὶ διεφθάρη μέγας, ὥστε Σύλ-
 λαν, ἀπαρθευτέροις καὶ ἰσοτίμοις οὐ πόρην πολλὰς παρή-
 χεν, ὑπεξάνισατο παροξύνοντος αὐτῆς, καὶ κερδοῦς ἀπο-
 καλύπτειν, καὶ παροξύνειν ἀντιθέτως. ταῦτα δὲ ἔλαμψε
 καὶ παροξύνει τὸν Κράσον, ὅτι ἀλόγως ἐλασσύνει. ἐμ-
 πειρίας τε γὰρ ἐνδεὴς ὡς καὶ τῶν παροξύνων αὐτῆς τὴν χάριν
 ἀφ' ἑαυτοῦ συγγενεῖς κήρας, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ, φιλοκέρδεια καὶ
 μικρολογία. καὶ γὰρ πόλις Ὀμβρικῆς Τουρδετῆαν ἐλῶν, ἐ-
 δόξε πλῆστα τῶν χρημάτων σφετερίζεσθαι, καὶ διεβλήθη
 πρὸς Σύλλαν. ἀλλ' ἔνθα τῶν ἀπὸ τῶν Ῥώμιων ἀγῶνι πόρ-
 ταν ἠροῦντο μέγιστον καὶ τελευτήσῃ, Σύλλας μὲν ἠτήθη,
 τῶν κατ' αὐτὸν ὡσθέντων οἰῶν καὶ ἰσοτιμῶν. Κράσος
 δὲ δόξιν κέρως ἔχων, οἰκίσθη, καὶ μέχρι νυκτὸς διώξας τοὺς
 πολεμίους, ἔπεμψε πρὸς Σύλλαν, δεῖπνον αὐτῶν τοῖς στρα-
 τῶσι, καὶ τὸ κερδοῦς παροξύνων. ἐν τῷ ταῖς παροξύν-
 φαις καὶ δημόσιον πάλιν κακῶς ἤκουσεν, ὡνούμενος τε ἡ-
 μῆς βραχίαιας μεγάλα παροξύνουσα, καὶ δωρεὰς αὐτῶν. ἐν
 τῷ Βρετῆσιος λέγεται καὶ παροξύνουσα ἵνα, οὐ Σύλλα κελύ-
 σαντος, ἀλλ' ὅτι χρηματισμῶ. δι' ὃ καὶ Σύλλαν καταγίνου-
 σα, πρὸς μηδὲν ἐπὶ χρεῶν δημόσιον αὐτῶν. καί ποτε δὲ φησὶ
 τοῖς ὡς Κράσος πόρτας ἀπὸ τῶν πολεμίων κατεργά-
 ζεσθαι, πάλιν δὲ αὐτὸς ὑπὸ πόρτων ἀφ' ἑαυτοῦ κερδοῦς ἀ-
 λωτος. ἴδιον δὲ κακῶς παρὲς αὐτῆς λέγεται, φιλοκέρδεια ὄντα,
 μάλιστα μισεῖν καὶ λοιδορεῖν τὰς ὁμοίους. ἠλικία δὲ Πομ-
 πῆιος αὐτὸν ἡμερῶν ἐν ἡγεμονίαις, καὶ τὴν ἠβουλήν με-
 τ' ἐλασθῆν, Ἰριαμβύων, καὶ Μάγνος (ὅσῃ ὅσῃ μέγας) ὑπὸ
 τῶν πολιτῶν ἀναγερθεὶς. καὶ ποτε φησὶσαντός ἵνος ὡς
 Πομπῆιος Μάγνος πρὸς ἑαυτὸν, γελῶντας ἠρώτησεν ὡς πηλί-
 κος. ἀπογοῖς δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἐξισώσασθαι πρὸς ἐκείνους,
 ὑπεδύετο τὴν πολιτείαν, ἀποδοῦναι καὶ συντηρείας καὶ
 ἀμφοτέρους, καὶ τῶν Συμπαροξύνουσι καὶ συνέστασθαι
 τοῖς δεομένοις τῆς δῆμου, κτώμενος διώμαίν ἀντίπαλον
 καὶ δόξαν ἢ Πομπῆιος εἶχεν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων
 στρατῶν. καὶ παροξύνουσα συνέβαινε αὐτοῖς ἴδιον· μείζον γὰρ
 ἢ ἀπὸ τῶν ὀνομα τῶν Πομπῆίου καὶ κέρτος ἐν τῇ πόλει,
 ἀφ' ἑαυτοῦ παρῶν δὲ πολλὰς ἠλασθῆν τῶν Κράσο-
 σου, ἀφ' ἑαυτοῦ ὄγκου καὶ τῶν παροξύνουσα τῶν ἐκείνου, φέροντα πλῆ-
 θη, καὶ ἀναδουμένους ἐξ ἀγροῦ, καὶ τῶν δεομένων ὀλίγους καὶ
 μὴ πόρην παροξύνουσα βοηθῶν, ὡς ἀκμαστοῖσαν ἔχει τὴν
 διώμαίν ὑπὸ αὐτῆς χρωόμενος. ὁ δὲ Κράσος ἐνδελε-
 χὲς δὲ χρησίμων ἔχων, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκῶν, ὅσῃ δὲ πρὸς ὀνομα,
 ἀλλ' ἐν μέσταις αἰεὶ ταῖς ἀποδοῦναι ἀναφρέντο τῆς ἐκείνου σμῆν-
 τος. ὁμοίως δὲ ἀξίωμα, καὶ λόγου πειθῶ, καὶ παροξύνουσα χάριν ἀγῶνι ἀμφοτέρους ὁμοίως παροξύνουσα λέγουσιν.

A erat enim ei prater hostes transeundum. Cui cum
 stomacho Sylla & acriter respondit, Do praesidi-
 um tibi parentem, fratrem, amicos, propinquos:
 quorum indignè & iniquè interemptorum perse-
 quor ab homicidis pœnas. Ita commotus & sti-
 mulatus Crassus, confestim profectus est, fortiter-
 que per medios hostes perripuit, magnasque con-
 scripsit copias, atque impigritum in certaminibus
 se Syllæ præbuit. Ex his factis ortam referunt hu-
 ius cum Pompeio de gloria contentionem & æ-
 mulationem. quippe ætate eo inferior Pompeius,
 cuius pater infamia Romæ flagrauerat, & in sum-
 mo fuerat civium odio, illis in bellis effulsit & elu-
 xit magnus: ut Sylla, quæ ætate maioribus ac di-
 gnitate paribus perquam rarò tribuebat, assurgeret
 adeunti, caput aperiret, & salutaret imperato-
 rem. Ea vrebant & mordebant Crassum, licet non
 immeritò postponeretur Pompeio. Nam & vsu
 deficiebatur, & factorum eius insiti morbi pro-
 dentes se auferabant avaritia & sordes gratiam. Et-
 enim quum oppidum Vmbriæ Tuder cepisset,
 prædam penè totam habitus est interuertisse. qua
 de causa apud Syllam est delatus. At magno illo &
 nouissimo, qui pro portis vrbis cõmissus est, con-
 flictu, Sylla pulsus fuit, profligatis illis qui in cor-
 nu eius stabant aliquatenus & obtritis: Crassus
 verò, qui læuum cornu tenebat, victor fuit, atque
 hostes in noctem vsque insequitus, misit ad Syl-
 lam cœnam militibus petitum & nuntiatum victo-
 riam. In proscriptionibus & sectionibus rursus
 malè audiuit, quòd exiguo pretio magnos redi-
 meret centus, & dona posceret. In Brutij: proscri-
 sisse eum quendam ferunt, inscio Sylla, tantum
 quæstus gratia. Quapropter re comperta, in nullo
 vsus est eo postea publico negotio. Quauis autè
 esset ad omnes homines Crassus assentationibus
 subigendos peritissimus, idem erat tamen vicissim
 adulationibus opportunus omnium. Peculiare
 insuper de eo hoc narratur, quum esset ipse inten-
 tissimus lucto, odio & conuitio persequutum fuis-
 se sui similes. Agitabat eum Pompeij in rebus ge-
 rendis successus, & quòd priusquam esset in sena-
 tum lectus, triumpharet appellareturque a civibus
 Magnus. Ac quum aliquando diceret quispiam
 Pompeium Magnum adesse, ridens quæsiuit,
 Quàm magnus? Cæterum abiecta spe illum rebus
 bellicis æquandi, confugit ad togam, atque offi-
 cij, defensionibus, mutuuum dando, commen-
 dando, & suffragando candidatorum petitioni-
 bus, opes & auctoritatem comparauit parem atque
 ex multis magnisque bellis gestis Pompeius ha-
 bebat. Fuit autem quiddam in illis singulare. Ma-
 ius erat absentis Pompeij nomen & potentia in
 vrbe ob res eius bello gestas: præfens verò conce-
 debat frequenter Crasso, quòd ex fastu & gravita-
 ta morum multitudinem declinaret, & deuita-
 ret forum, paucis autem & agrè petentibus ad-
 vocatum se præberet, quòd fauorem haberet vege-
 tiorem, vbi pro se ageret. Crassus verò, cuius pa-
 tebat perpetuus fructus, qui rarus non erat ne-
 que difficilis aditu, sed in medijs voluebatur ne-
 gotijs, ciuilitate ac humanitate antecelluit il-
 lius supercilio. Corporis maiestas, facundia, oris
 blanditia suppetebat (vti ferunt) vti que ex æquo.

Ad inimicitiam tamen aut simultatem non deduxit hæc æmulatio Crassum. Nam Pompeium & Cæsarem ægrè ferebat quidem in maiore honore esse: verùm ei ambitioni offensionem vel malevolentiam non adiungebat: licet captus à piratis Cæsar atque in custodia asseruatus exclamauerit, Quanto gaudio, Crasse, perfunderis nūtiata mea captiuitate! Cæterum intercessit postmodum familiaris inter eos vsus. At quum Cæsar in Hispaniam prætor profecturus soluendo non esset, instantibus creditoribus & impedimentis eius manū iniicientibus, succurrit ei Crassus, explicauitque eum, intercedens pro eo cēties nonagies nouies 11 s. In summa quū distracta ciuitas Romana in tres factiones esset, Pōpeij, Cæsaris, Crassi, (nam Catonis nomen maius quàm opes erat, & opinio virtutis eius plus pollebat) pars cordatior & constantior ciuitatis Pompeium colebat, præceps & leuis sectabatur Cæsaris spes, intermedius Crassus vtraque utebatur. In actionibus suis fuit vatiùs plerunque, neque amicus firmus, neque implacabilis inimicus, sed vtilitate obiecta citò à gratia & ira discedebat. Vnde sæpe homines, sæpè leges paruo interuallo eadem defendit & oppugnauit. Valebat gratia & metu, verum metu præcipuè. vnde qui plurimum negotij sui temporis magistratibus atque ducibus populi exhibuit Sicinius, roganti cuidam, quid vnum non laceraret Crassum, sed hunc omitteret: Fœnum habet, inquit, in cornu. Solent autem Romani bobus cornu petentibus, quo obuij sibi cauere, cornu fœno circumligare. At gladiatorum motus & vastitas Italiæ, quæ inde sequuta est, quam multi bellum Spartacium nominant, ex huiuscemodi est causa orta: Lentulus Batiatus Capuæ gladiatorum familiam alebat. hi magna ex parte Galli erant & Thracæ, qui nullum ob scelus, sed iniuria domini vincti & compulsi erant ad artem gladiatoriam discendam. Eorum ducendi de fuga Consilium iniere. Quo detecto duodecoginta, qui id rescuerant, præuenerunt, atque ex popina quadam cultris coquinarijs verubusq; correptis eruperunt ex oppido. Offenderunt in itinere plaustra, quæ arma gladiatoria ad aliud oppidum portabant. Hæc rapuerunt armaueruntque se. Occupato autem firmo præsidio, duces tres legere, quorum fuit Spartacus primus, ex Thracia ortus de genere pastoralis. Fuit hic non solum animo & viribus ingēs, sed & supra conditionem suam prudens modestusq; & ciuilior quàm pro natione sua. Eius aiūt, quum primùm Romam Venalis ductus est, draconem dormientis circumiectum faciem visum. Vxor autem popularis Spartaci, fatidica & numine afflata Liberi patris, annuntiauit ea re ingentem potentiam horrendamque, quæ desitura in lætum exitum esset, portendi. Hæc tunc quoque cum eo erat, & comitabatur fugientem. Fugauerunt primùm eos qui ex Capua ipsos persequēbatur. Ibi armis multis bellicis potiti, lecti sumpserunt hæc, ac gladiatoria, vt fœda & barbarica, abiicere. Inde Clodius prætor contra hos ex vrbē cum tribus millibus militum missus est. Obsidente illo seruos in monte qui vnum habebat asperumq; & angustum ascensum, quem obsepferat statione,

οὐ μόνον πρὸς ἑξήσαντα τὴν Κεράσον ἢ κακίοντον ἐξέλιοντο, ἀλλὰ καὶ Πομπηίου καὶ Καίσαρος ἡμισυμένοις ὑπὲρ αὐτὸν ἦρθετο, τῆ δὲ φιλοτιμία ταύτη διεσπάρησεν ἢ κακώθησεν οὐ σικῆσθε. καίτοι Καίσαρ, ὑπὸ ληστῶν ἀλωθεὶς ἐν Ἀσίᾳ, καὶ Φερουμένιος, ἀνδοκῆσαι, Ἡλίκης, ὡς Κεράσε, ἡδὲ καὶ ἀπολαύσας, πυρόμενος πῦρ ἐμὴν ἀλώσιν, ἀλλ' ὑπερὸν γε φιλικῶς ἀλλήλοις παρεσεφείροντο, καὶ ποτε ὡς Καίσαρ μέλλοιτι μὴ εἰς Ἰβηρίαν ἐξείσαι στρατηγῶν, χρημάτων δὲ οὐκ ἔχοντι, τῶν δαμνῶν ὅτι πεσόντων, καὶ τῶν ἀπολαύσας ὅτι λαμβανόμενων, ὁ Κεράσος οὐ παρέειδεν, ἀλλ' ἀπήλαξεν, ὑπολαίς αὐτὸν ἔχοντα τειχίζοντα καὶ ὀκτακισίων ἑλάντων. κατόλου δὲ τῆς Ρώμης εἰς βίαις νεμεμημένης δυνάμεις, τῶν Πομπηίου, τῶν Καίσαρος, τῶν Κεράσου, (Κάτωνος γὰρ ἡ δόξα μείζων ἢ τῆς δυνάμεως, καὶ ὁ θαυμαζόμενος πλέον ἴσχυεν) ἢ μὴ ἔμφορον καὶ κακώσασα μετὰ ἐν τῇ πόλει Πομπηίων ἐτεροπείλει. ὁ δὲ ὄξυ καὶ Φερουμένιον μετ' ἀχρείας, ταῖς Καίσαρος ἐλπίσιν ἐπηχολούθη. Κεράσος δὲ μέσος ὢν, ἀμφοτέρας ἐχρήστο, καὶ πλείστας μεταβολὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταδομένης, οὔτε φίλος ἢ βέβαιος, οὔτ' ἀήκεστος ἔσθρος, ἀλλὰ ραδίως καὶ χρείτοις καὶ ὀργῆς ἐξέπιπτεν ὑπὸ τῷ Συμφέροντος, ὥστε πολλάκις μὴ ἀνδρόπικον, πολλάκις δὲ ἰόντων ἐν ὀλίγῳ φαίλων τῶν αὐτῶν Συμῆροσ καὶ ἀντίδικος. ἴσχυε δὲ χρείτοις καὶ φόβῳ, φόβῳ δὲ οὐκ ἔλαθον. ὁ γὰρ πλείστα πρῶτα πρῶτα καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἀρχοῖσι καὶ δημαγωγοῖς, Σικίνιος, πρὸς τὸ εἰπόντα, ἢ δὴ μόνον οὐ σαταράτη τὴν Κεράσον, ἀλλὰ παρήσιν αὐτὸν, χόρτον ἔχον Φοσὶν ὅτι τῷ κέρει. εἰώθησαν δὲ Ρωμαῖοι τὴν κρείττοντα τῶν βολῶν, ὑπὲρ τῶν φυλακῆσασα τοῖς ἐντυχόμενοις, χόρτων παρελίσσιν τὸ κέρει. ἢ δὲ τῶν μονομάχων ἐπιδράσασι καὶ λεηλασία τῆς Ἰταλίας, ἢ οἱ πολλοὶ Σπαρτάκων πόλεμον ὀνομάζουσι, ἀρχὴν ἔλαβον ἐκ ταύτης ἀρχῆς. Λέντιου υἱὸς Βαπαίου μοιολογῶν ἐν Καπύῃ βέροντος, ὢν οἱ πολλοὶ Γαλαταὶ καὶ Θρακῆσ ἦσαν, ἐξ ἀπῆσαν οὐ πονηρῶν, ἀλλ' ἀδικῶν τῷ πρῶτον, σικεραρῆσιν ὑπὸ ἀνάγκης ὅτι τῶν μονομαχῶν, ἐβουλόσαντο μὴ ἀφῆσιν φεύγειν. ἡρωμένης δὲ μινύσσεως, οἱ πρῶτοι ἀπῆσαν καὶ φθάσαντες, ὀγδοήκοντα δυοῖν δέοντες, ἐκ Ἰνὸς ὀπτανεῖου χροπίδας ἀρῶμενοι καὶ ὀβελίσχοις, ἐξέπῆσαν. ἐντυχόντες δὲ καὶ πῦρ ὀδὸν ἀμάξασ ὅπλα χρομίζουσας μονομαχῶν εἰς ἐτέραν πόλιν, ἀφῆσαν καὶ ὀπλίσαντο. καὶ τόπον ἰνὰ καρτερόν καταλαβόντες, ἡγεμόνας εἶλοντο τρεῖς, ὢν πρῶτος ἢ Σπάρτακος, ἀνὴρ Θραξ τῷ Νομαδικῷ γένει, οὐ μόνον φρόνημα μέγα καὶ ῥόμῳ ἔχων, ἀλλὰ καὶ σικεραρῆ καὶ πρῶτη τῆς τύχης ἀμείων, καὶ τῶν ἡρώων Ἐλλεσικώτερος. ὑπὲρ δὲ λέγῶσι, ὅτε πρῶτον εἰς Ρώμῳ ὠνιος ἦρθη, δρῶντα χρομῶντα πρῶτον πρῶτον φαίλων πρῶτον πρῶτον. ἢ γυνὴ δὲ ὀμόφυλος οὔσα τῷ Σπαρτάκῳ, μαρτυκῆ δὲ καὶ καποχρῶσ τοῖς πρῶτον Διόνουσιν ὀργασμοῖς, ἐφῆσεν ὁ σημεῖον εἶναι μεγάλης καὶ φοβερῆς πρῶτον αὐτὸν εἰς ἀτυχῆσ τέλος ἐσομένης δυνάμεως. ἢ καὶ τότε σικεραρῆ αὐτῶν καὶ σικεραρῆ καὶ πρῶτον μὴ τοῖς οὐκ Καπύης ἐλθόντας ὀπλῶν, καὶ πολλῶν ὀπλων ὀπλῶν πολεμιστηῶν, ἀσῶντα ταῦτα μετελάμβανον, ἀπορρίψαντες ὡς ἀπῆ καὶ βάρβαρα, ὡς τῶν μονομαχῶν. ἔπειτα Κλωδίου στρατηγῶ μὴ τειχῶν πεμφθέντος ἐκ Ρώμης, καὶ πολιόρκου αὐτοῖς, ἐν ὀρῆ μίαι ἔχοντι καὶ χρομῶν καὶ σικεραρῆ αὐτοῖς, ἢ ὁ Κλωδῖος ἐφῆσεν,

Ο δὲ δὴ α κρημοῖς ἀποτόμοις κὺ λιστάδας, ἀμπελον ὃ
πολλὴν ἀρχὴν ἔπι πολὺς πεφυκῆται, ἔτεμνοι τῶν κρημιά-
των τὰ χεῖρῶμα· κὺ συμπλέκοντες δὲ αὐτῶν κρημακίδας
δύτοιοις κὺ βαθείαις, ὡς τ' αἰῶθεν ἀηρητιμίας τὸ δὲ
κρημνοῦδες ἀπέσταν τῶν ἔπιπέδων, κατέβαινον ἀσφραδῶς
δὲ αὐτῶν, πλὴν ἐνός. ὅτ' ὃ τ' ὄπλων ἕνεκα μείνας, ἐπεὶ
κατέβησαν, ἠφίη κατὰ τὰ ὄπλα, κὺ βδελῶν ἀπὸρτα, τελευ-
ταῖος ἀπεσώζετο καὶ αὐτός. αὐτ' ἠγούου οἱ Ρώμοι· δι-
ὃ κὺ παρῆγοντες αὐτοῖς, ἐξέπληξαν τὰ ἀφηνίδω, καὶ φυ-
γῆς ἡμομῆρας, ἔλαβον δὲ στρατοπέδον. καὶ παρῆγοντο πολ-
λοὶ τῶν αὐτῶν βοτήρων καὶ ποιμῆρας αὐτοῖς, πλῆκται καὶ
ποδάκεις αἰδρες· ὧν τοῖς μὲν ὠπλίζον, τοῖς δὲ παρῆρομοις
καὶ ψιλῶς ἐχρῆντο. δούτερος ἐκπέμπεται παρὸς αὐτοῖς
στρατηγῆς, Γούπλιος Βαεῖνος, οὗ παρῆτα μὲν ἔσωστρα-
τηγῆν Ἰνα Φερούειον, ἐχροντα διςχιλίους στρατιώτας, ἐτρέφαν-
το συμβαλόντες. ἔπειτα σύμβουλον αὐτῶν καὶ σωμαρχοντα
Κοσσίνιον ἀποσάλεντα μετὰ πολλῆς διωάμεως ἔπιτηρή-
σας ὁ Σπάρτακος λουόμενον παρὲ Σδηλίως, μικρὸν ἐδέησε
συναρπάσαι. χαλεπῶς δὲ κὺ μάλισ ἐκφυγῆτος, δῆλός μὲν
ἐκράτησε τῆς ἀποσκύης. ἐκ ποδὸς δὲ κατέχων καὶ διώκων
φόνος πολλῶν δὲ στρατοπέδον εἶλεν. ἔπεισε δὲ καὶ Κοσσίνιος.
αὐτὸν δὲ τ' στρατηγῆν δῆλός μὲν μάχης πολλῶς καταγωνι-
σάμενος, τέλος τοῖς τε βαδδύχοις δὲ τ' ἵππων αὐτῶν λαβῶν,
ἠδὲ μὲν μέγας καὶ φοβερός ἦν· ἐφείδ' ὃ τὰ εἰκότα, καὶ μὴ
παρῆδοκῶν ἔσβηθῆναι τὴν Ρώμοιων διωάμην, ἠγῆν
ἔπι τὰς Ἀλπεῖς τὸν στρατὸν, οἰόμενος δεῖν ἔσβηθῆναι
αὐτοῖς ἔπι τὰ οἰκεία χωρεῖν, τοῖς μὲν εἰς Θράκιον, τοῖς δὲ
εἰς Γαλατίας. οἱ δὲ, πλῆθ' ὅτιες ἰσχυροὶ κὺ μέγα φρο-
νοῦντες, οὐχ ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπόρθω ἔπι πορδόμενοι τὴν
Ἰταλίαν. οὐκέτ' οὖν δὲ παρ' Ἀσίας κὺ δὲ αἰχρὸν ἰσχυρὰ
τῆς ἀποσάσεως τὴν σύγκλητον· ἀλλὰ δὲ ἀφ' ἀφοβόν τε καὶ
κίνδυνον, ὡς παρὸς ἕνα τῶν διςχιλωτάτων πολέμων κὺ με-
γίστων ἀμφοτέροισ ἐξέπεμπον τοῖς ἑσάτοις. ὧν Γέλλιος
μὲν δὲ Γερμανικὸν ὑβρὸς κὺ φρονηματι, τῶν Σπαρτακίων
ἀπορῆδεν, ἐξείφης ἐμπεσῶν ἀπὸρ διέφθερε. Λείπλου δὲ
τ' Σπάρτακον μεγάλους στρατοπέδοις παρῆλαβόντος, ὀρμή-
σας ὀμόσε, καὶ μάχην συνάψας, ἐκράτησε μὲν τῶν παρῆ-
σῶ τῶν, ἔλαβε δὲ τὴν ἀποσκύην ἅπασαν. ὠθουμῆρ δὲ αὐ-
τῶ παρὸς τὰς Ἀλπεῖς Κάσσιος ὁ τῆς παρῆ Παιδὸν Γαλατίας
στρατηγῆς ἔχων μυρίους, ἀπήνησε· ὃ ἡμομῆρας μάχης κρη-
τηγῆς, κὺ πολλοὺς ἀποβδελῶν, μάλισ αὐτὸς ἐξέφυγε· αὐτῶ
ἠ βουλή πυρομῆρη, τοῖς μὲν ἑσάτοις παρὸς ὀργῶν ἐκέ-
λευσεν ἠσυχία ἀγῆν, Κεράσων δὲ τῶ πολέμου στρατηγῆν εἶ-
λοντο. κὺ πολλοὶ ἀφ' ἀδῆδν αὐτῶ κὺ Φιλίαι συνεστράτθον
τῶν ἔπι Φαιῶν. αὐτὸς μὲν οὖν ἑσάτοις παρὸ τῆς Γικη-
νίδος, ὡς τ' Σπάρτακον ἐκεῖ φερούμενον δὲξόμενος. Μάμιον
δὲ παρῆσῶ τὴν ἀγῆντα δύο πάγματα, κὺ κῆρ παρῆεπεμ-
ψεν, ἔπεισται κελύσας τοῖς πολεμίοις, συμπλέκεσται δὲ μὴ,
μηδὲ ἀψιμαχεῖν. ὁ δὲ ἅμα τὰ παρῆτον ἐπ' ἐλπίδος ἡρέ-
σται, μάχην γέμερος ἠτήθη· καὶ πολλοὶ μὲν ἔπεισον, πολ-
λοὶ δὲ αὐτῶ τῶ ὄπλων φέρητες ἐσώθησαν. ὃ δὲ Κεράσος
αὐτὸν τε τ' Μάμιον ἐδέξατο τρεχέως, κὺ τῶς στρατιώτας ὀπλίζων αὐτῆς, ἐψυχῆς ἠτεῖ τῶ ὄπλων, ἔπι φυλάξοισι.
πενταχούσις δὲ τοῖς παρῆτοις, κὺ μάλισ τῶς φέσαιτας, εἰς πενήκοντα ἀφαιρέμας δεκάδας, ἀφ' ἐκείνης ἀπέκτει-
νει ἕνα τὸν κλήρω λαχόντα πατέριον ἔπετο ἀφ' ἀπολλῶν χροῶν κὺ λασημα τοῖς στρατιώταις ἐπαγαγῶν. κὺ γὰρ αἰσχυρῶν
τῶ θανάτου τὰ ἔσπεω παρῆσει, καὶ δρῆται πολλὰ φεικῶδη, κὺ σκυθροπὰ παρῆ τὴν κὺ λασην, ἀπὸρτων θεωμῶν.

A cæteris partibus abruptas rupes atque crepidines,
frequenti autem labrusca erat in supercilio vesti-
tus, ex ea palmites, qui esse vsui possent, secuerunt,
scalasq; complicauerunt validas & longas, vt super-
nè ex rupe suspensæ pertinerent ad planiciem. His
sine periculo descenderunt præter vnum, qui ar-
morum causa remansit. Vbi descenderunt, demisit
ea, inde omnium postremus euasit ipse quoq;. Hec
latuerunt Romanos. quare adorti eos sunt, ac re-
pentino aduentu perculere, pulsifq; his, castra ce-
pere. Frequentes ibi eius regionis bubulci pasto-
resq; strenui viri & pernices, aggregauerunt se ad
B illos: quorum partim armauerunt, partim pro ante-
curforibus & leui armatura sunt vsi. Alter inde ad-
uerfus eos dux mittitur P. Varinus. cuius primò le-
gatum Furium cum duobus millibus militum si-
gnis collatis profligauerunt. Hinc consiliariū eius
& collegam Cossinium cum valida manu missum
nihil propius factum est quàm vt lauantem ad Sa-
linas Spartacus circumuenerit & oppresserit. què,
quum agrè & difficulter aufugisset, extemplo ex-
iit impedimentis, ac vestigijs institit magna cæ-
de persequi, castraque eius expugnauit. Cecidit
etiam Cossinius. Ipsum prætorem crebris alijs præ-
lijis fudit. cepit denique lictores eius & equum. Vn-
C de ingens iam & formidabilis erat. Verumtamè in-
stituit consilium suum sapienter. Quum enim opes
Romanas opprimere diffideret se posse, mouit
cum exercitu versus Alpes, censuitque ijs supe-
ratis domum cuiq; abeundum, alijs in Thraciam,
alijs in Galliam. At illi numero subnixi & elati ani-
mis non auscultabant ei, sed Italiam popula-
bundi percurfabant. Igitur non iam indignitas &
turpitude rebellionis sollicitauit senatum, verum
ob metum & periculum quasi ad vnum ex grauif-
simis & maximis bellis ambos consules misit, quo-
rum Gellius cohortes Germanicas contemptu &
arrogantia diuulsas à Spartacijs repentino ad-
uentu omnes oppressit: Lentulus magnis copijs
circumvallauit Spartacum, qui huius legatos ad-
ortus pugna commissa fudit, atque omnibus exiit
impedimentis. Contendenti ad Alpes Gallie cir-
cumpadanæ occurrit prætor Cassius decè milli-
bus militum, atq; acie fusus multos milites amisit,
ipse agrè fuga quasiuit salutem. His nuntiatis sena-
tus infensus iussit consulibus nihil pro imperio a-
gere, & bellum Crasso mandauit. Eum multi ex
nobilitate autoritatis eius & amicitie causa sequi-
ti sunt. Hic pro agro Piceno confedit tendentem
E illuc Spartacum excepturus. Legatum Mommium
cum duabus legionibus circummisit imperans vt
hostes sequeretur, signa non conferret neque la-
cesseret eos. Ille verò, vt primùm oblata spes est,
manum cõseruit, & fusus est: multi cecidere, multi
abiectis armis fuga salutem petiere. Crassus ipsum
Mommium asperè increpauit, milites iterum ar-
mans sponsores exegit arma non amissuros. Quin-
gentos primos, à quibus initium fugæ ortum fue-
rat, decimauit. quod vetus supplicij genus longo
interuallo reduxit in exercitu. Huic enim generi
prænæ adiuncta infamia est: inspectantibusque
F omnibus horrendum & triste spectaculum editur.

ἦδη γὰρ ὁ Πομπήιος πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καὶ δὴ δὲ στρα-
 ρεπάζοντες ἦσαν οὐκ ὀλίγοι τῶν νικῶν ἐκείνων τῶν πολέμου
 πρὸς αὐτὸν. ἐλθόντα γὰρ δὴ τὸν μαχίοντα καὶ καταλύσθαι τὸ
 πόλεμον. ἐπειγόμενος οὖν διαγωνίσασθαι, καὶ πρὸς στρα-
 τοπεδύσασθαι τοῖς πολεμίοις, ὠρυθὲν ἔλαβεν πρὸς αὐτὸν
 ἐκπηδῶντες οἱ δούλοι πρὸς ἐμαχίοντο τοῖς ἐργαζομένοις.
 αἰεὶ δὲ πλεόντων ἐκατέρωθεν ἐκβοηθούτων, ὄραν τὴν αἰάτ-
 κῆν ὁ Σπάρτακος, ἀπὸν παρέλαξε δὲ φράτθμα. καὶ πρὸς
 τὸν μὲν τοῦ ἵππου πρὸς αὐτὸν ἔλθοντα, ἀσπασίμενος δὲ ἔ-
 φος, καὶ εἰπὼν ὅτι νικῶν μὲν ἔσθαι πολλοὺς ἵππους καὶ καλοὺς
 τῶν πολεμίων, ἠτήσθη μὲν οὐ δεῖται, κατέσφαξε δὲ ἵπ-
 πον. ἔπειτα πρὸς Κράσσον αὐτὸν ὠνούμενος, διαπολλῶν
 ὄπλων, καὶ τετραμμάτων, ἐκείνου μὲν οὐκ ἔτυχεν, ἐκατοπτέρ-
 χας δὲ δύο Συμπεσότας αἰετῶν. τέλος δὲ, Φυρζήτων τῶν πρὸς
 αὐτὸν, αὐτὸς ἑστῶς, καὶ κυκλωθεὶς ὑπὸ πολλῶν, ἀμυνόμενος
 κατεκράπη. Κράσσου δὲ τῆς τύχης χρησαμένου, καὶ στρατηγί-
 σαντος δρίστα, καὶ δὲ σώματι κινδυνῶν πρὸς αὐτὸν, ὅμως οὐ
 διέφυγε δὲ κατόρθωμα τῶν Πομπηίου δόξαν. οἱ γὰρ δια-
 πεσοῖτες αὐτῶν, διεφθάρησαν. ὥστε καὶ γράψαι πρὸς τὴν
 σύγκλητον, ὅτι μάχη μὲν τοῖς δραπέτας Φανεραὶ Κράσσος
 νενίκηκεν, αὐτὸς δὲ τῶν πολέμου τῶν ῥίξαι ἀήρηκε. Πομπήιος
 μὲν οὖν ἀπὸ Σερτωείου καὶ Ἰβηρίας ὀπιφανῶς ἐδριάμ-
 βωσε. Κράσσος δὲ τὴν μὲν μέγαν δριάμβον οὐδὲ αὐτὸς αἰ-
 τεῖν ἐπεχείρησεν. ἐδίκη δὲ καὶ τὸ πεζόν, οὐδὲν δὲ καλούμε-
 νον, ἀγῆνας καὶ παρ' ἀξίαν ὅτι δουλικῶν πολέμων δριάμβου-
 σαι. ἡ δὲ εἰς ἐκείνου διαφέρῃ, καὶ πρὸς τῆς κλήσεως, ὡς
 τῶν Μαρκέλλου βίῳ γέγραπται. μὲν δὲ ταῦτα τῶν Πομ-
 πηίου αὐτὸν ὅτι τῶν ὑπατιῶν καλουμένου, ἐλπίδας
 ἔχων Κράσσος σιωπῆσθαι, ὅμως οὐκ ὤκησε τῶν Πομπηίου
 δεηθῆναι. δὲ ἀμυνόμενος τῶν χρεῖαν ἀσμένως ἐκείνος, (ἐ-
 πεθύμει γὰρ ἀμφοτέρωθεν αἰετῶν ἰνός ὀφλέτω λα-
 βεῖν τὸ Κράσσον) ἐσπούδασε πρὸς αὐτὸν. καὶ τέλος, εἶπεν
 ἐκκλησιάζων, ὡς οὐκ ἐλάττωνα πρὸς τῶν σιωπῆσθαι ἔξῃ
 γράψῃ πρὸς τῆς στρατῆρος. οὐ μὲν ἐμῶν ὅτι τῆς αὐτῆς φι-
 λοφροσύνης εἰς τὴν ἀρχὴν καταστάντες, ἀλλ' ὀλίγου δεῖν
 πρὸς αὐτῶν διαφροσύνην, καὶ πρῶτα διεκλαίοντες δι-
 λήλοισι καὶ φιλοφροσύνῃ, ἀπολίθων καὶ ἀσφακτον
 αὐτοῖς τῶν ὑπατιῶν ἐποίησαν πλὴν ὅτι Κράσσος Ἡρα-
 κλῆς μεγάλῃ θυσίᾳ ποιησάμενος, ἐστάσε τὸ δῆμον ἀπὸ
 μυρίων τετραπέζων, καὶ οἴκον ἐμέβησεν εἰς τεῖμιον. ἦδη
 δὲ τῆς στρατῆρος αὐτοῖς τελευτῶσης, ἔτυχον μὲν ἐκκλησιάζον-
 τες. αὐτὸν δὲ οὐ τῶν ὀπιφανῶν, ἰπποδῶν Ρωμαίων, ἀρχι-
 κος δὲ τῶν βίῳ καὶ ιδιώτης, Οἰάπιος Αὐρήλιος, ἀναβάς ὅτι δὲ
 βῆμα καὶ πρὸς αὐτῶν, ὅταν διηγείτο καὶ τὰς ὑπνοῖς αὐτῶν
 ἠρολήσει. Οἱ γὰρ Ζεὺς (εἶπε) μοι Φανείς, πρὸς ἐτάξεν εἰς χει-
 ρὸν εἰπεῖν ὅπως μὴ πρὸς αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τῶν ὑπατιῶν ἀπο-
 τῆσαι τῶν ἀρχῶν ἢ φίλοις γράσασθαι. ταῦτα λέγωντος δὲ αἰ-
 δεσφόρου, καὶ τῶν δῆμου διαμαρτυρῶν κελθόντος, ὁ μὲν Πομ-
 πηίος ἠσυχία ἦν ἕως, ὁ δὲ Κράσσος ἐμβολῶν τῶν δε-
 ξιῶν αὐτῶν ἄρτερος, Οὐδὲν (εἶπε) ὡς ἄνδρες οἶμα, πολί-
 ται, ἔλαττον πρὸς αὐτὸν οὐδὲ ἀνάξιον ἐμμενός, καπαρχόμε-
 νος δυνόας καὶ φιλίας πρὸς Πομπηίου. ὃν ὑμεῖς μήπω γα-
 νῶντα μέγαν ἀνηρβόσατε, καὶ μήπω μετέχοντι βουλῆς ἐ-
 ψήφισατε δριάμβον. ἡ μὲν οὖν ὑπατία τῶν Κράσσου ταῦτ' ἔχει ἀξία μνήμης. ἡ δὲ ὑμητεία πρῶτα πασι ἀτελής
 καὶ ἀσφακτος αὐτῶν διήλθεν. οὐ γὰρ βουλῆς δέξασθαι, οὐδ' ἰπποδῶν ὀπίσκειν, οὐτ' ἀποτίμησιν πολιτῶν ἐποίησαν,

A iam enim adesse nuntiabatur Pompeius. Fre-
 quentes autem iam iactabant in concionibus ad
 illum pertinere huius palmam belli: quem, simul-
 atque hostem vidisset, pugnaturum & debellatu-
 rum. Maturans igitur cum hostibus dimicare, ad
 castris hostium castra conferre, ducebat fossam,
 ad quam eruptione facta ferui infestabant operi
 intentos. Pluribus semper hinc inde affluentibus
 cernens Spartacus necessitatem omnes copias ex-
 plicauit. Primum stricto gladio admotum equum,
 fatus victorem multos se & eximios hostium equos
 habiturum: sin victus esset, non fore sibi eo opus,
 B confodit. Deinde impressione facta per tela mul-
 ta & vulnera Crassum petens, illum non est asse-
 quutus, verum duos centuriones, qui manus cum
 eo conseruere, interemit. Postremo effusis in fu-
 gam ijs qui circa eum erant, dum ipse locum tenet
 & hostium globo cingitur, pugnant trucidatur.
 Quauis autem Crassus fortuna usus est secunda,
 bonique imperatoris & militis strenui munus pre-
 stitit, victoriae tamen non fuit Pompeij gloria ex-
 ors, siquidem qui ex praelio fugerunt, ab illo fue-
 runt oppressi. Vnde senatui scripsit, fufos quidem
 a Crasso signis collatis fugituios, se vero radices
 belli excidisse. Pompeius de Sertorio & Hispanis
 clarum triumphum duxit, Crassus triumphum ne
 ipse quidem sustinuit petere: etiam ouantem ex bel-
 lo feruili inisse urbem abiectum visum & putidum.
 C Quid autem hoc ab illo differat, atque de vocabu-
 lo in vita Marcelli differuimus. Hinc quum voca-
 retur ilico ad consulatum Pompeius, Crassus,
 quanquam in spe esset vna se cum eo consulem fo-
 re, non dubitauit tamen Pompeium rogare. Quam
 occasionem ille libenter arripiens (desiderabat
 enim quocunque modo Crassum semper benefi-
 cius suis obstrictum habere) adiuuit eum enixè, at-
 que ad extremum pro concione dixit, non minorem
 gratiam de collega se quam de ipso habiturum ho-
 nore. Inito magistratu tamen haud in eadem con-
 stiterunt beneuolentia, sed, ferme in omnibus dif-
 ferentibus, mutua vbi que acerbitate & concerta-
 tione, nihil domi vel foris gesserunt in consulatu
 memorabile, nisi quod Herculi Crassus pollucès,
 populo epulum decem millibus mensarum pra-
 buit, ac frumentum in tres menses ad mensus est.
 Quum abituri iam magistratu concionem habe-
 rent, eques Romanus ex obscurioribus quidam
 ruri agens & a repub. remotus, Onatius Aurelius,
 conscendit in rostra, progressusque visionem nar-
 rauit sibi in somnis oblatam: Iupiter, inquit, mihi
 obuersatus praecipit vt pro concione vobis nun-
 tiarem, ne prius deponere consules honorem,
 quam in gratiam redierint, permittatis. Ea vbi di-
 xit, & iussit populus reconciliationem, diu Pom-
 peius immobilis filuit: Crassus vero prior dexte-
 ra illi porrecta, Nihil arbitror, inquit, Quiri-
 tes, demissum aut me indignum facere, qui be-
 neuolentiam & amicitiam exordiar cum Pom-
 peio, quem vos imberbem adhuc Magnum ap-
 pellauistis, & nondum in senatum lecto decre-
 uistis triumphum. Haec sunt in Crassi consulatu
 F memoranda. Censura eius ignauia plane & segnis
 transacta. Neque enim senatum lustrauit, neque
 recognouit equites, neque recensum populi egit,

quanuis Romanorum modestissimū Luctatium Catulum haberet collegam. At fama est acerbam actionem & violentam suscipienti Crasso, vt efficeret populo Romano vestigalē Ægyptum, enixē Catulum restitisse: hinc dissensione exorta, vtrō eos magistratum deposuisse. In magna illa Catilinæ coniuratione, quæ præpè Romanam euertit rempubl. nonnulla adspersus suspicione Crassus fuit. Atque extitit quidam qui eum inter coniuatos nominauit. verum fidem homini adhibuit nemo. Cicero tamen in quadam oratione aperte Crasso & Cæsari eam notam inurit. sed edita est post vtriusque fata ea oratio. In oratione De consulatu Crassum noctu dicit cum epistola, quæ Catilinæ faceret mentionem, adisse se, sic vt coniurationem, de qua quærebatur, vt certam iam confirmantem. Quamobrem Ciceroni semper infestus Crassus fuit: verum ne propalàm eum læderet, est per filium impeditus. Publius enim, qui eloquentiæ & literarum studiosus esset, cupidus erat Ciceronis, adeo vt cum eo vestē mutaret, ac reliquam iuventutem ad idem faciendū impelleret. Induxit deniq; parentem vt rediret cum Cicero in gratiam. Iam Cæsar ex provincia reuersus parabat consulatū petere: qui vt novum inter Crassum & Pompeium dissidiū vidit, noluit adiuncto altero contrahere sibi alterius odiū, neque sperabat neutro opitulante voti se fore compositē. quare reducere eos in gratiam molitus est, sedulo admonens eos semetipfos euertere: Cicero autē, Catulos, & Catones augere, qui nullo numero essent, si collatis in vnum partibus & factionibus, vnus viribus reip. atq; vno moderarentur consilio. Quibus suafu suo reconciliatis, potentiam contraxit & conflauit ex tribus inuictam, quæ senatū & populum convulsit: neq; mutua opera illos maiores, sed per eos se effecit maximum. Nam extemplo vtriusq; factionis suffragijs gloriose est consul declaratus. Cui consulatum egregiè gerenti legiones decreverunt, Galliamq; tradiderunt, atq; ita tanquam in arce collocauerunt: rati, si prouincia illi, quam erat fortitus, firmarent, reliqua se nullo negotio inter se partituros. Pompeium quidem impulit eò immodica dominandi cupido: Crassum verò quum ad inueteratum morbum suum auaritiam nouam affectationē assumpsisset, & estum ex Cæsaris victorijs trophæorum & triumphoū, quod, qui cæteris rebus antecelleret, illis foret inferior, non remisit antè studium neq; conqueuit quam in fœdum exitium & clades recidit publicas. Nam quum Lucam Cæsar ex Gallia venisset, frequentesque Romani ad eum essent profecti, Pompeius quoque & Crassus priuatim cum eo colloquuti statuerunt acrius summam rerum capessere, ac totam rempublicam sui iurisfacere: Cæsar vt in armis maneret, alias prouincias exercitusq; Pompeius & Crassus caperent. Eò vna patebat via, alterius consulatus petitio, cuius illos Cæsar candidatos adiuvare scribendo ad amicos, & frequentes milites ad comitia mittendo debebat. Hac dere Crassus & Pompeius ad vrbem regressi, illic in suspensionem venerunt, eratque in omnium ore, nullius fuisse eos rei salutaris causa congressos. In senatu Marcellino & Domitio Pompeium interrogantibus an petiturus consulatum esset,

A καίτοι σιωπάρχοντα Ρωμαίων ἔχοντι τὸν πρῶτον, Λου-
 τάτιον Κάτλον. ἀλλὰ φασι ὅτι δὲ οὐκ ὀρέμεθα. τίτις Κράσ-
 σω πολίτευμα καὶ βίαιον, Αἴγυπτον ποιεῖ. ὑποτελή Ρω-
 μαίοις, ἀντιβῶναι τὸ Κάτλον ἐρωτώμενος. ἐκ τὸ σὺν γα-
 νομῆς Διαφορῆς, ἐκ τῆς ἀποδοῦναι τὴν ἀρχήν. ἐν τῷ
 τοῖς καὶ Καπλίνας πρῶτα μασοι μεγάλοις καὶ μικροῖς δεήσα-
 σιν ἀναβῆσαι τὸ Ρώμην, ἤφατο καὶ ἴσως ὑποδοῖα Κράσ-
 σου, καὶ πρῶτον ἀνθρώπος οὐνομάζων ἀπὸ τῆς Συωμο-
 σίας ὁσέως δὲ ἐπίστευσε. ὁμοίως δὲ ὁ Κικέρων ἐν τῷ λόγῳ Φα-
 νερός καὶ Κράσσω καὶ Καίσαρι τὴν αἴτιαν πρῶτον εὐδοκίμου.
 Β ἀλλ' οὐκ ἔστι μὲν ὁ λόγος ἐξεδόθη μὲν τὴν ἀμφοῖν τελευτήν.
 ἐν τῷ τῷ καὶ ὑποδοῖας ὁ Κικέρων νύκτωρ φησὶ τὸ Κράσ-
 σον ἀφικέσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐπιστολῶν καμίζοντά τῷ Κ. Κα-
 τιλίᾳ, καὶ ζητοῦν μὲν ὡς ἡδὴ βεβαιωῦνται τὴν συωμοσίαν. ὁ δὲ
 οὖν Κράσσω ἀεὶ μὲν ἐμίση τὸ Κικέρωνα ἔχει τὸ πρῶτον τὸ βλά-
 πην ἀναφαιδόν, ἐμποδῶν εἶχε τὸ ὑόν. ὁ γὰρ Πόπλιος ὠν φιλο-
 λόγος καὶ φιλομαθῆς, δέηθη τὸ Κικέρωνος ὥστε καὶ συμμε-
 ταβῶναι αὐτῷ τὴν ἐδοῦντα κρινομῶν, καὶ τῶν δήσις ἰεῖς ταῦτα
 ποιῆσαι πρῶτον ἀρχῆν τέλος τὸ πατέρα πείσας, φίλον ἐποίη-
 σεν. ὁ γὰρ Καίσαρ, ὡς ἐπομῆθη ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας, πρῶτον εὐδοκί-
 μου ὑποδοῖας μετένειμα, καὶ Κράσσω ὄρα καὶ Πομπηίου
 αὐτῶν ἐκ Διαφορῆς πρὸς ἀλλήλους ὄντας, οὐτε πατέρα δεη-
 θεῖς, ἐβόλετο λαβῆναι ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἕτερον, οὐτε μηδετέρῳ σιω-
 γῆτος, ἢ καὶ ἐκατορθώσθαι. ἐπὶ τῷ οὖν Διαμαχῆς αὐ-
 τοῖς, πρῶτον εὐδοκίμου ἀεὶ, καὶ διδάσκων ὡς καταλύοντες ἀλλή-
 λους, αὐτοῖσι Κικέρωνας καὶ Κάτλους καὶ Κάτωας ὡν ὁσέως
 λόγος δὲ ἐκείνοι σιωεῖν ἐκόντες εἰς ταῦτα τῶν Φιλίας καὶ τῶν
 ἐπαρχίας, ἐν καὶ τῶν καὶ μὴ γνῶμη τὴν πόλιν ἀγῶσι πείσας τὸ
 καὶ ἐκείνου σιωήσασθαι καὶ σιωῆσθαι ἐκ τῆς τελευτῆς ἰσχυρῶς
 ἀμαχῶν, ἢ κατέλυσε Ρωμαίων τὴν βουλήν καὶ τὸ δῆμον, ὅτι
 Δ ἐκείνοι δὲ ἀλλήλων μίσησας, ἀλλὰ δὲ ἐκείνων ἑαυτὸν μέγα-
 ρον ἀποφασάμην. ὁ γὰρ ἀρετῆς ὑποδοῖας ἀμφοτέρων ὑπάτος
 ἀπεδοῦναι λαμπρῶς. ὑποδοῖας οὐκ αὐτῶν καλῶς, ψήφι-
 σάμενοι στρατομάτων ἡγεμονία, καὶ Γαλατίας εἰσχεύσαν-
 τες, ὡς πρὸς ἀκρόπολιν κατέστησαν, οἰοῦντο καὶ ἰσχυρῶς
 νερμῆσασθαι τῶν λοιπῶν πρὸς ἀλλήλους, ἐκείνων βεβαιωῦντες
 ἡ ἐλαχὴν ἀρχήν. Πομπηίος μὲν οὖν ὑποδοῖας Φιλαρχίας
 ἀμέτερον ταῦτ' ἐπρασσε. τῶν δὲ Κράσσω νοσημῶν δὲ ἀρ-
 χῶν ἢ Φιλοκλυπία, καμῶν ἐρωτα πρὸς λαβούσα καὶ τῶν
 ὅτι τὸ Καίσαρος ἀρετῆς, Ἑσπαιῶν καὶ Ἀσιάτων, ὡς τε μῶ-
 Ε νοῖς ἐλαττοῦσθαι πρῶτον τοῖς δήσις, ἑαυτὸν οὐκ ἀπ-
 κενούτ' ἐλάττωσε, ὡς εἰς ὄλεθρον ἀκλήσας δημοσίας Συμ-
 φορῆς τελευτήσασθαι. Καίσαρος γὰρ εἰς Λουκίαν πόλιν ἐκ Γα-
 λατίας καταβαίτων δήσις τε πολλοὶ Ρωμαίων ἀφίκοντο,
 καὶ Πομπηίος καὶ Κράσσω ἰδίᾳ Συλημόμοιο πρὸς αὐτὸν,
 ἐνωθῶν ἐνχευτέρεσθαι ἔχεσθαι τῶν πρῶτων, καὶ πᾶ-
 σαν ὑπὸ ἑαυτοῖς ποιῆσθαι τὴν ἡγεμονίαν. Καίσαρος μὲν οὐ
 τοῖς ὄπλοις μόνοντος, δήσις τὸ ἐπαρχίας καὶ στρατεύματα
 Πομπηίου καὶ Κράσσω λαβόντων. ἐν ταῦτα δὲ ὁδοῖς ἡ
 μία, ὁδοῖς ὑποδοῖας ἀπῆσας. ἡ μετόπων ἐκείνων,
 F ἔδδ Συμπρασάθη Καίσαρα, τοῖς τε φίλοις γράφοντα, καὶ τῶν
 στραπωτῶν πέμποντα πολλοὺς ἀρχαρεσιάζοντες. ὅτι τοῖς
 οἱ καὶ Κράσσω εἰς Ρώμην ἐπομῆθη, ὅτις ἦσαν ὑπο-
 ποῖ καὶ πολὺς ἐχάρθη ἔχει πρῶτον λόγος οὐκ ἐπὶ ἀγαθῶν
 γεγονέναι τὴν σιωδόν αὐτῶν. ἐν τῷ τῷ βουλῆ Μαρκελλίνου καὶ Δομιτίου Πομπηίου ἐρωτῶντων εἰ μετέπειτα ὑποδοῖας,

γεγονέναι τὴν σιωδόν αὐτῶν. ἐν τῷ τῷ βουλῆ Μαρκελλίνου καὶ Δομιτίου Πομπηίου ἐρωτῶντων εἰ μετέπειτα ὑποδοῖας,

απεκρίνατο, τυχόν μὴ μετέναι, τυχόν ὅ μὴ μετέναι, καὶ πάλιν ἐρωτῶντος, ἔφη μετέναι τοῖς δικαίοις πολίταις, μὴ μετέναι τοῖς ἀδικοῖς. Τούτου ὁ δόξαντος Ἰσχυροφάνου, ἀποκρίσας καὶ τετυφωμένως ποιῶν, μετεώτερον ὁ Κράστος εἶπεν, εἰ τῆ πόλι μετέναι Συμφέρει τὴν ἀρχήν. εἰ ὅ μὴ, πεπαύσασθαι. δὲ καὶ ἄλλοι ἐπαύθησαν ἰσοστασίας μετελθεῖν ὡν ἴω καὶ Δομίτιος. Ἰσοστασίας ὅ φασιν ἐκείνων ἐν ταῖς ἀρχαῖς, οἱ μὲν δὲ οἱ δεισαντες ἀπέστησαν, Δομίτιον ὁ Κάτων, οἰκείον ὄντα καὶ φίλον ἐπαύθησαν, ἐκκελευόμενος καὶ παρορμηθῆναι ἔλαττος, ὡς Ἰσοστασίας τῆς κρινῆς ἐλάττωσιν, οὐ γὰρ ἰσοστασίας Πομπηίου δεῖσασθαι καὶ Κράσων, ἀλλὰ τυραννίδος, οὐδὲ ἀρχῆς ἀίτησιν, ἀλλ' ἀρπαγῆν ἐπαρχῶν καὶ στρατοπέδων ἐπὶ τῆ ἀρχαῖς ἰσοστασίας. Ταῦτα ὅ καὶ λέγων οὕτω καὶ φρονῶν ὁ Κάτων, μονὸν ἄπο ἡμῶν εἰς ἀρχῆν τὸ Δομίτιον, καὶ σωζέσθαι πολλοὶ πρὸς αὐτοῖς καὶ ὁ θαυμάζων οὐκ ὀλίγον ἴω, τὶ δὲ δούτερας οὕτοι ἔχουσιν ἰσοστασίας; ἢ ὅ παλιν μετ' ἀλλήλων; ἢ οὐ μὴ ἑτέρων; πολλοὶ δὲ εἰσὶν ἄλλοι ἡμῶν, οὐκ αἰδέσονται δὴπου Κράσων καὶ Πομπηίου στυγερῶν. ἐκ τούτου δεισαντες οἱ πρὸ Πομπηίου, ὁ δὲ οὐκ ἀπέστησαν τῆ ἀρχαῖς καὶ βίασιν. ἀλλὰ πρὸς πᾶσι τοῖς ἀρχαῖς λόγον ὑφέντες τῶν Δομίτιου νυκτὸς ἐπὶ μὲν τῆ ἀρχῆν κατεργασίαν, κτείνουσι μὲν τὸ ἀέχοντα ὁ φῶς πρὸ αὐτῶν, σωζέσθαι οὐ πολλοὶ ὡν ἴω καὶ Κάτων. Ἐκείνοι δὲ καὶ κατακλείσαντες εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνοις, ἀιηθροῦσιν ὑπατοῖ καὶ μετ' οὐ πολλὴν χρόνον αὐτῶν ὅπλοις πρὸς αὐτοῖς ὁ οἶκον, καὶ τὸ Κάτων τῆς ἀρχῆς ἐκβαλόντες, καὶ ἴνας ἰσοστασίας ἀποκτείναντες, Κράσων μὲν δὲ ἀπέδδωκεν πενταετίαν τῆς ἀρχῆς, αὐτῶν δὲ τῆ ἐπαρχῶν ἐψηφίσαντο Συρία, καὶ Ἰβηρίας στυγαμοφότερας. κληρονομήσαντες, Συρία ἔλαχε Κράστος, Ἰβηρία Πομπηίος. ἴω ὅ οὐκ ἀκούσιος ὁ κληρονομήσας. οἱ γὰρ πολλοὶ Πομπηίου μὴ μαχεῖν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐβούλοντο, καὶ Πομπηίος ἐρῶν τῆς ζωαχῆς, αὐτῶν τὰ πολλὰ ἀφαιρῶν ἐμελλε. Κράστος δὲ ἰσοστασίας ἀφαιρῶν ἐκπέσειν τὰ κληρονομήσαντες, καὶ καταφανῆς ἴω ὁ δὲ οὐκ ἀκούσιος λαμπρότερον ἑαυτῶν γεγένηται ὁ παρὸντος ἡγεμόνος, ὡς μόλις ἐν δημοτελείς καὶ πολλοῖς ἡσυχία ἀρχῆν πρὸς τοῖς σωτήρις πολλὰ καὶ καὶ μετὰ ἀρχῆν λέγειν, παρ' ἡλικίαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ φύσιν, ἡκιστα κρημπαῖς ἢ ἰσοστασίας τὰ βίαν γεγένηται. τότε δὲ ἐπὶ ἡγεμόνος κρημνῆ καὶ διεφθαρμένος, οὐ Συρία, ὁ δὲ Παρθοῖς ὄρον ἐποίησε τὸ ἀποστασίας, ἀλλ' ὡς παιδία ἀποφανῶν τῆ Λουκουλίου πρὸς Τηγεάνην, καὶ Πομπηίου πρὸς Μιθριδάτην, ἀρχὴ Βακτρίας καὶ Ἰνδῶν καὶ τῆς ἐξω θαλάσσης ἀρχῆν ἑαυτῶν ταῖς ἐλπίσι. καὶ τοῖς τὰ γραφῆντι πρὸς τούτων νόμον παρὸντος πόλεμος οὐ πρὸς ἴω. ἠδὲσαν ὅ πρῶτες ὅτι πρὸς τὴν Κράστος ἐπὶ ἴω καὶ Καίσαρ ἐκ Γαλατίας ἐγχαρῆν αὐτῶν, τὴν ὀριμὴν ἐπαρχῶν καὶ παρὸντος ὅτι τὸ πόλεμον. ἐπεὶ δὲ δημόρων Ἀπῆτιος ἐμελλε πρὸς τὴν ἐξοδὸν ἐλαττωσάσθαι, καὶ σωζέσθαι πολλοὶ, χαλεπαίνοντες εἰς τὴν ἀρχῆν πρὸς ὁ δὲ οὐκ ἀκούσιος, ἀλλ' ἐλαττωσάσθαι ἀπέσι, δεισας ὁ Κράστος ἐδέθησεν Πομπηίου πρὸς ἀρχῆν, καὶ συμπερὸς ἐπέμψαι. (μέγα γὰρ ἴω ἐκείνου ὁ πρὸς τὸ ὄχλον ἀξίωμα) καὶ τότε παρὸντος στυγαμοφότερος πολλοῖς ἐλάττωσθαι καὶ καταβαῖναι, ὁ δὲ οὐκ ἀκούσιος πρὸ αὐτῶν φασιν βλεπέμεται καὶ πρὸς ὁ δὲ οὐκ ἀκούσιος Πομπηίος, ὡς ἰσοστασίας στυγαμοφότερος ἀπὸ τῶν πρὸς ἴω.

A respondit, fortassis se petiturum, fortassis non. Instantibus illis ait, æquis ciuibus petiturum se, non petiturum iniquis. qui quum superbe visus esset & arroganter respondisse, moderatius Crassus dixit, si è republica foret, honorem se petiturum, sin minus, queturam. Quare aliqui, quorum de numero fuit Domitius, animum sumpserunt ad consulatum ambiendum. Verum ubi hi candidati processerunt, cæteri metu deterriti abiecerunt petitionem. Domitium Cato propinquum & amicum suum confirmavit, adhortans & incitans eum, ut, qui pro libertate publica propugnaret, spem sequeretur suam. Neque enim Pompeium vel Crassum consulatum quærere, sed dominationem: ne id agi, ut magistratum peterent, sed ut provincias & legiones raperent. Ita dicens hæc & sentiens Cato, Domitium deduxit tantum non vi in forum, multiq; se ad illos aggregauerunt: nec pauci mirabantur quidnam iterum hi consulatū peterent: quid iterum vnà, quidni cum alijs. Atqui multos dicebant esse non indignos, qui quidem consulatū cum Crasso & Pompeio caperent. Hinc timens Pompeij factio, non temperavit à summa indignitate & violentia: æ præter alia, locatis insidijs Domitio, qui ante lucem in comitium cum alijs descendebat, servum ei prælucentem occidit, multos vulneravit, atque inter hos Catonem, quibus fugatis & domo inclusis consules renuntiati sunt. Nec multo post cincta denuo armis Domitij domo, Catone foro deiecto, & nonnullis, qui substiterunt ibi, interfectis, prorogauerunt Casari in quinquennium provincias, sibi procurarunt provincias Syriam & vtranque Hispaniam. Sortientibus, Syria Crasso, Pompeio Hispaniæ obuenerunt. Sors fuit omnibus haud ingrata. Quippe nolebat remotum plebs ab vrbe Pompeium, & vxoris Pompeius amore deperiens erat circa urbem plerunque commoraturus. Crassus simul ac fors exijt, exultans, fortunam præ se tulit arbitrari se præsentem accidisse sibi splendidior nullam, vix ut apud alienos & vulgus temperaret sibi, apud interiores verò multa vana & insolentia iuuenum more effunderet præter ztatem & ingenium suum, qui minimè gloriosus atq; iactabundus per totam vitam fuisset. Tunc verò mirum in modū elatus & dissolutus, non Syriam nec Parthos, metā destinabat suæ prosperitatis, verum pro ludo habens Luculli contra Tigranem res gestas, & contra Mithridatem Pompeij, vsq; ad Bactros & Indos & Oceanum proferebat spes suas. Atqui, quæ de imperio eius lata lex fuit, bellum Parthicum non complectebatur, sed nouerant omnes gestienti animo id affectare Crassum, & Cesar ex Gallia literis ardorem eius commendauit, inflammavitque eum ad bellum. Quia verò Attæius tribunus plebis parabat profectioem eius interpellare, multiq; coibant indignantes quòd pacatis & fœderatis gentibus bellū moturus proficisceretur, timens Crassus orauit Pompeium ut sibi præstò esset & prosequeretur se. Erat enim magna eius ad plebem autoritas. Atque in præsentia frequentes, ad impediendum & conuictijs lætandum Crassum paratos, conspectus ante Crassum placido intuitu ac vultu leniuit Pompeius, ut fileno locū darent per medios progredientibus,

ὁ δὲ Ἀπῆτιος

Atteius verò occurrit ei, ac primum, ne proficisceretur, verbis interdixit & testato denuntiavit, deinde viatori iussit manu corpori iniecta eum retinere. Aliis tribunis intercedentibus non dimisit viator Crassum, & præcurrit ad portam Atteius. Ibi focum accendit. quò quum peruenisset Crassus, suffitibus iniectis factisque libaminibus, diras capiti eius atroces & horrendas imprecatus est: adhæc immanes deos & tetros ibi inuocauit & appellauit. Has Romani arcanas & vetustas deuotiones ea præditas vi ferunt, vt nemo, aduersus quem conceptæ sint, euitare illas queat, nec bene cedant etiam concipientibus eas. Vnde neque qualibet de causa has, neque inultos imprecari. Ac tunc quoque Atteium reprehenderunt, quòd cuius reipub. gratia Crasso infensus erat, deuotionibus eam tanta obstrinxisset religione. At Crassus Brundisium peruenit. Pelago autem etiamnum ex tempestate turbido non expectauit, sed conscendit, magnumque numerum nauigiorum amisit. Reliquis copiis properauit pedestri itinere per Galatiam. Ibi quum reperisset regem Deiotarum, qui ætate iam grauis urbem condebat, dicto incessit eum, ac, Duodecima hora, inquit, rex, ædificare exordiris? Cui Galata ridens, Atqui neque tu, inquit, imperator, admodum matutinus contendis in Parthos. Excesserat autem annum Crassus sexagesimum, facie tamen apparebat quàm ætate grandior. Aduenienti res primò pro ipsius expectatione respondere. Etenim nullo negotio Euphratem ponte iunxit, exercitum traduxit sine impedimento, oppidis multis Mesopotamiæ se vltro deditibus potitus est. Vni, cuius erat Apollonius tyrannus, vbi milites centum amisit, admouit signa, captamque diripuit, & captiuos sub corona vendidit, Zenodotiam Græci dicebant. Qua capta, quum saluari se ab exercitu imperator iustiuisset, magnam subiit infamiam, abiectusque est habitus, nec maiora sperare, successu qui tam se effert tenui. Postquam oppidis, quæ deditioem fecerant, imposuit præsidium, quod fuit peditum septem millium & mille equitum, retrò in Syriam hybernatum cessit. Ibi venientem ex Gallia a Cesare excepit filium, qui donis militaribus ab illo ornatus mille delectos equites adduxit. In eo primò visus est impingere Crassus secundum expeditionem ipsam, in qua maximæ offensiones extitere, quòd quum progrediendum vltra & Babylon esset tentanda Seleuciaque, Parthis semper infestæ vrbes, spatium dederit hostibus ad se instruendos. Deinde commorationes in Syria eius lacerauerunt quæstuaris potius quàm imperatorias. Non enim lustrauit exercitum, non instituit ad exercendos milites certamina, sed vectigalia tantum supputauit, deæ Hieropolitanae thesaurum ponderibus & trutinis per multos dies examinauit, indicebat populis dynastisque militum delectus, mox pecuniæ causa remittebat. His rebus malè audiuit & contempit fuit. Omen primum ei offertur ab hac dea, quam Venerem, alii Iunonem, nonnulli eam quæ incunabula & femina omnibus ex humido præbuit, causam & naturam arbitrantur esse, & quæ principium omnium bonorum docuit mortales. Nam templo quum excederent, primus in foribus adolescens Crassus lapsus est,

A ο δὲ Ἀττίος ἀποκρίσας, πρῶτον μὲν ἀπὸ φωνῆς ἐκώλυε καὶ διεμύρτυρετο μὴ βαδίζειν, ἔπειτα τὸ ὑπερέτιον ἐκέλευεν ἀφαιρῆσαι τὸ σῶμα κατέχειν. ἄλλων δὲ δημῶν ὄσον ἑόντων, ὁ μὲν ὑπερέτης ὄσον αἶψα τὸ Κράσσον· ὁ δὲ Ἀττίος πρὸς δρᾶμῶν ὅτι τὸ πύλιον, ἔθηκεν ἐραεῖδα καὶ ἰσχυρῶς καὶ τὸ Κράσσου ἡμοῦ κατ' αὐτῶν, ὅτι θυμῶν καὶ κατὰ πεινῶν, δρᾶς ἐπηρεῖτο δεινὰς μὲν αὐτῶν καὶ φεικώδεις, δεινοὺς δὲ πινὰς θεοῦ καὶ ἀλλοκότους ἐπὶ αὐταῖς καλῶν καὶ ὀνομάζων. Ταῦτα φασὶ Ρωμαῖοι τὰς δρᾶς ἀποθέτους καὶ παλαγὰς τοιαύτῳ ἔχειν δυνάμιν ὡς περὶ φυγῆν μηδένα τὸν ἐραεῖντων αὐταῖς· κακῶς δὲ πρὸς αὐτοῖς καὶ τὸν χρυσάμυρον ὅτι ὄσον ὅτι τοῖς τυχοῦσιν αὐτῶν οὐδὲ ὑπὸ πολλῶν δρᾶσιν, καὶ τὸ ὄσον ἐμέμφοντο τὸ Ἀττίον, εἰ δὲ ἡ ἐραεῖδα πᾶσι Κράσσου πόλιν, εἰς αὐτῶν δρᾶς ἀφείκε καὶ δεισιδαιμονίαν πρὸς αὐτῶν. ὁ δὲ Κράσσος εἰς Βρεντέσιον ἦλθεν· ἐπὶ δὲ ἀσάτου ἕως χειμῶν τὸ θαλάσσιον, ὅπως ἐμείνειν, ἀλλ' αἰτήθη καὶ συχρᾶ τὸ πλοῖον ἀπέβαλε. τὴν δὲ ἄλλῃ ἀναλαβὼν δυνάμιν, ἠπειροῦ περὶ τὴν Γαλατίας, ὄρων δὲ τὴν βασιλεῖαν Διόπαρον πρὸς μὲν ὄντα γρηγορῶν ἦδη, κτίζοντα δὲ νέαν πόλιν, ἐπεσκώψεν, εἰπὼν, Ὡ βασιλεῦ, δωδεκάτης ὄρας οἰκοδομεῖν ἀρχῆς; γλασας δὲ ὁ Γαλατίας, Ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς (εἶπεν) ὡς αὐτοκράτωρ, ὡς ὄρα, πρὸς λίαν ὅτι Πάρθοις ἐλαμῶεις. ἡ δὲ ὁ Κράσσος ἐξήχετο μὲν ἐπὶ τῶν ἀλλήλων, πρὸς δὲ ἑαυτῶν ὅτι ὄσον ἢ καὶ ἡλικίαν. ἀφικόμενον δὲ αὐτὸν ἐδέξατο τὰ πρὸς ἑαυτῶν τὸ ἐλπίδος ἀξίως ὅ πρὸς τὸν καὶ τὸ ἐδέξατο ῥαδίως τὸ Εὐφράτιον, καὶ διήγαγε τὸν στρατὸν ἀσφαλῶς, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τῇ Μεσοποταμίᾳ κατέχευε, ἐκείνους πρὸς θελήμας, ὅς μιν δὲ ἡς Ἀπολλωνίου πρὸς ἐτυχεῖν ῥαδίως τὸν ἀναμεινῶν, ἐπαγαγὼν τὸ δυνάμιν αὐτοῖς, καὶ κεραιήσας, διήγαγε τὰ πρὸς ἑαυτῶν, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀπέδδο. Ζηνοδοτῆαν ἐκάλει τὸν πόλιν οἱ Ἕλληνας. ὅτι ταύτης ἀλούσης δεξιάμυρος αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὸν στρατὸν ἀναγροῦ δυνάμιν, πολλῶν ὄφλεν αἰσχυρῶν καὶ ἀπεινὸς ἐφαίη, καὶ πρὸς τὰ μείζονα δύσελπις, ἔτω πλεονέκτημα μικρὸν ἡγαπηκῶς. ἐμὲ δὲ ὄσον φρεσὶς τὸ πρὸς κεραιήσας πόλεσιν, (ὡν δριμύς ἡ ἐπὶ ἀκτινῶν περὶ οἱ, χίλιοι δὲ ἵπποις) ἀνεχώρησεν αὐτὸς ἐν Συρίᾳ δεξιάμυρος, καὶ δεξιάμυρος αὐτῶν τὸ ὄσον ἡκίνα πρὸς Κασσῶν ἐκ Γαλατίας, αὐτὸν τε κεραιήσας δριμύς, καὶ χίλιους ἵππους ὅτι λέκτους ἀγῶντα, τὸ πρὸς τὸν ἀμύρτιον ἐδέξατο ὁ Κράσσος, μετὰ γὰρ τὸν στρατὸν αὐτῶν, μεγίστων ἀμύρτιων ἡμοῦ, ὅτι πρὸς τὸν ἑόντων, ἔχεσθαι τε Βαβυλωνίους καὶ Σελυκείας, δεξιάμυρον αὐτῶν Πάρθοις πόλεων, χερσονῶν δὲ τοῖς πολεμίοις πρὸς ἀσφαλῶς, ἔπειτα τὰς ἐν Συρίᾳ δεξιάμυρος ἡπῶντι, κεραιήσας μάλλον ἔσας ἡ στρατηγῶν, ὅτι ὄπλων δριμύτων ἐξέπειζων, ὅσον γυμνασίων ποιεῖ μύρος ἀμίλλας, ἀλλὰ πρὸς πόλεων ἐκλογισμῶν, καὶ τὰ πρὸς ἑαυτῶν τὸ ἐν Ἰερῶν πόλει θεοῦ σαθμοῖς καὶ βυτῶν μετὰ κεραιήσας ὅτι πολλὰς ἡμέρας ὅτι γράφων ὅτι δὲ ἡμοῖς καὶ δυναστείας πρὸς ἀσφαλῶς, εἰτ' αὐτοῖς δριμύτων διδόντας, ἡδέξει καὶ κατεφρονεῖτο τῶν τοῖς. γίνεται δὲ πρὸς τὸν αὐτῶν σημείον ἀπὸ τὸν θεοῦ ταύτης, ἡ οἱ μὲν Ἀφροδίτῳ, οἱ δὲ Ἡραὶ, οἱ δὲ τὸν δρᾶς καὶ ἀμύρτιον πᾶσιν δὲ ὄσον πρὸς ἀσφαλῶν αἰτίαν καὶ φύσιν νομίζουσι, καὶ τὸν πρὸς τὸν εἰς ἀμύρτιον δρᾶς ἀσφαλῶν κατὰ δειξασαν. ἐξίοντων γὰρ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς ἐσφαλῶν καὶ τὰς πύλας ὁ νεαλίας Κράσσος,

AAA

εἶτ' ἐπ' αὐτὰς ἐπεσὼν ὁ παρ' αὐτῶν ἄριστος. ἥδη δὲ τὰς διω-
 μεις ἐκ τῶν χειμαδίων στωαθροζόντος αὐτῶν, παρ' αὐτοῦ ἀ-
 φίκοντο παρ' Ἀρσάκου βασιλέως πῶς λόγῳ κριμίζοντες.
 ἔφασαν γὰρ, εἰ μὴ ὑπὸ Ῥωμαίων ὁ στρατὸς ἀπέσταται, πό-
 λεμον ἀσπονδὸν εἶναι καὶ ἀδελφικῶν· εἰ δὲ τῆς πατρῴας
 ἀκρίβους, (ὡς πωτάνονται) Κροάτου ἰδίων ἐνεκα κερδῶν ὀ-
 πλα Περσῶν ἐπεινώσῃ, καὶ χερσὶν κατελήφῃ, μετελάξῃ
 Ἀρσάκῳ, καὶ ὁ Κροάτου γῆρας οἰκτείρειν. ἀφίεναι δὲ
 Ῥωμαίοις τὴν ἀνδρα, ἕως ἔχῃ φρουροὺς μᾶλλον ἢ φρου-
 ρῶτας. πρὸς ταῦτα, Κροάτου κριμιάσαντος, ὡς ἐν Σε-
 λυκία δώσει τὰς ἀποκρίσεις, γελῶντος ὁ παρ' αὐτοῦ τῶν
 παρ' αὐτοῦ Οὐαγίσης, καὶ τῆς χερσὶς ὑπὸ τῆς δειξῆς ὁ μέσθι,
 "Εἰ τεύθῃ (εἶπεν) ὁ Κροάτου, φύσονται τείχεα, ἢ οὐ ἔτι Σε-
 " λυκία. οὗτοι μὲν οὖν ἀπὸ λαῶν ὡς βασιλέα Ἰρῶν,
 " πολέμητα φροσόντες· ἐκ τῶν πόλεων αὖ ἐφροσῶν Ῥο-
 μαῖοι τῆς Μεσοποταμίας, παρ' αὐτοῦ τινὲς δικυπεσόντες,
 ἄξια φροσίδων ἀπὸ ἡλλοῦ, αὐτόπῳιαι γερνότες τῶν τε πλή-
 θους τῶν πολέμων, καὶ τῶν ἀγῶνων οἷς ἠγωνίσαντο παρ' αὐ-
 μαχόμενοι ταῖς πόλεσιν, οἷα δὲ φιλεῖ, πᾶντα πρὸς ὁ δει-
 νότερον ἐξαγγέλλοντες, ὡς ἀφύκτοι μὲν οἱ ἀνδρες, διώκοντες,
 ἀληθοὶ δὲ φρόντες, βέλῃ δὲ χερσὶν παρ' αὐτοῦ τῶν ὄψεως, καὶ
 πρὸς ὁφθαλμοῦ τῶν βόθῳ τῶν χερσὶν τῶν δὲ πρὸς τυχεύοντος. τῶν
 ἢ καὶ φροσῶν ὀπλων τὰ μὲν δὲ πᾶντα ὡς εἰδῶν, τὰ δὲ
 πρὸς μὲν ἐν δίδοναι πεπονημένα. ταῦτα τῶν στρατῶν τῶν ἀ-
 κριβῶν, ὁ Κροάτου ὑπέπῳσε. πεπεισμένοι γὰρ ὡς ἐν Ἀρ-
 μῳίων Δαφροῦ Περσῶν, ὡς ἐν Καππαδοκίῳ, οἷς ἀγῶν καὶ
 φροσῶν Ἀγκυλλος ἀπέπῳσε, καὶ τῶν πολέμων ὁ χαλεπώτατος ἠ-
 γασμένοι μακρῶν ὁδῶν ἐσαῶν, καὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν εἰς χερσὶν
 οἷα ἀφίξομεν, παρ' ἐλπίδας ἀγῶνα καὶ κίνδυνον μέγαν
 πρὸς ἐδοκῶν, ὡς τε καὶ τῶν ἐν τῶν πῶν οἷα δὲ δεινὸν ἔπιπῳσα τῶν
 Κροάτου, αὐτῶν τῶν ὄλων γῶν πρὸς τῶν τούτων ἰῶ
 Κροάτου ὁ ταμίας ἠοὺ χῆν τῶν παρ' αὐτοῦ καὶ οἱ μᾶντες ὡς αἰεὶ
 πονηρὰ σημεῖα καὶ διεκνήσῃ πρὸς φροσῶν τῶν Κροάτου δὲ
 τῶν ἰρῶν. ἀλλ' οὐτε τούτοις πρὸς εἰχῆν, οὐτε πῶς ἔτερον πῶ
 πῶν ἐπείγῳσα τῶν φροσῶν. οὐχ ἦκιστα δὲ αὐτῶν Ἀρτα-
 βάσης· ὁ Ἀρμῳίων βασιλεὺς ἐπὶ Ῥώσῳ ἦλθε γὰρ εἰς ὁ στρα-
 τῶν πῶν μὲν ἐξακιχλίῳ ἰπῶν. καὶ οὗτοι μὲν ἐλέγῳ
 φύλακες καὶ πρὸς πομπῶν βασιλέως· ἔτεροι δὲ μῶντες
 ὑπὸ χερσὶν καὶ φροσῶν, καὶ τῶν μῶντες πῶν οἷα
 αἰτους. ἔπεισε δὲ Κροάτου ἐμῶν δὲ Ἀρμῳίας εἰς τῶν Περ-
 σῶν. οὐ γὰρ μόνον ἐν ἀφροσῶν δὲ τῶν στρατῶν, αὐτῶν παρ' αὐ-
 χόντες, ἀλλὰ καὶ πορβύσῳ δὲ ἀσφαλείας, ὅρη πολλὰ
 καὶ λῶφους στωεχῆς, καὶ χερσὶν δύσῳ παρ' αὐτοῦ τῶν ἰπῶν (ἢ
 μόνον Περσῶν ἀλλῆ) πρὸς φροσῶν. ὁ δὲ τῶν πρὸς φροσῶν
 αὐτῶν καὶ τῶν λαμῶν τῶν βοηθείας μετῶν ἠγάπη-
 σε· βαδιῶσα δὲ ἔφη δὲ Μεσοποταμίας, ὅπου πολλοὶ
 καὶ ἀγαθοὶ Ῥωμαίων ἀνδρες ἀπέλιπεν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμῳ-
 νιος ἐπὶ τῶν ἀπὸ λαῶν. τὰ δὲ Κροάτου Δαφροῦ τῶν
 τῶν στρατῶν καὶ ὁ Ζῶγῳ, πολλὰ μὲν ὑπὸ φροσῶν βρο-
 τῶν πρὸς Ῥῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἠστῶν ἐστῶν τῶν στρα-
 τῶν. πῶν δὲ νέφῳ καὶ πρὸς φροσῶν μεμῶν ἐρεῖσαν αὐτῶν
 καὶ τῶν φροσῶν ἀπὸ Ῥῶν πολλὰ καὶ στωεχῆν. ἐβλήθη
 δὲ καὶ κερσῶν δύσῳ ὁ χῶρος οὐ φροσῶν ἐμῶν
 λεν. ἰπῶν δὲ τῶν φροσῶν ἔπιφῶν κερσῶν μῶν
 βία στωεπῶν τῶν ἠῶν, εἰς ὁ φροσῶν ὑπὸ φροσῶν ἠφῶν. λέγῳ δὲ καὶ τῶν ἀστῶν ὁ φροσῶν,

A inde incurrens in illum senex. Quum iam ex
 hybernis legiones euocaret, adierunt eum Arfacis
 legati cum breui oratione. Ea hæc fuit, Si missus à
 populo Romano exercitus esset, gesturum illum
 implacabile & inexpiabile bellum: sin patria inui-
 ta priuati Crassus quæstus gratia arma Parthis in-
 tulisset, & vrbes occupasset, acturum Arfacem mo-
 deratè, & Crassi misericordiam senectutis captu-
 rum, populoq; Romano remissurum milites, quos
 obsessos teneat potius quàm in præsiidiis locatos.
 Ad ea Crasso iactante Seleuciæ se responsum datu-
 rum, ex legatis Vagifes, qui cæteros etate anteibat,
 ridens, manus supinæ ostensa vola, Hinc prius, in-
 quit, pili, Crasse, exorientur, quàm tu aspicias Se-
 leuciam. Ita ad regem Hyrodem discessere, bellan-
 dum renuntiantes. Ex oppidis Mesopotamiæ, vbi
 Romana præsidia erant, euaserant quidam magno
 cum periculo. Hi non læuia nuntiauerunt, quòd
 numerum ipsi hostium ac prælia eorum oppida
 oppugnantium spectassent, atque (vt fieri solet) om-
 nia in grauius extollerent, vbi instarent, nullum
 esse effugium, nec fugientes assequi vllum posse,
 tela inaudita, quæ oculorum aciem anteuertent,
 & antequam conspiceretur is qui emiserit, quic-
 quid obuium esset, penetrarent, arma cataphra-
 ctorum partim ad omnia perrumpenda, partim ne
 vlli rei cederent, fabricata. Ea audientes milites
 ceciderunt animis. Persuasi enim nihil Parthos
 præstare Armeniis vel Cappadocibus, quibus a-
 gendis ferendis fatigatus Lucullus fuerat, difficil-
 limum autem eo in bello rati longinquum iter fore
 hominumq; insectationem cominus non pu-
 gnantium, præter expectationem certamina & in-
 gens discrimen cernebant proposita. Itaque qui-
 dam etiam ex præfectis subsistendum Crasso cen-
 sebant, atq; ex integro de summa rerum consilium
 aduocandum. In his quæstor erat Cassius. Aru-
 spices quoque nuntiauerunt testè Crasso nun-
 quam litare victimas & dira semper denuntiare.
 Cæterum neque his auscultauit, neque vlli qui a-
 liud quàm ad maturandum hortaretur. Imprimis
 erexit eum Armeniorum rex Artabazes, qui in
 castra sex millibus equitum venit. Dicebantur hi
 esse regis stipatores & satellites, alia pollicebatur
 decem millia cataphractorum, & x x x. millia
 peditum, qui sumptui ei non forent. Suadebat
 autem Crasso, per Armeniam vt irrueret in Par-
 thiam. Omnia enim affacim se subministratu-
 rum exercitui, tutum etiam iter fore, quòd mon-
 tes frequentes & continentes colles, regionem-
 que asperam obiectam habituri essent equitatu,
 quo Parthi vno pollerent. At Crassus collaudata
 modicè promptitudine eius & subsidii amplitu-
 dine, ducturum se ostendit per Mesopotamiam,
 vbi multos & egregios milites Romanos reli-
 quisset. Ita discessit Armenius. Traducente exer-
 citum iuxta Zeugma Crasso crebra eruperunt &
 atrociam tonitrua, frequentia fulmina ex aduerso
 exercitui emicauere, ventus cum atra nube & pre-
 ftere procellosus in pontem eius temporarium
 incumbens magna ex parte conuulsit & dirupit
 eum. Locus item, vbi metaturus erat castra, bis est
 de cælo tactus. Equus ex prætoriis insigniter ex-
 ornatus, ablato vi rectore, in flumine submersus
 atque ex oculis est ablatu. Dicitur prima aquila,

quum sublata esset, retrò conuersa fuisse. Adhuc accidit, postquam transmisit amnem, vt quum militibus frumentum metiretur, præberet ante omnia lentes & salem, quæ Romani habent pro feralibus, & defunctis apponuntur. Iam ipsi Crasso excidit concionanti vox, quæ maiorem in modum consternauit exercitum: siquidem pontem dixit se rescissurum, nequis eorum regrederetur. Ac quum oportuisset, vbi aduertit dicti importunitatem, lenire id & declarare apud trepidos, ex peruicacia postmisit. Postremò quum iustraret solenni sacrificio exercitum, porrecta ei ab aruspice extra exciderunt manibus, vnde vel maximè perculsam coronam cernens risit, ac, Ea adfert senectus, inquit: verum haudquaquam elaborantur manibus meis arma. Hinc secundum flumen progressus est. Habebat sub signis septem legiones, equites paulò minus quatuor millia, leuis armatura æquabat equitatum. Speculatores aliquot à contemplanda ex specula regione reuersi, nullum hominem nuntiauerunt vsquam comparere, incidisse verò in frequentium equorum vestigia se, quasi ad fugam retrocedentium. Vnde aucta Crasso est spes, cœperuntque milites Parthos vt manus non conferturos contemnere. Cassius tamen iterum Crassum conuenit, monuitque, maximè vt, dum aliquid de Parthis allatum esset certi, in aliqua vrbium, in quibus præsidium habebat, reficeret exercitum. Sin minus, vt secundum flumen Seleuciam signa moueret. Commeatus enim naues frumentarias facultatem supeditaturas, simulque castra sequuturas, & præstaturum amnem ne circumueniri possent, sed pari opportunitate semper dimicarent cum hostibus. Hæc volentem adhuc & perpendentem Crassum adit præfectus alæ Arabum Ariamnes nomine, homo astutus & versipellis, qui omnium quæ ad exitium Crassi coaceruauit fortuna malorum maximum fuit caput. Hunc aliqui, qui sub Pompeio meruerant, meminerant munificentia Pompeii affectum, habitumque Romanorum cupidum. Verum is fuerat tunc in Crassum ex consilio præfectorum regionum subornatus & missus, vt comitans eum, quam remotissimè, si qua posset, à flumine & locis inæqualibus in vastum campum coniiceret, vbi cingi valeret equitatu. Quiduis enim quàm fronte concurrere malebant cum Romanis. Barbarus ergo vbi Crassum accessit (& erat facundus) Pompeium extulit vt bene de se meritum. Copias verò miratus Crassi, moram eius improbauit cunctantibus, & in apparatu occupatis, quasi armis, non manibus & pedibus opus esset habiturus in homines, qui iam pridem pararent rebus creptis pretiosissimis & corporibus ad Scythas vel Hyrcanos euolare. Et quidem si vel pugnandum sit, inquit, properandum erat priusquam resumpto rex animo vires in vnum contraheret omnes, quando nunc quidem Surenas vobis & Sillaces obiecti sunt, qui ab insequendo sunt vos moraturi: illo verò apparet nusquam. Ficta hæc erant omnia. Quippe Hyrodes bipertito statim exercitu ipse Armeniam vastabat Artuasdem vlciscens, Surenam Romanis immiserat, nulla quidem (vt nonnulli autumant) despicientia. Neque enim vt Crassum dedignaretur aduersarium, virum inter Romanos primarium, conueniebat,

A ἄρχεις ἀπὸ τῆς τομαίου μεταγραφῆς. πρὸς δὲ τοῖς, σιωπέσει μὲν τὸ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ μετ᾽ ἑαυτοῦ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς γραπτοῖς, πρὸς τὰ πρῶτα δὲ δι᾽ ἑαυτοῦ φακρὸς καὶ ἄλλας ἀνομιζοῦσι Ρωμαῖοι πένθημα, καὶ πρὸς ἴθνηται τοῖς νέκυσιν αὐτῶν τε Κρᾶσου δημηγοροῦτος, ἐξέπεσε φωνὴ, δεινῶς συλῆσασα τὸ γραπτόν. ἔφη γὰρ ὁ ζῆγμα τὸ ποταμὸν ἀγαλῆν, ὅπως μηδεὶς αὐτῶν ἐπιτρέθη. καὶ δέον, ὡς ἦαυτο τὸ ρήματος τιῶ ἀποκίαι, ἀναλαβεῖν καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πρὸς τὸς ἀποδειλιῶντας εἰρημῶν, ἠμέλησεν ὑπὸ αὐταδείας. τέλος ὅ, τὸ εἰσησῶν καὶ ταρμῶν ἐσφαγιάζετο, καὶ τὰ ἀλάτῃα τὸ μὲν πρῶτος αὐτῶν πρὸς δόντος, ἐξέβλεπε τὸ χερῶν. ἐφ᾽ ὃ καὶ μάλιστα δις χερσίνοντας ἰδὼν τοῖς παρῶντας ἐμειδίασε, καὶ, Τοιοῦτον (ἔφη) ὁ γῆρας ἀλλὰ τῶν γε ὀπλων ὁστέν ἀνὸν φῶντι τῶ χείρας. ἐκ τούτου πρὸς τὸ ποταμὸν ἀγαλῆν ἐπὶ μὲν ἔχων ὀπλιτῶν πάματα, καὶ τετρακισχίλων ὄλιγον ἀποδόντας ἰπποῖς, ψιλῶς ὅ τοῖς ἰπποῖσι πρὸς ἀπλοῖς. τὸ πρὸς δρόμων τινὲς ἀπὸ σχηπᾶς ἐπιτρέποντες ἠγγῆον, ἀνδρῶν μὲν ἔρημοι (εἶ) τῶ χερῶν, ἰπποῶν δὲ ἐπιτετραχένας πολλῶν ἔχουσιν, οἷς ἐκ μετ᾽ ἑαυτοῦ ὀπίσω διωκόμενοι. ὅθεν αὐτὸς τε Κρᾶσος ἐπὶ μάλλον ὕελπις ἦν, καὶ τοῖς γραπτοῖς πρῶτα πασι τὸ Πρῶτον παρῆρη καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ὡς ἐκ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ εἰς χείρας. ὅμως δὲ οἱ πρὸς Κρᾶσον αὐτὸς διελέγοντο τῶ Κρᾶσου, καὶ παρήνοι, μάλιστα μὲν ἐπὶ πόλει πῆν τὸ φερούμενων ἀναλαβεῖν τὸ διῶαμιν, ἀλλ᾽ οἱ ἐπὶ πύληται πρὸς τὸ πολεμῶν βίβασον εἰ ὅ μὴ, χωρεῖν ἐπὶ Σελδκείας πρὸς τὸ ποταμὸν. ὁποῖαν γὰρ τὰ σπηγὰ τῆς ἀγροῦς πρὸς ἀγροῦς, ἀμφοσὺν κατ᾽ ἑαυτοῦ πρὸς τὸ γραπτόπεδον, καὶ φύλακα τὸ μὴ κωκλωδιῶν τὸ ποταμὸν ἔχοντας, ἀπὸ ἴσῃς αὐτῶ πρὸς ἐναπλοῖς μαχίῃ τὸς πολεμῶν. τῶντα τὸ Κρᾶσου ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ποῦτος ἐπὶ καὶ βελδομῶν, πρὸς ἀγροῦς φύλακας Ἀρεῶν ἈειάD μης ὄνομα, δολερός καὶ παλίμβολος ἀνὴρ, καὶ πρῶτων ὅσα σιωπῆσει εἰς ὅλεθρον ἢ τύχη κακῆ, μέγιστον αὐτοῖς καὶ τελεώτατον ἡρόμῶν. τῶν δὲ ἠδῆσαι ἐνοι τὸ Πομπηῖον σιωεγρατευμένων ἀπολαύσαντά πῆ τὸ ἐκείνου φιλανδρῶπίας, καὶ δόξαν (αφ᾽ ἑαυτοῦ φιλῶν ἔμ) τότε δὲ ὑφείτο τῶ Κρᾶσου μὲν γνώμης τῶ βασιλέως γρατηγῶν, εἰ διῶατο πρὸς ἀπεμῆας αὐτὸν ἀπατάτω τὸ ποταμὸν καὶ τὸ ἠπείρων, εἰς πεδίον ἐκδοθεῖν ἀχρῶν πρὸς ἐλαμῶν. πρῶτα γὰρ διανοοῦτο μάλλον, ἢ καὶ σῶμα συμφέρεσθαι Ρωμαῖοις. ἐλθὼν δὲ αὐτῶ πρὸς τὸν Κρᾶσον ὁ βαρβάρος (ἦν δὲ καὶ πιθανὸς εἰπεῖν) Πομπηῖον E μὲν ὡς ἀεργῆτι ἐπῆνει Κρᾶσον ὅ τὸ διῶαμῶς μακαείσας ἐμῆμεθε τῆς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, μέλλοντα καὶ πρὸς ἀκδοθεῖν ἔμῶν, ὡς πρὸ ὀπλων αὐτῶ δεσπόντων, οὐ χεῖραν ὁστέπιδων τῶ παλίστων, ἐπὶ ἀνδρῶν οἱ πάλαζ ζητοῦσιν ἀρπάσαντες τὰ ἡμιώτατα τῶ χερσῶν καὶ σωματῶν, εἰς Σκύθας ἢ Ὑρκανοὺς ἀναπαύσασθαι. Καίτοι μάχεσθαι μέλλοι (ἔφη) ἀπὸ δεινῶν ἐδει, πρὸς ἀπασαν ἂν ταυτῶν ἡμέραται τῶ διῶαμιν ἀναπαρήσαντος βασιλέως. ἐπεί νῦν γε Σουρῶν ἡμῖν πρὸς ἐλήπται καὶ Σιλλάκης, ἐφ᾽ αὐτὸς ἀναδῆσῶ μῶν τῶ διῶαμιν ὁ δὲ οὐδαμῆ φανερός ἐπῆ. τῶντα δὲ ἦν F ψευδῆ πρῶτα. διχῆ γὰρ ἀπὸ Ὑρῶν διελὼν τῶ δύναμιν, αὐτὸς μὲν Ἀρμυρίδῃ ἐπὸρῆς, ἡνὸμῶν Ἀρταουάσδιω Σουρῶν δὲ ἀφῆκεν ἐπὶ Ρωμαῖοις, οὐχ ὑπ᾽ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ χερσῶν, ὡς ἐνοι φασιν, (οὐ ἦν αὐτῶ Κρᾶσον μὲν ἀπαξιοῦν αἰταγωνιστῆν, ἀλλὰ Ρωμαῖων πρῶτον,

Αρταξάσδ η' ἡ παρὰ πολέμειν, καὶ ταῖς Ἀρμενίων ὀπιόντα χό-
 ραις δ' αἰρεῖν) ἀλλὰ καὶ πρὸς δοκεῖ καὶ ἀδείας τ' κίνδυνον,
 αὐτὸς μὲν ἐφειδόμενος καὶ κεραιδοκίαν τὸ μέλλον. Σουρῶνας δὲ
 παρὰ κείναι πειρασόμενον μάχης, καὶ ἐξελξοῦσθαι τοῖς πο-
 λεμίαις. ὅσδε γὰρ ἰὼ τ' τυχόντων ὁ Σουρῶνας, ἀλλὰ πλούτω
 μὲν καὶ ἡρεῖ καὶ δόξῃ, μὲν βασιλέα δούτερος ἀνδρεία τ' καὶ δεινό-
 τητι τ' κατ' αὐτὸν ἐπὶ Παρθοῖς παρὰ τοῖς ἐπὶ τ' μεγάλῃ καὶ ἀλλ-
 λει σώματος, ὡς ὁσδεῖς ἔτερος. Ἐξήλασε τ' κατ' ἑαυτὸν ἀεὶ
 χιλίας σκλοφορέμους καμήλους, καὶ ἄρκουσι ἀπώλας
 ἐπήγετο παλλακίδων ἰπποῖς τ' κατὰ φρακτοὶ χίλιοι, πλείονες
 τ' τ' κρύφων παρέπεμπον. εἶχε τ' τοῖς σύμπροσθεν ἰπποῖς ὁμῶς
 πελάγας τε καὶ θύλας, μυρίων ὄκτα ἀποδόντα, καὶ ἡλὸς μὲν
 οὖν δὲ δόξης ἐκείνη, βασιλεῖ ἡμοῦ Παρθῶν ὀπι-
 ῖναι τ' ἄξιωμα παρὰ τοῖς. Ἰρώδῃ τ' τὸν αὐτὸν ἐξήλα-
 σόμενος εἰς Παρθοῖς κατήγαγε, καὶ Σελεύκῳ αὐτῷ τ' μεγά-
 λην εἴλε, παρὰ τοῖς ὀπιότας τ' πείρους καὶ βελόνας ἰδία χεῖ-
 ρὸς ἀντιτάξας. ἔπειτα γερωνὸς ἐπιτελάσθαι κατ' ἐκείνον τ'
 χρονον, ἀβελίας καὶ σωέσεως δόξαν εἶχε μεγίστην. οἷς ἔχ-
 ἦκισα καὶ τ' Κεράσον ἔσφηλε ἀπὸ τὰρος καὶ φρονημα
 παρὰ τοῖς, εἶτα ὑπὸ δόξῃ καὶ συμφορῇ, ταῖς ἀπάταις ἀχει-
 ράσθαι ἡμοῦ. τότε οὖν ὁ βαρβαρος ὡς ἐπέσειεν αὐτὸν, ἀ-
 ποπάσας τ' παρὰ τοῖς ἀπὸ μίσην ἦγε τ' πεδίον, ὁδὸν ὀπιετικῇ
 καὶ κρύφῃ τ' παρὰ τοῖς, εἶτα μορθησὶν, ἀμμου βασιλέας ὑπο-
 δεχόμενος, καὶ πεδίων ἀδείδων καὶ αὐδῶν καὶ παρὰ τοῖς οὐ-
 δὲν οὐδαμῇ πέρας ἐφικτὸν ἀποθήσει παυομένων ὡς τε μὴ μόν-
 ον δίψῃ καὶ χαλεπότητι τῆς πορείας ἀπαρρῶσαι, ἀλλὰ
 καὶ τ' τῆς ὀφέως ἀπὸ ἀμύθητον ἀθυμίαν παρέχειν, οὐ
 φυτὸν ὀρώσιν, οὐ ρεῖ θροῖν, οὐ παρὰ τοῖς ὄρεσι καθιέντος, οὐ
 πείαι ἀβελίας αἰούσαν, ἀλλ' ἀπεχρῶς πελάγιον π' χρο-
 μα θινὸν ἰνῶν ἐρήμῃ παρὰ τοῖς τὸν στρατόν. ἰὼ μὲν οὖν
 καὶ ἀπὸ τούτων ὁ δόλος ὑποπίος. ἐπεὶ δὲ καὶ παρὰ Αρ-
 ταξάσδου τοῦ Ἀρμενίου παρῆσαν ἀγγελοὶ, φερόμενοι ὡς
 πολλὰ σωέριε πολέμῳ, ρυέντος ἐπὶ αὐτὸν Ἰρώδου, καὶ
 πέμπειν μὲν ἐκείνῳ βοήθειαν ἔδιδάται, παρὰ τοῖς τ' Κεράσ-
 σῳ, μέγιστα μὲν ἐκεῖ βασιλέας, καὶ ἡμοῦ μετ' Ἀρμε-
 νίων, ὁμοῦ δὲ ἀγωνισάσθαι παρὰ τοῖς τ' Ἰρώδῃ. εἰ τ' μὴ, παρὰ τοῖς
 ὀπιῶν καὶ στρατοπέδῳ, αἰεὶ τὰ ἰσπῆσιμα φέροντα, καὶ
 παρὰ τοῖς ὀπιῶν τοῖς ὀπίοις Κεράσῳ μὲν ὁδὸν ἀπὸ τῆς
 ὑπὸ ὀργῆς καὶ σκαμότητος, ἀπεκείνατο, νῦν μὲν Ἀρμενίοις μὴ
 χρολάσθαι, αὐτῆς δὲ ἀφίξασθαι δίκην ὀπιῶν Ἀρταξάσδῃ τ'
 παρὰ τοῖς. οἱ δὲ παρὰ Κεράσον αὐτῆς ἡγούμενον, καὶ
 Κεράσον μὲν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπαύσαντο νεκροῦντες, ἰδία
 .. δὲ τ' βαρβαρὸν ἐλοιδόρην, Τίς σε δάμῃν ποτηρὸς, ὡ καὶ κίτε
 .. ἀπὸ τῶν, ἡγὰρ παρὰ τοῖς ἡμῶς; τίσι δὲ φαρμάκῃς καὶ ρη-
 .. τείας ἐπέσαις Κεράσον, εἰς ἐρήμιαν ἀχρῶν καὶ βυθὸν ἐκ-
 .. χροῦσθαι τ' στρατῶν, ὁδὸν ὁδοῦν Νομάδι λησάρχη μάλλον ἢ
 .. Ρωμαίων ἀποκρίσει παρὰ τοῖς; ὁ δὲ βαρβαρος, ἀπὸ
 .. ὀπιῶν ποικίλος, ἐκείνοις μὲν ὑποπίπῳν ἐπάρρισε, καὶ παρ-
 .. κείλει μὲν ἐπὶ κερτερῆσιν. τοῖς δὲ στρατιώταις, ἅμα συμ-
 .. παρὰ τοῖς καὶ παρὰ τοῖς, ἐπέσκωπε μὲν γέλωτος, Ἰμεῖς
 .. δὲ ἀπὸ Καμπηρίας ὁδοῦν οἴεσθαι, κρύφῃς καὶ νάματῳ, καὶ
 .. σκιάς, καὶ λουρῶν ἀπὸ τῆς καὶ παρὰ τοῖς ποταμῶν. οὐ
 .. μέμνητε δὲ τῶν Ἀρμενίων διεξιόντες καὶ Ἀσσυρίων μεθ-
 .. εἶαι; οὕτω μὲν ὁ βαρβαρος διεπαιδαγῶσσε τοῖς Ρω-
 .. μαίοις, καὶ παρὰ τῆς ἡμέρας φανερὸς ἐξαπατήσθαι, ἀφίπποσεν,

A cum Artualde verò bellaret atque Armeniorum
 praefidia expugnaret. Verum qui, meo iudicio,
 impensè timeret periculum, spectator volebat
 esse & expectare euentum: Surenam autem
 priorem praemittere ad periclitandum praelium,
 & circumueniendos hostes. Neque enim vul-
 garis vir Surenas erat, sed opibus, genere, au-
 toritate à rege secundus, virtute verò & consilio
 suæ ætatis Parthorum primus, ad hæc corporis
 statura eminenti & venustate nemini compa-
 randus. Solus semper iter faciebat mille camelis
 impedimenta eius portantibus, rhedasque secum
 ducentas trahebat pellicum. Equites eum cata-
 phracti mille, leuis armaturæ maior manus co-
 mitabatur. Equites in summa, qui essent clientes
 sui & serui, non minus habebat decem millia.
 Prærogatiua erat ei antiquitus gentilitia, regi
 Parthorum designato ut imponeret princeps
 diadema. Hunc ipsum Hyrodem reduxit exa-
 ctum in Parthos, ac Seleuciam magnam in po-
 testatem eius redegit, qui in murum euasit pri-
 mus, hostesque sua manu pepulit. Habebatur id
 temporis annos nondum natus triginta, confi-
 lio atque prudentia primus, quibus artibus potif-
 simum euertit Crassum, ex audacia & confiden-
 tia primum, per pauorem deinde & elades impo-
 situris opportunum. Tunc ergo barbarus, vbi
 impulit eum, à flumine abstractum mediis duxit
 campis, via leni & facili in itinere, inde succedente
 alta arena nudisque & sitientibus campis, qui ter-
 minari nusquam oculis poterant, odiosa. Nec
 tantum sitis & itineris morositas torporem in-
 ducebat militibus, sed præbebat etiam prospe-
 ctus tristitia horrorem, stirpem nullam conspi-
 cientibus, non riuum, non montis supercilium
 se summittentis, non virentem herbatam, verum
 reuera fluxum quendam marinum vastæ arenæ
 exercitum amplectentis. Erat iam vel hinc suspe-
 ctus dolus. At vbi nuntii quoque ab Armenio
 Artualde aduenerunt bello eum graui premi-
 ruente in ipsum Hyrode, ideò mittere non posse
 illi auxilia, monere autem Crassum, maximè il-
 luc ut se conuertat, iunctisque cum Armeniis co-
 piis vnâ decernant cum Hyrode: quòd si non
 placeat, ita semper incedat, & locum capiat castris,
 vt regiones declinet equitabiles, & montosas se-
 quatur: Crassus præ stomacho & saturitate nihil
 rescripsit, sed respondit, Armeniis se in præsentia
 non vacare, verum post aditurum eos, vt de Ar-
 tuafdis proditiõne expetatur pœnas. Porro Crassus
 iterum fremuit, & Crassum quidem infensum si-
 bi destitit monere, barbarum verò seorsum in-
 crepauit, ac, Quis te malus genius, inquit, homo
 scelestissime, ad nos adduxit? quibus medicamen-
 tis & præstigiis Crassum fascino, vt coniecto in
 vastam & profundam solitudinem exercitu, inter
 ingrediatur Arabi latronum duci magis quàm
 imperatori Romano consentaneum? Barbarus,
 qui versipellis esset, suppliciter agens confirmauit
 illum, hortatusque est vt paulisper adhuc sustine-
 ret. Milites verò simul subueniens & succur-
 rens deridebat, Quid vos, num per Campaniam,
 inquit, iter facere putatis, fontes, riuos, vmbas,
 balnea scilicet & diuersoria quaeritis? Non venit
 in mentem Arabum & Assyriorum peragrarè
 vos confinium? Ita Romanos barbarus delin-
 ibat, qui priusquam compertus doli esset, aufugit,

non clam Crassum tamen, verum & hoc ei persuaserat, exercitum se hostium circumuenturum & perturbaturum. Fama est Crassum illo die non (vt solenne Romanis imperatoribus est) paludamento purpureo processisse amictum, sed toga pulla) eamque vbi animaduertit, mutasse: signa autem quædam velut immolita vix magno labore valuisse signiferos conuellere, quos Crassus irridens urgebat iter, cogens agmen cursum æquare equitum, quousque pauci speculatores accurrentes reliquos nuntiauerunt ab hostibus occisos, se ægrè elapsos, hostes adesse ingenti multitudine & animo ad dimicandum. Ibi omnes perculsi sunt. Crassus planè obstupuit, ac præ properatione non satis sui compos instruxit aciem. Primum ex Cassii sententia raros ordines legionum, ne circundarentur, quam longissimè per campum produxit, equites distribuit in cornua. Mox consilium mutauit, ac contractis copiis ancipitem aciem & profundam quadratamque fecit. Erant in singulis lateribus duodenæ cohortes. Adiunxit cuique cohorti alam equitum, nequa pars equestri subsidio careret, sed concurreret vndeque iuxta obseptus. Alterum cornu Cassio, alterum Crasso filio attribuit, ipse in media acie constitit. Ita processerunt ad riuum (Balissus appellatur) non magnum nec largum, verum, in tanto squalore & æstu per viam reliquam laboriosam & sitientem, gratum tamen eo tempore militibus. Ibi plerique duces castra ponenda & pernoctandum censuerunt explorandumque, quatenus fieri posset, quàm magnæ hostium copiarum essent, & quemadmodum instructæ, inde prima luce in illos mouendum. At Crassus filio suo atque equitibus eius prælium cientibus fretus imperauit vt in acie stantes, quibus liberet, cibum caperent & biberent. Priusquam hoc per omnes ordine factum esset, processit non composito gradu, neque vt ad prælium interquiescens, sed propero & concitato agmine, quoad in conspectu fuere hostes, qui neque numerosi (vt expectabant) neque pomposi visi Romanis sunt. Nam multitudinem post primam aciem oculuerat Surenas, splendoremque armorum texerat tunicis & sagis pelliceis, quibus edixerat, vt se velarent. Vbi appropinquauerunt, & signum pugnarum sublatum à duce est, primum graui sonitu atque fremitu terribili compleuerunt campum. Neque enim cornibus aut tubis classicum canunt, sed clauas ex corio concauas æramentis intentas resonantibus pulsant vndique. Hæ fuscum clangorem & dirum edunt velut vlulatu beluino & tonitruum asperitate mistum. Ac rectè aduerterunt ab auditu sensu animum turbari maximè, eiusque ocyssimè cieri affectus, ac potissimum de statu mentem deiici. Eo strepitu expauescentibus Romanis repente abiiciunt armorum integumenta. Tum illi rutilare visi galeis loricisque ex Margiano ferro factis coruscante & refulgente. Equi erant æreis & ferreis operiti velamentis. Ipse eximia statura Surenas ac pulcherrimus venustatis mollitia opinionem non æquans suæ virtutis, verum erat potius ad Medorum morem fucata facie & coma redimitus discriminata, quum cæteri Parthi etiam tum Scythico modo horrerent capillo incompto.

A οὐ λαθὼν τὸ Κράσσον, ἀλλὰ καὶ τὸ πείσας ὡς ὑπεργράσεται, καὶ ἀφ' αὐτῆς τῆς πολέμου λέγεται ὅτι ἡμέρας ὀκταεὶς τὸν Κράσσον, οὐχ ὡς ἄλλοι ἔβουλον Ῥωμαίων στρατηγῶν, ἐν φοινικίδι παρελθεῖν, ἀλλ' ἐν ἰματὶ μέλαι. καὶ τὸ μὲν ἐξ ἑσπέρου ἀλλ' ἀπὸ ἑσπέρου ἔρχεται τὸ ἰματὶ μάλιστα, ὡς ἄλλοι πεπηγῆς, πολλὰ παρ' αὐτοῦ αἰετέα τὰς φέροντες. ὡς ὁ Κράσσος καὶ ἀγέλας ἐπετάχυνε τὸ πορεύειν, παρεσβιάζομενος ἀκροαθεῖν τὸ φάλαγγα τοῖς ἰσπεδοῖσι. ὡς γὰρ δὴ τὸ ἔπειτα ἀποσπῶν τὸν ὄλιγον παρεσπλάσαντες ἀπὸ τῆς ἀπολωλένης τῆς ἄλλης, ὑπὸ τῆς πολέμου, αὐτοῖς

B ὅτι μάλιστα ἐκφυγεῖν ὅτι πλείονα ἢ μαχομένους πλῆθει πολλῶν καὶ θάρσει τὰς ἀνδράσιν ἀπορῶντες μὴ ἐν ἐξορῆσιν ἔθυσαν ὅτι Κράσσος ἐξέπλάγη τὸν πᾶσι, καὶ ἔπειτα αὐτοῦ ἔπειτα καὶ τῆς κωσῶν παρέταξε. ὡς οἱ περὶ Κράσσον ἠξίουσαν ἔπειτα τὸ φάλαγγα τὸ ὄπλιτῶν ὅτι πλείονα ἀνάγων τὸ πεδίου τῶν Κράσσου κυκλώσεις τὰς δὲ ἰπποῖς ἀχρῆνέμενοι τοῖς κέραισιν. ἔπειτα μετέδωκε, καὶ σωμαγαγῶν, ἀμφίσομον ἐποίησε καὶ βαρὺ πλῆθος, ἐν δώδεκα ἀπέρας τῶν ἐπιχειρημάτων τὸ πλῆθος ἐκείνης. ὡς δὲ τὸ ἀπειρεῖν, ἰλίω ἰπποῶν ἔταξεν, ὡς μηδὲν ἔχει μέρος ἐνδεῆς ἰπποικῆς βοηθείας, ἀλλὰ πρὸς ἀρχὴν ὀμαλῶς παρεσφέρισε πεφραγμένους. τὸν Κράσσον δὲ μὴ Κασσίω, ὅτι τὸν Κράσσος παρέδωκεν, αὐτὸς δὲ εἰς μέσον κατέστη. καὶ παρεσφάριστες ἔπειτα, ὅτι ῥεῖθρον ἦλθον ὁ καλεῖται Βάλισσος, ἐπὶ μὲν ἄλλως, ὅσοι ἀφ' ἑσπέρου, ἀσπῶν ὅτι τότε τοῖς στρατιώταις φασὲν, ἐν αὐχμῶν καὶ καύματι, καὶ ὡς τὸ ἄλλω ὅτι πῶν καὶ ἄλλω δύνοντο πορεύειν. οἱ μὲν οὖν πλείονα τὸ ἠγμένον ὄντος δὲ ἐν ταῦτα καὶ τῶν ἰσπεδοῦν καὶ νυκτερῶν ἔπειτα, καὶ πυρομάχοις ἐφ' ὅσον οἶον τε τὸ πλῆθος καὶ τάξιν τῶν πολέμου, αὐτὴ ἡμέρα ῥεῖθρον ἐπὶ αὐτοῖς Κράσσος ὅτι τὸν παῖδι καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἰσπεδοῖν ἐγκελευμένους ἀγῶν καὶ σωμασθῆναι, ἐ-

D παρ' αὐτοῦ, ἐκέλευσε ἐστῆσαι ἐν τάξει φαγεῖν καὶ πίνειν τὰς δεομένους καὶ ὡς τὸ πρὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμέρας καλῶς, ἠγῶν ἔπειτα δὲ, ὡς ὅτι μάχην ἀχρῆναπαύων, ἀλλ' ὅξεια καὶ σωμασθῆναι ῥεῖθρος τῆς πορείας μέγας ἔπειτα φησὶν οἱ πολέμοι ὡς δὲ δόξαν, ἔπειτα πολλοὶ φασὲν, ἔπειτα σόβαροι τοῖς Ῥωμαίοις. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος ὑπερῆγε τοῖς στρατιώταις Σερύων, τὸ ἰσπεδοῦν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ὄπλων, ἰμάτια καὶ διφθέρας παρεσφάρισε καλῶς. ὡς δὲ ἐπὶ ἐξ ἑσπέρου, καὶ σημείον ἦρθη τὸ ῥεῖθρον, ὡς ὅτι πλείονα φησὶν βαρῆρας καὶ βρομῶν φεικῶδες τὸ πεδίου. Παρ' αὐτοῖς γὰρ ἔπειτα, ὅσοι σάλπιγγιν ἐπορῶντο εἰς αὐτὸς εἰς μάχην, ἀλλὰ ῥεῖθρον βυρσοπαγῆ καὶ κῆρα ὡς τῶν ἀπὸ τῶν ἡμέρας ἀμα πολλὰ ῥεῖθρον ὅτι δὲ πᾶσι. τὰ δὲ φησὶν βυθίουτι καὶ δεινόν, ὡς ῥεῖθρον ἡμεῶν καὶ βαρῆρας βρομῶν μεμνημένον. ὡς πᾶσι σωμασθῆναι ὅτι τὸ ἀφ' ἑσπέρου ἀχρῆ, ταρκακῶν τῶν ὅτι τὸ ψυχῆς, καὶ τὰ περὶ τῶν πᾶσι τάχιστα κινεῖ, καὶ μάλιστα ἐξ ἑσπέρου ἔπειτα. ἐκπεπλημένον ὅτι Ῥωμαίων ἀφ' ἑσπέρου ἦγον, ἐξ ἑσπέρου τὰ πορκαλύμματα τὸ ὄπλων καὶ ταβαλόντες, ὡς φησὶν αὐτοῖς φλογρεῖς, κῆρας καὶ θῶραξι τὰ Μαρμαροῦ σιδῆρος ἐλθόντες ὅξια καὶ περὶ ἀμασθῆς. οἱ δὲ ἰπποῖς καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμέρας καλῶς καὶ σιδῆρος ὑφάσμασιν. ὅτι Σερύων μέγας καὶ κῆρας αὐτοῖς, τὴν καὶ ἀφ' ἑσπέρου δόξαν, τὸ φησὶν τὰ ἄλλοις ὅτι εἰκῶς, ἀλλὰ Μηδικώτερον ἐσκασμένους ἐπειμῆσαι παρεσφάρισε καὶ κῆρας ἀφ' ἑσπέρου, τῶν ἄλλων Παρθῶν ἐπὶ Σκυθικῶς ὅτι τὸ φοβερόν τὸ ἀνασίων καμῶντων.

καὶ πρῶτον μὲν διενουῶντο τοῖς χυνοῖς εἰσελάμωντες ὡ-
 θῆν καὶ βιάζεσθαι τὰς παρὰ κείνους ὡς δὲ ἐώρων τὸ τε βιά-
 ζος τὸ σωμασμοῦ καὶ τῶν αἰδρωτῶν τὸ μόνιμον καὶ παρεστηκός,
 αἰῆρον ὀπίσω καὶ σκιδνασθαι δοκῶντες ἄμα καὶ ἀφ' αὐτῶν
 πῶ πάντων, ἐλάθοντο ἐν κύκλῳ περιβάλλοντες τὸ πλινθίον
 αὐτῶν. Κράσος δὲ τὰς ψυλαὶς ἐκδραμεῖν κελύσαντος, οὗτοι
 μὲν οὐ πολὺ παρηλθόν, ἀλλὰ πολλοὶς τὸ ξόμασιν ἐντυχόν-
 τες ταχὺ καὶ συμπαρέντες, αὐτῶν ἐπεδύοντο τοῖς ὀπλίταις, καὶ
 παρείχον ἀκρομίας ἀρχῶν καὶ δέους, ὁρῶσι τὸ τόνον τῶν οἰσῶν
 καὶ τὴν ῥώμην, ὅπλα τε ῥυγνύων, καὶ ἀφ' αὐτῶν φερομέ-
 νων ὁμοίως ἀντιτύπη καὶ μάλα καὶ πῶ πάντων. οἱ δὲ Παρ-
 θοὶ ἀφ' ἑαυτῶν, ἐκ μήκει ἤρξαντο πρὸ βάλαντος ἄμα πρὸ ἀφ' ἑ-
 αὐτῶν, οὐ τὸ ἀκρίβη πάντων, (ἢ γὰρ σιωπῆ καὶ πυκνότης τῶν Ῥω-
 μαίων ὅσοι τὰ βυλομύκη ἀφ' αὐτῶν ἀνδρῶν παρείχον)
 δι' αὐτοὺς δὲ τὰς πληγὰς καὶ βιάσις διδόντες ἀπὸ τῶν κρα-
 τῶν καὶ μεγάλων, καὶ τῆ σκληριότητι τῆς καμπῆς ἠὲ ἀναγκασμέ-
 νων τὸ βέλος ἀποπελλόντων. ἡ δὲ οὖν αὐτῶν ἡδὴ μορθηρὰ
 τὰ Ῥωμαίων, καὶ γὰρ μόνοντες ἐν τάξει, σιωπῆ ὡσπερ, καὶ χω-
 ρεῖν ὁμοίως πειρώμενοι, τὸ μὲν πεινῆ ἴσον, ἀπειχόν, ὁμοίως δὲ ἐ-
 παρῶν. ὡς ἐφ' ἑαυτῶν γὰρ ἄμα βάλλοντες οἱ Παρθοὶ, καὶ τὸ το
 κρατίστα ποιοῦσι μὲν Σκύθας καὶ σφώτατον ὅστιν, ἀμυνομέ-
 νους ὅτι τὰ σώζεσθαι τὸ φυγῆς ἀφαιρῖν τὸ ἀφ' ἑαυτῶν. ἀλλὰ μὲν
 οὖν ἠλπίζον αὐτοὺς ἐκ χειρῶν τὰ βέλη ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ
 σιωπῆ εἰς χεῖρας, ἐκ ἀρτέρω ὡς δὲ ἐγνωσαν ὅτι πολ-
 λαὶ καὶ μὲν παρὰ τοῖς ξόμασιν πλήρεις, ἀφ' ὧν περι-
 λαμῶντες οἱ πρῶτοι λαμβάνουσιν, ὅσοι ἐν πέρας ὁρῶν ὁ
 Κράσος, ἢ ἡμίαι καὶ σκαπεῖν ἐκέλευεν, ἀγγέλους πέμφας
 πρὸς τὸν ὄν, ὅπως πρὸς μίση βιάσεται τοῖς ἐναντίοις, πρὸν
 ἢ κυκλωθῆναι. μάλιστα γὰρ ἐκείνη πρὸς ἐπιπτε καὶ περὶ ἑ-
 πτε δὲ χεῖρας, ὡς καὶ ἐν τῷ γρησομύκον. λαβῶν οὖν ὁ νεαῖας
 ἰππῶν τε χίλιος τετρακισίαι, (ὧν οἱ χίλιοι πρὸς Καίσαρος
 ἦσαν) καὶ τὸ ὄμασιν περὶ τετρακισίαι, καὶ τῶν ἑπίστα θυροφόρων, ὅκτω
 σπέρας, πρὸς ἑαυτῶν εἰς ἐμβολίω. τῶν δὲ Παρθῶν οἱ πε-
 ρελαμῶντες, εἴτε σιωπῆ καὶ ἐντυχόντες, (ὡς ἐνοί φα-
 σιν) εἴτε λαβῶν τὸν Κράσον ἀπὸ τῶν τῶν σφραττη-
 γῶντες, ὅπισθεν ἐρέσαντες, ἐδίωκον. ὁ δὲ, βοήσας ὡς οὐ
 μόνον οἱ αἰδρῶν, ἢ λαμῶν, καὶ σιωπῆ αὐτῶν Κίωσων ἐνός τε καὶ
 Μεγάβακχος, ὁ μὲν, ἀψυχία καὶ ῥώμη ἀφ' ἑαυτῶν, Κίω-
 σωεῖνος δὲ βουλομύκον ἔχων ἀξίωμα, καὶ δεινὸς εἰπεῖν, ἐπαί-
 ρει δὲ Κράσου, καὶ πρὸς πλησίον καὶ ἡλικίαν. ἔπι-
 σιωμῶν δὲ τῶν ἰππῶν, ὅσοι δὲ πρὸν ἀπελείπετο πρὸς
 θυμῶν καὶ πρὸς τῆς ἐλπίδος. νικῶν γὰρ ὄντο καὶ διώκειν,
 ἀλλὰ οὐ πολὺ παρηλθόντες ἡδὴ τὸ πῶ ἀπῆλθον, μετὰ
 βαλομύκων ἄμα τῶν φθῆγειν δοκῶντων, καὶ πλείονων
 ἄλλων ὅτι φερομύκων. ἐπ' αὐτῶν ἐσησαν, οἰόμενοι σιωπῆ
 ἦν αὐτοῖς εἰς χεῖρας ὀλίγοις οὗσι τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ,
 πῶς κελύσαντες πρὸς τῶν ἐναντίοις τοῖς Ῥω-
 μαίοις, πῶ δὲ ἄλλω ἰππῶν ἀπῆλθον πρὸ αὐτοῖς ἐλάμωντες
 καὶ σιωπῆ ἔπιπτοντες τὸ πεδίον, ἀνίστασαν ἐκ βυθοῦ, ἦ-
 νας ἄμμου, χυνορτὸν ἐπαρῶσας ἀπλετον, ὡς μήτε δῖο-
 ρῶν ῥαδίως μήτε φθῆσθαι τοῖς Ῥωμαίοις, εἰλουμύκους δὲ
 ἐν ὀλίγῳ καὶ συμπίπτοντες ἀλλήλοις, βάλλεσθαι καὶ
 ἀποθνήσκον οὐ ῥάδιον οὐδὲ ὅζω θάνατον, ἀλλὰ ὡς
 σασμοῦ καὶ ὀδυμῆς διδραμασμοῦ, καὶ κυλινομύ-
 κους πρὸς τοῖς οἰσῶν, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς τρεῦμασι,

A Institerunt primùm infestis hastis antesignanos
 impellere & mouere. Cæterùm vt altitudinem
 confertæ aciei & militum videre stabilitatem im-
 mobilitatemque, gradum retulerunt. Dissipari
 autem atque dissoluere ordines quum viderentur,
 priusquam aduerterent Romani, vndique seipso-
 rum aciei circumfundere. Quum verò leuem ar-
 maturam Crassus procurrare iussisset, haud longè
 sunt progressi, sed grandine sagittarum malè acce-
 pti & elanguescentes retrò se in grauem armatu-
 ram receperunt, initiumque tumultus & pauoris
 præbuerunt cernentibus vim & robur iaculo-
 rum arma lacerantium, & iuxta omnia penetran-
 tium, siue dura arma siue molle foret corpus. At
 Parthi diuulserunt se, cœperuntque eminus vni-
 dique sagittare, non exactè dirigentes tela. siqui-
 dem efficiebat Romanæ aciei spissitudo ac densi-
 tas, vt ne de industria quidem ictu possent aber-
 rare, validasque plagas & violentas incusserunt
 grandibus atq; firmis arcubus, qui ex tortuosa fle-
 xura impellebant magna vi telum. Erant iam hinc
 res afflictæ Romanorum, quando si ordines serua-
 rent, conuulnerabantur, & si conferre conarentur
 pedem, quum nihilo magis læderent, pariter ipsi
 infestabantur. quippe fugiebant, atq; interim iacu-
 labantur Parthi: atque id faciunt secundum Scy-
 thas peritissimè. quod quidem egregium est com-
 mentum, dum pugnant ad euolandum, demendi
 fugæ turpitudinem. Quousque autem speraue-
 runt effusis telis temperaturos illos pugna, aut ad
 manus venturos, pertulerunt Romani. Vt verò
 cognouerunt multos camelos illis præstò esse sa-
 gittis onustos, à quibus circumuecti primi sume-
 bant, neque vidit Crassus finem, obtorpuit, iussitq;
 per nuntios filio, eniteretur manum cum hosti-
 bus antè conferere quàm eum circumuaderent.
 Illum enim incurfabat potissimùm, illique cir-
 cunfundebat se hostium cornu, vt auersum ado-
 rirerentur. Igitur adolescens mille trecentos equi-
 tes, ex quibus adduxerat mille à Cæsare, sagitta-
 rios quingentos, & ex proximis scutatis octo co-
 hortis orbe facto infestos duxit in hostem. Par-
 thi, qui se circumfundebant, vel quòd in compe-
 sitam aciem incurrebant (vri dictitant nonnulli)
 vel artificio molientes vt Publium quamlongif-
 simè retraherent à patre, retrò fugerunt. Ille verò,
 clamans terga hostes dare, subdit equo calcaria.
 Sequuntur eum Censorinus & Megabacchus, hic
 animi celsitudine & vi corporis insignis, ille se-
 natoria dignitate & eloquentia clarus, Crassi so-
 dales & æquales, qui quum traherent secum equi-
 tes, non concesserunt iis pedites alacritate & spe
 elati. Vincere enim putabant se & consecrari ho-
 stes, quoad perceperunt longè progressi dolum,
 circumagentibus se iis quos fugere putabant, &
 pluribus aduolantibus aliis. Itaq; substiterunt ibi,
 rati hostes cum ipsis paucis manus conferturos.
 Enimuerò cataphractos illi in fronte opposuerunt
 Romanis, reliquo equitatu incondito circumiec-
 cerunt eos, campumque conturbantes cumulos
 arenæ ex imo excitauerunt. vnde ingens edita est
 pulueris vis, vt nec dispicere commodè Romani
 nec loqui valerent, volutati autem in angusto
 atque in se mutuo incurrentes configerentur ca-
 derentque, non facili neque celeri morte, sed
 conuulsione & dolore intolerabili cruciati, ia-
 ctatiq; inter iacula, vulneribus immorerentur:

fi vero eniterentur, cuspides hamatas, quæ venas & nervos perruperant, elidere, lacerarent in super & dilaniarent semetipsi. Ita multis occumbentibus, erant etiam superstitibus ad dimicandum inutilis. Quum hortaretur eos Publius, in cataphractos ut darent impressionem, manus suas ostenderunt scutis affixas pedesque traiectos, & solo adstrictos, ut neque fugere neque valerent præliari. Igitur concitatis equitibus, ipse magna vi intulit se in hostes, dimicavitq; cum iis. Cæterum haudquaquam par erat certamen vel inferendis ictibus vel declinandis. Nam imbecilibus & breuib; lanceis cedebat loricas ex corio crudo confectas vel ferreas, contra præbebat contorum ictibus expedita & nuda corpora Gallorum. His enim fidebat imprimis, horumq; virtute insignia facta edebat: siquidem contos prehendebant, hostesque complexi deturbabant ex equis armorum pondere immobiles. Complures equis suis relictis hostium equos subeuntes ventres eorum fodiebant. Exiliebant illi præ dolore, obterentesque simul seffores & hostes promiscuos, emoriebantur. Præcipue affligebat Gallos æstus & fitis, quorum utriusque eagens est impatientissima. Equi pleriq; perierunt in contos infestos admissi. quare coacti sunt ad pedites se recipere. Habebant in medio Publium vulneribus iam graviter affectum. Conspicati autem in propinquo clium fabulosum, eo contenderunt, religatisque in medio equis, foris se clypeis contegebant, atque ita commodius putabant protecturos se aduersus barbaros: verum longe cecidit seculus. Vbi enim in plano consistunt, præbent aliquatenus in fronte collocati securitatem posterioribus. Ibi vero ex loci inæqualitate alii aliis editiores, prioribusq; posteriores excelsiores non poterant tela deuitare, sed omnes iuxta figebantur mortem suam deplorantes ingloriam & ignauam. Erant cum Publio Græci duo, qui eo in tractu Carras colebant, Hieronymus & Callimachus. Hi suadebant ei ut cum ipsis subduceret se & confugeret Ischnas oppidum partium Romanarum, quod non procul aberat. Verum ille nullam ait tam acerbam occursum sibi mortem, cuius ipse metu deserturus esset illos qui sua causa occumberent, iussuq; ut suam ipsi salutem expedirent, complexu dimisit eos. Mox, quod impotens manus esset telo traiecta, latus armigero præbuit & haurire iussit. Pari fato aiunt cecidisse Cenforinum. Megabacchus semetipso interemit, similiter nobilissimi quiq; Residuos subeuntes barbari collem contis confodere pugnantes. Viui non amplius quingenti dicuntur in eorum potestatem venisse. Capite detruncato Publii contenderunt ilico in Crassum. Eius res hoc in statu erant. Postquam filio imperavit inuehere in Parthos, ac quispiam effusam acriter instante Publio fugam esse nuntiaffet, cerneret autem sibi obiectos non perinde instare, quod pleriq; eorum illuc cõcurrissent, recepit aliquantulum animi, & conglobatum exercitum ad loca subuexa, retraxit mox regressurum à confectandis hostibus expectas filiu. Qui missi fuerant à Publio, postquam in discrimen venerat, primi à barbaris, in quos in-

A βία τε πειρωμένους δ' ἐλκεῖν ἠγχι στρωμένους ἀκίδας καὶ δε-
 δυκίνας ἀφ' ὧν φλεβῶν καὶ νῆδρων πρὸς ἀναρρήγνυσαι, καὶ λυ-
 μένεσθαι σφῶν ἀδούς. οὕτω δὲ πολλῶν ἀποθνήσκοντων, ἀ-
 πρῶκτοι καὶ οἱ ζῶντες ἦσαν πρὸς ἀλκίω. καὶ τῷ Ποπλίου
 πρῶτα λαυῶτος ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κατὰ φρεσίν, ἐπεδεί-
 κνυσαν, ἐαυτῶν χεῖρας τε θυρεοῖς συμπεπερημένους, καὶ πό-
 δας ἀφ' ἑμπαξ πρὸς ἡλασμένους πρὸς πύδαφος ὥστε
 καὶ πρὸς φυγὴν ἀμνησμένους εἶναι, καὶ πρὸς ἀμύνας. αὐτὸς ἔν-
 τοις ἵπποις παρηρησας, πρὸς ἐβόησεν μὲν ἑρρωμένως, καὶ σιωπῶ-
 νος τοῖς αἰδράσιν. ἡ δ' αἴσιος ἐν τε ταῖς πληγαῖς, καὶ τῷ φυ-
B λάτῃσθαι, πάλιν μὲν ἀσθενέσι καὶ μικροῖς δοξαπίοις θάρα-
 χος ὠμοδύσοις καὶ σιδηροῖς, παύσασθαι δὲ χυνοῖς εἰς δὲ σαλῆν
 καὶ γυμνά σώματα τῶν Γαλατῶν. τοῖσι γὰρ ἐθάρρει μάλιστα,
 καὶ μὴ τῶν ἔργα θαυμαστὰ διεπράττειτο. τῶν τε γὰρ χυ-
 νῶν ἐπεμβαλόντο, καὶ συμπρῶτα πλεκομένοι τοῖς αἰδράσιν
 ἀπὸ τῶν ἵππων ἐώθου, τῆ βαρύτητι τῶν ὀπλισμοῦ διεκινή-
 τοις ὄφθαλμοῖς. πολλοὶ δὲ τοῖς ἐαυτῶν ἀπολιπόντες ἵπποις, καὶ δυό-
 μνοι τοῖς ἐκείνων, ἐτυπῶν εἰς τὰς γαστέρας· οἱ δὲ αἰεσκήτων
 ὑπὸ ὀδυμῆς, καὶ συμπατοῦτες ἐπὶ τῶν τοῖς ἐπιβάσθαι καὶ
 τοῖς πολεμίοις ἀπαπεφυρμένοι ἀπέθνησκον, ὅτι ἐξεῖ τῶν
C Γαλατῶν μάλιστα τὸ, τε θάλαπος καὶ τὸ δίψος, ἀμφοτέρων
 ἀήεις ὄφθαλμοῖς καὶ τῶν ἵππων ἀπολώλεισαν οἱ πλείστοι, πρὸς
 ἐπιπίοις ἐλαυνόμενοι τοῖς χυνοῖς. ἐβιάσθησαν οὖν ἀναχωρή-
 σαι πρὸς τοῖς ὀπλίταις, ἔχοντες τὸν Ἰόπλιον ὑπὸ τραυ-
 μάτων ἠδὲ κακῶς ἔχοντες ἰδόντες δὲ θίνα βενώδη πλη-
 σίον, ἐχάρην ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοῖς μὲν ἵπποις ἐν μέσῳ κατέ-
 δησαν ἔξωθεν τῶν θυρεοῖς συγκλείσαντες, ὡν ὁ ῥῶον ἀμύ-
 νεσθαι τοῖς βαρβάροις ἀπέβανεν τῶν ποταμῶν. ἐν μὲν γὰρ τῶν
 ὁμοῖοις, τοῖς ὀπίσθεν ἄμφω γέπως παρέχουσι οἱ πρῶτα κτι
 ῥασιώων· ἐκεῖ δὲ ἄλλον ὑπὸ ἄλλον ἀφ' ἑμπαξ τὴν αἰμαλία
D ἔχοντος τῶν χωρίων, καὶ μάλλον αἰετὸν κατόπιν δὲ ἀέροντος, οὐκ
 ἐδύνατο ἀφ' ὧν φλεβῶν, ἀλλ' ἐβάλλοντο πρὸς ὁμοίως, ὅ-
 τυ μὲν τὴν ἀκλήν καὶ ἀπρῶκτον αὐτῶν τελευτήσω. ἦσαν
 δὲ πρὸ τῶν Πόπλιον ἄνδρες Ἑλλήνες δύο τῶν αὐτῶν κατοι-
 κησῶν ἐν Καρναῖς, Ἰερώνυμος καὶ Νικέμαχος· οἱ σιωπέ-
 πειθον αὐτοῖς ὑπὸ ἐξελθῆναι μετ' αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὧν φλεβῶν εἰς Ἰ-
 σχνάς, πόλιν ἠρημνῶν τὰ Ρωμῶν, καὶ οὐ μετὰ ἑαυτοῖς. ὁ
 δὲ φήσας, ὁστένα δεινὸν ἔστω ἔσθαι θάνατον, ὃν φοβηθεὶς Ἰό-
 πλιος ἀπολείπει τοῖς ἀπολλυμένοις δι' αὐτὸν, ἐκείνοισ
 μὲν ἐκέλευε σάξασθαι, καὶ δεξιωσάμενος ἀπέλυσεν. αὐτὸς δὲ τῆ
E χειρὶ χεῖρα μὴ διωάμενος (διελήλατο γὰρ βέλῃ) τὸ ὑπα-
 πωσθῆναι ἐκέλευσε πατάξαι ἐξ ἰσθμῶν, πρῶτα γὰρ τὸ πλεονέ-
 μοίως δὲ καὶ Κίωσων ἀποθνήσκοντες λέγουσι. Μεγάβακχος
 δὲ αὐτὸν διεχρήσατο, καὶ τῶν ἄλλων οἱ δοκιμώτατοι. τοῖς δὲ ἀ-
 πολελεμμένους ἀναβαίνοντες οἱ Παρθοὶ τοῖς χυνοῖς διήλα-
 νον μαρμαίρους ζῶντας δὲ ἔπλεονας ἀλῶναι φασὶ πενταχθ-
 σίων, τὰς δὲ κεφαλὰς τῶν Ἰόπλιον ἀποκείραντες, ἤλα-
 νον δὲ ἑὸς ἐπὶ τὸν Κεράων. εἶχε δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ἔστω· ὡς ἐ-
 κέλευσε τὸν υἱὸν ἐμβαλεῖν τοῖς Παρθοῖς, καὶ πρὸς ἠγγίλειν αὐτῶν
 μακρῶν ἔσπῃν εἶναι, καὶ δῖωξιν ἰσχυρῶν τῶν πολεμίων, ἐώρε δὲ
F καὶ τὰς κατ' αὐτὸν οὐκ ἐπὶ πρὸς κειμένους ὁμοίως, (ἐκεῖ γὰρ
 ἑρρῆσαν οἱ πλείστοι) μικρὸν ἀεθάρρησε, καὶ σιωπαγαγῶν ὑπέ-
 σπειλεν ἐν χωρίοις πρὸς αὐτῶν τῶν φρατῶν, αὐτίκα πρὸς ἐδ-
 κῶν τὸν υἱὸν ἐπλημῆξεν ἀπὸ τῆς διώξεως. τῶν δὲ πεμφθέντων ὑπὸ τῷ Ποπλίῳ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐκινδύωθεν, οἱ μὲν
 πρῶτοι διεφθάρησαν, ἐμπεσόντες εἰς τοῖς βαρβάροις, οἱ δὲ ὕστεροι, μόλις ἔσχεφυγῆτες, ἀπήλεμον οἱ ἑσθ' τῷ Πόπλιον,

ει μη ταχεια και πολλη βοηθεια παρ εκεινου ηραιοτο. τον δ
 Κρασσον αμα πολλα παθη κατεχε, και λογιση μιν, οσοδεν
 επι τω παρεγμάτων εωρα, φοβω δ παρ τω συμπτωτος α-
 μα, και ποθω τω παιδος, ελχόμενος βοηθειν, τέλος ωρμησε
 παρταγειν τω δυνάμιν. εν τούτω δ οι πολέμιοι παρσε-
 φέροντο, κλαγγη και παμνι, φοβερώτεροι, και πολλα τ τυμ-
 πων αυτης παειμυκατο τοις Ρωμαίοις, ετερας μαχης αρ-
 χλω παρσεδοκωντας. οι δε τω κεφαλω τω Προπλινε κρι-
 ζοντες παρ αιχμης αναπεπηγηαι, εγεις παρσελασαντες
 " αυειδειξαι, υβρει πιωθανοιμοι ποχεας αυτη και ημος. Ου γαρ
 " δη παρειπειν γε Κρασσου παρως αιανδροτατου και κακιστου
 " ηναιον ετω παιδα και λαμπαρον ερετη ημεα. τωπο δ
 " θαμα Ρωμαίων παρ απωτα παλλα δεινα τω ψυχαις κα-
 " τεκλασε και παρελυσεν, ου ημωδ παρως αμωαι (ωστω λω
 " ειχης) δλλα φεικας και εμου πασιν ελενομοιου, και τοι τον
 " γε Κρασσον αυτη λαμπαρον εν τω τοτε παρει φωνωαι
 " λεγοσιν. εβωα γαρ οπιων τω ταξεις, Εμων, ω Ρωμαίοι, τωπο
 " ο πενθος ιδιον εστιν η ε μεγαλη τυχη και δδξα της Ρωμης εν
 " υμιν εσηκε σωζομοις αδραυτος και αιητητος. ει δ και εμου
 " τις οικτος αφηρημοιου παιδα πομτων αεισον, οπιδειξα-
 " δε τωπο οργη παρως τοις πολέμιοις. αφελεσε τω χραδ
 " αυτων, πιμφρησαδε τ ωμωτητα μη καπαπλαγητε τοις γε-
 " ημημοις, ει δει πι και παρειν, μεγαλων εφιεμοις. οσοδεν
 " Λουκυλλος Τιγραιω δυναμωπι και ηιλεν, οσοδεν Σικιτιων
 " Αντιοχον. χιλιας δε ναυς οι παλαιοι παρ Σικελιαν απω-
 " λεσαν εν δ Ιταλια, πολλοις αυθεατορας και στρατηγαις
 " ων οσοδεις παρητηηεις εκωλυσεν αυτοις κρατησιν τω νει-
 " κηχτων. ου γδ διτυχια τα Ρωμαίων, δλλα τλημοσωη και
 " ερετη παρως τα δεινα χωρωτων εις τωπο παρηλη δυνά-
 " μεως. ποιωτα λεγων και παρταροτωων ο Κρασσος ου
 " πολλοις εωρα παρθυμως παραχυοντας, δλλα και σιωα
 " λαλαξααι κελδωσας, ηλεγξε τω στρατοδ τω καιτηφειαι, ως
 " αδενη και ολιγλω και δυναμωλον κραυλω εποιησατο. η δε
 " παρτα τω βαρβαρων, λαμπαρε και δραστια κατειχε. θα-
 " πομοιων δ παρως εργον, οι μιν ιπωοται, πλαγιοι παρειλαω-
 " νοντες, ετωξθωι αυτοι δε τοις κρητοις οι παρτακτοι ηρωμε-
 " νοι, σιωεσελλον εις ολιγρον τοις Ρωμαίοις, πλω οσοι τον παρ
 " τω παρδεματων φθωροντες θαιατον, απετολμων παρταβο-
 " λως εις αυτοις φερεα, μικρα μιν βλατηοντες, οξεως δ θη-
 " σκωιτες, παρταρωματων μεγαλων και κηρειων, παχυ ε-
 " παρωωτων τω οδ ηρα τον κρητον εις τοις ιπωαις, πολλαις δ
 " και δλα δυοιν αυδρων παρτω ρωμης δλα ποθομοιων. ουτω
 " δλαρωισαμοι, νυκτος οπιουσης απηλλαγωσαν ει ποιτες,
 " οπι Κρασσω ηρειζονται νυκτα μια δποδρηωησαι τον ηον, ην
 " αρα μη βελπον παρ εαυτω σκεφαμοις, ελθειν μαλλον
 " ετεληση παρως Αρσακω, η κρηματωαι. ουτοι μιν οτω ε-
 " παυλισαμοι πληοι, εν ελπισι μεγαλας ησαν. νυξ δε
 " χαλεπη τοις Ρωμαίοις κατελαμβαιεν, ουτεταφης τ και-
 " μωων, ουτε παρτακτας τω τρωμοιων και ψυχωραρωω-
 " των ποιουμοις λογον, εκασου δ αυτον δποκλαμοντος. αφυ-
 " κτα γδ εφανητο, τω τε ημεραν αυτη παρρωμεινασι, και νυ-
 " κτωρ εις πεδιον αχωρες εμβαλλωσιν. οι τε παρωματια,
 " πολλω δπορεια παρειχον, και κρημωζειν, εμποδων τω ταχει
 " της φυγης εσομοι, και δπολιπειν, βοη τω δποδρασιν
 " δεαηλωωτες. τω δε Κρασσου, και παρ αιπον απωμων ιομιζοντες, επορωω ομως τω τε οφιν και τω φωνω.

nisi mature & firmum subsidium ab ipso mittere-
 tur. Crassus autem multis vno tempore distineba-
 tur motibus, ac consilio iam nihil expediebat, ve-
 rum metu simul de summa reium & filii desiderio
 incitatus ad ei succurrendum, institit deniq; cum
 exercitu progredi. Interea superuenerunt hostes
 clangore & victorialibus carminibus formidabi-
 liores, simul crebra tympana iterum obstrepbant
 Romanis alterius pugnae expectantibus exordi-
 um. Qui Publii caput suffixum hasta ferebat, pro-
 prius aduecti ostentabant id Romanis, ac per ludi-
 brium parentes eius & gentem querebant. neque
 enim oportere Crassi, patris ignauissimi & foedif-
 simi, tam fortem & virtute praestantem filium fuisse.
 Hoc spectaculum supra reliqua omnia acerbam
 animos debilitauit & infregit Romanorum. Ne-
 que enim ira ad vindictam (vt docuerat) sed hor-
 ror tremorque incessit cunctos. At Crassum fe-
 runt in ea acerbitate supra quam ante celsum ani-
 mum praese tulisse. Vociferabatur enim circum-
 uectus ordines, Meus est, milites, priuatus hic lu-
 dus. Incluta fortuna & gloria vrbis Romae in ve-
 stra consistit incolumitate integra & intacta. Quod
 si quis meam quoq; vicem dolet omnium optimo
 filio orbatu, id ira in hostes ostendat. Extorquete
 his exultationem, vindicate saeuitiam. Nolite ob-
 stupescere acceptis cladibus. Aliquid etiam per-
 petiendum magna affectantibus. Nec Lucullus
 Tigranem sine sanguine peruertit, nec Antiocha
 Scipio. Mille naues maiores nostri circa Siciliam
 amifere, in Italia multos imperatores & duces,
 quorum ante oppressus obstiuit nemo, quo minus
 illi superarent ipsos victores. Neque enim secun-
 da fortuna res Romana, sed tolerantia, & virtute
 asperis rebus obnitentium ad tantas opes euasit.
 Du hisce dictis eos excitat Crassus, raros animad-
 uertit commoueri. Sed & quum tollere imperaf-
 let eis clamorem, animum deiectum exercitus co-
 perit, vbi languidum & tenuem & inaequalem e-
 didere: a barbaris vero clarus resonabat atq; ani-
 morum plenus. Quum iam ad rem gerendam con-
 uerteretur, equites ex latere obequitantes ingesse-
 runt sagittas, antesignani contis Romanos in an-
 gustum coegerunt, nisi qui, ne conficerentur sagit-
 tis, temere in illos ausi sunt ruere. Atqui parum hi
 quidem hosti intulerunt detrimenti, verum celeri
 fato sunt defuncti, quod ampla vulnera & lethalia
 ipsis ferro adactus infligeret crassus contus, qui
 subinde duos viros simul ipso impetu transuerbe-
 rabat. Ita quum essent praeliati, appetente nocte re-
 ceperunt se, iactantes vnam noctem se Crasso lar-
 giri ad lugendum filium, nisi rectius saluti suae con-
 sulens mauelit ire ad Arfacem quam portari. Atq;
 hi in propinquo pernoctantes magna in spe erant.
 At Romanos tristis nox excepit, qui nullam cogi-
 tationem sepeliendorum mortuorum, nec curae
 vulneratorum, & algore expirantium habebant
 rationem, sed complorabat semet quisque. Ne-
 que enim euadere se videbant posse, siue lucem i-
 bi operirentur, siue in campum se noctu conice-
 rent vastum. Iam adferebant faucii perplexitatem,
 si auferrentur, fugae celeritatem moraturi, sin relin-
 queretur, fugam vociferatione significaturi. Cras-
 si vero, etiam omnium eum autorem existima-
 rent, conspectum & vocem desiderabant tamen.

He vno tempore
 distinebatur
 motibus, ac
 consilio iam
 nihil expediebat,
 verum metu
 simul de summa
 reium & filii
 desiderio
 incitatus ad
 ei succurrendum,
 institit deniq;
 cum exercitu
 progredi. Interea
 superuenerunt
 hostes clangore
 & victorialibus
 carminibus
 formidabiliores,
 simul crebra
 tympana iterum
 obstrepbant
 Romanis alterius
 pugnae expectantibus
 exordium. Qui
 Publii caput
 suffixum hasta
 ferebat, proprius
 aduecti ostentabant
 id Romanis, ac
 per ludibrium
 parentes eius &
 gentem querebant.
 neque enim
 oportere Crassi,
 patris ignauissimi
 & foedifsimi,
 tam fortem &
 virtute praestantem
 filium fuisse.
 Hoc spectaculum
 supra reliqua
 omnia acerbam
 animos debilitauit
 & infregit
 Romanorum. Neque
 enim ira ad
 vindictam (vt
 docuerat) sed
 horror tremorque
 incessit cunctos.
 At Crassum
 ferunt in ea
 acerbitate supra
 quam ante celsum
 animum praese
 tulisse. Vociferabatur
 enim circumuectus
 ordines, Meus est,
 milites, priuatus
 hic ludus. Incluta
 fortuna & gloria
 vrbis Romae in
 vestra consistit
 incolumitate
 integra & intacta.
 Quod si quis
 meam quoq; vicem
 dolet omnium
 optimo filio
 orbatu, id ira
 in hostes ostendat.
 Extorquete his
 exultationem,
 vindicate saeuitiam.
 Nolite obstupescere
 acceptis cladibus.
 Aliquid etiam
 perpetiendum
 magna affectantibus.
 Nec Lucullus
 Tigranem sine
 sanguine peruertit,
 nec Antiocha
 Scipio. Mille
 naues maiores
 nostri circa
 Siciliam amifere,
 in Italia multos
 imperatores &
 duces, quorum
 ante oppressus
 obstiuit nemo,
 quo minus illi
 superarent ipsos
 victores. Neque
 enim secunda
 fortuna res
 Romana, sed
 tolerantia, &
 virtute asperis
 rebus obnitentium
 ad tantas opes
 euasit. Du hisce
 dictis eos excitat
 Crassus, raros
 animaduertit
 commoueri. Sed
 & quum tollere
 imperaflet eis
 clamorem, animum
 deiectum exercitus
 coeperit, vbi
 languidum &
 tenuem &
 inaequalem
 edidere: a
 barbaris vero
 clarus resonabat
 atq; animorum
 plenus. Quum
 iam ad rem
 gerendam
 conuerteretur,
 equites ex
 latere obequitantes
 ingesserunt
 sagittas, antesignani
 contis Romanos
 in angustum
 coegerunt, nisi
 qui, ne conficerentur
 sagittis, temere
 in illos ausi
 sunt ruere. Atqui
 parum hi
 quidem hosti
 intulerunt
 detrimenti, verum
 celeri fato
 sunt defuncti,
 quod ampla
 vulnera &
 lethalia ipsis
 ferro adactus
 infligeret
 crassus contus,
 qui subinde
 duos viros
 simul ipso
 impetu
 transuerberabat.
 Ita quum
 essent praeliati,
 appetente
 nocte receperunt
 se, iactantes
 vnam noctem
 se Crasso
 largiri ad
 lugendum
 filium, nisi
 rectius saluti
 suae consulens
 mauelit ire
 ad Arfacem
 quam portari.
 Atq; hi in
 propinquo
 pernoctantes
 magna in
 spe erant.
 At Romanos
 tristis nox
 excepit, qui
 nullam cogitationem
 sepeliendorum
 mortuorum,
 nec curae
 vulneratorum,
 & algore
 expirantium
 habebant
 rationem, sed
 complorabat
 semet quisque.
 Neque enim
 euadere se
 videbant
 posse, siue
 lucem ibi
 operirentur,
 siue in
 campum se
 noctu
 conicerent
 vastum. Iam
 adferebant
 faucii
 perplexitatem,
 si auferrentur,
 fugae
 celeritatem
 moraturi,
 sin relinqueretur,
 fugam
 vociferatione
 significaturi.
 Crassus
 vero, etiam
 omnium eum
 autorem
 existimarent,
 conspectum
 & vocem
 desiderabant
 tamen.

Ille vero capite obuoluto in tenebras abdiderat se, vbi exemplum iacebat in vulgus fortunæ, sapientibus præcipitantiæ & ambitionis, cui non satis fuit quod esset in tam immenso hominum numero maximus, sed quod infra duos duntaxat viros existimaretur, omnium se ducebat infimum. Ibi Octavius legatus eius & Cassius conati sunt alleuare & confirmare eum: qui quum plane obtorpuisset, ipsi centuriones & manipulares conuocauerunt, atq; vbi in concilio visum est capiendam fugam, excitauerunt exercitum sine tuba: ac silentio primum, mox relinqui se debilibus sentientibus ingens tumultus & confusio cum eiulatu & comploratione occupauit castra. Inde perturbatio pauorq; sicut instantibus hostibus inuasit progredientes. Crebro autem deflectendo, crebro aciem struendo, faucibus, qui sequebantur, partim sustollendis, partim deponendis moram interponebant præter trecentos equites, quibuscum Ignatius nocte concubia peruenit Carras ad muros. Ibi Latine appellat excubias. Vbi exaudire, iussit præfecto Coponio nuntiarî ingentem pugnam Crassum cum Parthis commisisse. Nihilo præterea addito, nec qui esset ipse, properauit ad urbem Zeugma. Seruauit hic quidem suos, sed male audiuit, quod deseruisset imperatorem. Profuit Crasso tamen ea vox ad Coponium coniecta. Intelligens enim infaustram rem nuntiantis tam properam & confusam esse orationem, edixit vt milites extemplo arma caperent, atq; vt primum Crassum accepit venire, occurrens excepit eum, exercitumq; in vrbem deduxit. Parthi, quanquam fugam nocte senserunt, haud tamen sunt eos insequuti. Vt vero diluxit, in castra Romana profecti, relictos non intra quatuor millia occuparunt contrucidaueruntq;. Multos in campo palantes exceperunt equitatu. Quatuor simul cohortes, quæ decesserant de via, Vargunianus legatus adhuc nocte auulsit. Has in colle circumuecti pugnantes oppreserunt præter viginti milites, quos strictis gladiis per medios perrumpentes admirati, cessauerunt eis, & locum dederunt eundem lento gradu Carras. Porro ad Surenam falsus perlatus rumor est Crassum cum primoribus euolasse: illos qui Carras confluisissent, colluuiem miscellaneam esse nihili hominum. Existimans igitur victoriæ fastigium sibi de manibus elapsum, anceps tamen adhuc & volens rem ipsam cognoscere, quo vel subsisteret ibi & urbem obsideret, vel Crassum consecraretur omissis Carrenis, summittit quendam ex iis quos secum habebat vtriusque linguæ peritos, imperans ad mœnia vt Latine ipsū Crassum aut Cassium euocaret, colloqui Surenam cum iis velle. Vbi dicta eius, qui ambas linguas callebat, sunt Crasso annuntiata, accepit oblatum. Mox aduenerunt à barbaris Arabes, qui, quod in castris ante prælium fuissent, prope noscebant de facie Crassum & Cassium. Hi conspecto ex muris Cassio, nuntiauerunt cupere Surenam pacisci cū ipsis fœdus, & dare, si iungere amicitiam vellent cum rege, incolumitatem, modo excederent Mesopotamia. Idenim è re fore vtriusque partis illum videre, nisi experiri vltima vellent. Quod vbi est Cassius amplexus, locumque & tempus postulauit, quo Surenas & Crassus congressuri essent,

Βασιλέως σώζεσθαι, Μεσοποταμίῳ ἐκλιποδοί. κης δεξάμηνου ἢ τῆ Κασίου, καὶ τόπον ὀρειάδιον καὶ χεῖρον ἀξιωματὸς ἐν ᾧ σιναΐσι Σουρμίας καὶ Κράσσος,

A ὁ δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐγκεκαλυμμένος ὑπὸ σκότης ἔκειτο παρδείγμα τοῖς πολλοῖς, τύχης, τοῖς δὲ διφροδοῦν, ἀβελτίας καὶ φιλοτιμίας· δι' ὧν οὐκ ἠγάπα μὴ πρῶτος ἂν καὶ μέγιστος ἐν μυριάσιν ἀνθρώπων τοσαύταις, ἀλλ' ὅτι δυοῖν μόνον ἀνδράν ὕστερος ἐκείνῳ, τῶ πρῶτος ἀποδεῖν νομίζων. τότε δὲ οὖν αὐτὸν Ὀκταούσιος ὁ πρεσβυτέρης καὶ Κάσιος ἀνίστασθαι ἢ παρεθάρρυνον. ὡς δ' ἀπηγορεύκει πρῶτά πασιν, αὐτοὶ συγκλησάντες ἐκαστοὶ τάρχας καὶ λοχαγοὺς, ὡς ἔδοξε βεβλήτο- μύροις μὴ μῦθῳ, ἀνίστασθαι τὸν στρατὸν, ἀρβύ σαλπιγγος, καὶ δι' ἡσυχίας τὸ πρῶτον εἶτ' ἀποδομῶν ὡς ἀπελείποντο τῶν ἀ-
B δυνάτων, ἀκροαμία δεινὴ καὶ σύγχυσις, μετ' οἰμωγῆς καὶ βοῆς, τὸ στρατόπεδον κατέϊχεν. ἐκ τούτου ἡ παραχρῆ καὶ τοῖα πρῶ-
C ἰοῦσας αὐτοῖς ὑπελάμβανεν, ὡς ἐπιφρονομῶν τὴν πολε-
μίων. καὶ πολλάκις μὲν ἐκβεπόμην, πολλάκις ἢ εἰς τὰξιν καὶ δεξάμηνου τῶν τε τραυματιῶν ὅσοι παρηκροθούσῳ, τοῖς μὲν ἀλαλαμέβαιοντες, τοῖς δ' ἀποπληθύνοντες, ἔχε τελευτῶν εἶχον, πλὴν τριακοντῶν ἰππέων, οἷς Ἰγνάτιος ἔχων πρῶτος ἐμίξε τῆς Κάρρας πρὸς μέσας νύκτας. φησὶ δὲ δεξάμηνος ἢ Ρωμαῖσι τοῖς πειροφυλακτοῖν, ὡς ὑπέκρουσαν, ἐκείδουσε Κωπονίῳ ᾧ ἀρχόντι φράζειν ὅτι γένηε μάχη μεγάλη Κράσσῳ πρὸς Παρθίους. ἄλλο δ' ἄλλο εἰπὼν, οὐδ' αὐτὸν ὅστις μὲν ἀπήλαυ-
D νεν ὅτι τὸ ζῆλον, καὶ διέσωσε μὲν τοῖς σιῶν αὐτῶν, κακῶς δὲ ἤκρουσε, καταλιπὼν τὸν στρατὸν. οὐ μὲν ἀλλ' ὥτισε γε τὸν Κράσσῳ ἢ πρῶτος εἰσεῖσα τότε τὴν Κωπονίῳ φωνή. συμφρο-
E νήσας γὰρ ὅτι ἔδεν χροσὸν ἀγγέλλειν ἔχοντος, ὅτι τὸ πάχος καὶ τὸ συγκεχυμένον τὸ λόγῳ, παρήγειλεν ἀδύς ἔξοπλίζεσθαι τοῖς στρατιώταις. καὶ ἄμα τῶν πρῶτον ἀδραστῶν τὴν Κράσσῳ ἐν ὄψι γένημηνον, ἀπαυτήσας, ἀελάμβανε καὶ παρέπεμπε τῶν στρατιῶν εἰς τὴν πόλιν. οἱ ἢ Γάρθοι, νυκτὸς μὲν ἀποδομῶν
D τῶν ἀπιδρασι, οὐκ ἰδίωκον, ἄμα δὲ ἡμέρας, τοῖς μὲν ἐν τῶν στρατοπέδῳ καταλειφθέντας, ἔμειοις τε βακισθλίω, ἐπελ-
E θῶτες ἀπέσφαξαν· ἐν τῶν πεδίων πλαιωμένους πολλοὺς ἰππασάμηνου σινέλαβον. τέσσαρας δὲ ὁμοῦ σπείρας ἐπὶ νυκτὸς ἀπέρρηξε Βαρροντίνος ὁ πρεσβυτέρης, ἐκπεσούσας τῆς ὁδοῦ ἀσπείροντες ἐν πνιλόφῳ, διέφθειραν ἀμμοουδίας, πλὴν ἀνδράν εἴκοσι. τούτοις δὲ γυμνοῖς τοῖς ξίφειν ὠθουμέ-
E νοις δὲ αὐτῶν θάμματα, εἶσαν, καὶ διεξοδὸν ἀπιδοσι βάρ-
D διν εἰς τὰς Κάρρας ἐδίδοσαν. τῶν ἢ Σουρμίας πρῶτος ἐπέσε ψευδῆς λόγος, ἐκπεφθῆσθαι Κράσσῳ μὲν τῶν χεῖρων τῶν δὲ εἰς Κάρρας σινερρηνκῶτα ὄχλον, εἶτ' ἰσὺ μίκοι οὐκ ἀ-
E ξίων σπουδῆς ἀνθρώπων. οἰόμενος οὖν ἀποβέβληκεναι τὴν νίκης τέλος, ἐπὶ δὲ ἀμφιδόξῳ, καὶ μαθεῖν βουλόμηνος τὸ ἀληθές, ὅπως ἢ πρῶτος ἐκείνῳ πολιορκίῳ, ἢ Κράσσῳ δώκῳ, χεῖρῳ εἰσάσας Κάρρηνους, ὑποπέμ-
E πει πινὰ τῶν παρ' αὐτῶν διγλώτων πρῶτος τὰ τείχη, κελύ-
E σασ ἰέντα Ρωμαῖκῶν ἀλέκτων, κελεῖν Κράσσῳ αὐτὸν ἢ Κάσιον, ὡς Σουρμίας ἀλέκτων ἐθέλοντος αὐτοῖς συγε-
E νέσθαι. ταῦτα τῶ διγλώτου φράσαντος, ὡς ἀπηγέλη τοῖς πρὸς Κράσσῳ, ἐδέχθη τὰς πρῶτος κλήσεις, καὶ μὲν μικρὸν ἤ-
F χον ἀπὸ τῶν βαρβαρῶν Ἀραβες, οἱ Κράσσῳ δὲ καὶ Κάσ-
F σιον ἀπὸ ὄψεως ἐγνώριζον, ἐν τῶν στρατοπέδῳ πρὸς τῆς μά-
F χης γερονότες. εἶθι τὸν Κάσιον ἰδόντες ἀπὸ τῶν τείχευ, ἔλε-
F γον ὅτι Σουρμίας σπείδετα, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς φίλοις οὖσι
τῶν γὰρ ὁρᾶν λισιτελές ἀμφοτέρους, πρὸς τῆς ἐξάτης ἀνάγ-

οὐτω φάμμοι ποιήσιν, ἀπήλαυεν. ἦσθε οὖν ὁ Σουρήνας
 ἔπι τῶν τοῦ ἀνδρᾶς ἐπέχραζ τῆ παλιονκία, μεθ' ἡμέραν ἐ-
 πήγε τοῖς Πάρθοις, πολλὰ καθεύδοντες, καὶ κελθόντας,
 εἰβούλονται τυχεῖν ἀποιδῶν Ρωμαῖοι, Κράσσοι ἐγχειρίσασθαι
 σφίσι καὶ Κράσσοι δεδεμένους. οἱ δ' ἤρποντο μὲν ἠπατημένοι,
 μακρὰς δ' ἐκείνας τὰς Ἀρμενίων ἐλπίδας καταβάλλειν
 ὧ Κράσσοι φερόσαντες, ἔχοντο δρασμοῦ. καὶ τὸτ' ἔδει μηδὲν
 να παρ' ἡμερῶν Καρρῖων πύθεσθαι. πωθάνεται δ' ὁ πρῶ-
 τῶν ἀπιστότατος Ἀνδρόμαχος, ὑπὸ Κράσσου καὶ τῶτο πι-
 τευθεῖς, τῆς οὐδοῦ τὴν ἡγεμονίαν. ὁ δὲν οὖν ἔλαθε τοῖς Πάρ-
 θοις, ἔξαγγελόντος τῶ Ἀνδρομάχου καθ' ἑκαστον. ἐπεὶ δ' ἡ-
 κτομαχεῖν οὐ πάτερον αὐτοῖς ἔστιν ὁ δὲ ράδιον, ἔξῃ δὲ ὑ-
 κτωρ ὁ Κράσσοι, ὅπως μὴ καθευθεῖσιν πολὺ τῆ διώξει,
 φρατηγῶν ὁ Ἀνδρόμαχος ἄλλοτε ἄλλας οὐδοῦ ὑψηγῆτο. καὶ
 τέλος ἔξέτρεψεν εἰς ἑληθα βαθέα καὶ χωρία πάφρων μετὰ τὴν
 πορείαν χαλεπὴν καὶ πολυπλατῆ ἡμοδύμω τοῖς ἔπιπαι-
 μένοις. ἐγύοντο γὰρ πίτες, οἱ μηδὲν ὑγῆς τὸν Ἀνδρόμαχον ἐρέ-
 φῃ καὶ ἀειελίθειν εἰκάσαντες, ὅτι ἠκράθησαν ἄλλα Κρά-
 σσοι μὲν ἐπὶ πύθην εἰς Καρρῖας πάλιν, καὶ τῶν οὐδῆγῶν (Ἀρα-
 βες δ' ἦσαν) ἀναμύειν κελθόντων ἄλλοι δὲ συλλύθη πα-
 ραλλάξ τὸν σκέρπιον, Ἀλλ' ἔγωγε (εἰπὼν) ἐπὶ τῶτου μάλ-
 λον φοβῶμαι τ' τοξότιον, ἀπήλαυεν εἰς Ἀσσυρία μεθ' ἵπ-
 πῶν πεντακισίων. ἄλλοι δὲ χροσάμμοι πιστοῖς οὐδῆγῶν ἐλά-
 βοντο χωρίων ὀρειῶν, ἀ καλείται Σίνακα, καὶ κατέστησαν ἐν
 ἀσφαλεῖ παρ' ἡμέρας. οὗτοι παρ' ἑντακισχίλιους ἦσαν, ἠγῆτο
 δ' αὐτῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς Ὀκταούσιος. τὸν δὲ Κράσσοι ἡμέρα
 κατελάμβανεν ἔπι κελθόντων ὑπὸ Ἀνδρομάχου παρ' ἑ-
 τὰς διωχίας καὶ τὸ ἔλος. ἦσαν δὲ τέσσαρες σπειραὶ σὺν
 αὐτῶν ὑρεοφόρων, ἵππῶν δ' ἑκατὸν ὀλίγοι, καὶ πέντε ῥα-
 βδοῦχοι μεθ' ὧν ἔπι πόντος εἰς τὸ ὄδον καὶ μόλις κατατάς, ἠδῆ
 τ' πολέμων ἔπι κελθόντων ὅσων δώδεκα σταδίους ἀπολιπὼν τῶ
 συμμίζαι τοῖς παρ' Ὀκταούσιον, ἐπ' ἄλλον ἀναφύγει λό-
 φον, οὐχ οὕτω μὲν ἀφιππων οὐδ' ὄχρον, ὑποκείμενον δὲ
 τοῖς Σινάκοις καὶ συνηρημένοι ἀνὴν μακρῶν ἀφ' ἑμῶν κα-
 πατείνοντι τῶ πεδίου παρ' ἑσθῶν. ἡ δὲ οὖν ἐν ὄψει τοῖς παρ' Ὀ-
 κταούσιον ὁ κίνδυνος αὐτῶν καὶ παρ' Ὀκταούσιος ἔγει-
 μετ' ὀλίγων ἀνῶν ἔπι βουθῶν εἶτα οἱ λοιποὶ κακίσαντες
 εἰσὶν ἐπέφεροντο καὶ παρ' ἑσθῶντες καὶ ὁσάμμοι τοῖς πο-
 λεμίοις ἀπὸ τῶ λόφου, παρ' ἑσθῶν ἐν μέσῳ τὸν Κράσσοι, καὶ πε-
 ριεβάλλοντο τοῖς ὑρεοῖς, μεγαληροσῶτες, ὡς ὅτι ἐστὶ Πάρ-
 θοις βέλος ὁ παρ' ἑσθῶνται τὰ σώματι τῶ ἀποκράπερ
 παρ' ἡ σφᾶς ἀπὸ τῶ ὑπὸ αὐτῶ μαχομένοις ἀποθανεῖν.
 ὁρᾶν οὖν ὁ Σουρήνας τοῖς τε Πάρθοις ἀμειλύτερον ἠδῆ κιν-
 διωδόντας, καὶ ἡ τὴν ὑξ' ἐπίσχη, καὶ τ' ὁρᾶν οἱ Ρωμαῖοι λά-
 βωνται, πρῶτα πασιν αὐτοῖς ἐσθῶντες ἀλήπτες, ἐπήγε τὰ
 Κράσσοι δόλον. ἀφείθησαν μὲν γὰρ ἔπειτα τ' ἀγματοῦτων, ἀκη-
 χότες ἐν ὧ φρατοπέδῳ τ' βαρβάρων παρ' ἑσθῶν ἀλλήλοισ ἐπί-
 τηδες ἐχέλεζομένοι, ὡς ἐ βέλεται βασιλῆς ἀσπονδῶν αὐτῶ
 τὸν πόλεμον εἶναι παρ' ἑσθῶν, τ' δὲ φλ' ἀναλαβῆν χά-
 ρει, Κράσσοι χροσάμμοι φιλανθρώπως. ἔχοντο δ' μάχης
 οἱ βαρβαροι, Σουρήνας δ' ἡ τ' ἑσθῶν παρ' ἑσθῶν ἀτρέ-
 μα τὰ λόφου, ἔ μὲν τῶ τὸν τόνον αἴηκε, τὴν δ' ἐξῆς παρ' ἑ-
 τεινε. καλεῖ δὲ τὸν Κράσσοι ἔπι συπτάσις, εἰπὼν ὅτι τῆς
 μὲν ἀσφείας καὶ διωάμεως ἀκρῶν πεπείσεται βασιλῆας,
 παρ' ἑσθῶν δὲ αὐτοῖς καὶ φιλοφροσύνῳ ἔχων ἔπι δείχονται, ἀσπονδῶν ἀπιδῶν καὶ παρ' ἑσθῶν σὺζεσθαι.

A praefiniri, ita facturos se fati regrediuntur. Sure-
 nas igitur, quod implicatus Crassus obsidioni ef-
 fet, exultans postero die admouit Parthos oppido
 vehementer insultantes Romanis imperantibusq;
 si cupiant inducias obtinere, ut Crassum & Cassi-
 um dederent sibi victos. Fremuerunt hi impo-
 situm sibi esse, mittendamque longinquam & ina-
 nem subsidii Armeniorum spem Crasso dicentes,
 fugam intenderunt. Id quum nullum Carreno-
 rum intelligere ante tempus oportuisset, intelligit
 ex Crasso perfidissimus omnium Andromachus,
 quem insuper delegit itineris ducem. Itaque nihil
 Parthos fefellit enuntiante singula Andromacho.
 B Quia vero Parthis de nocte pugnare nefas est &
 difficile, Crassus autem nocte mouit, ne multo se-
 rius insequerentur machinans Andromachus, du-
 xit eos aliis atque aliis viis. Postremo in profun-
 das paludes & loca fossis concisa deflexit, iter la-
 boriosum & caecum sequentibus. Erant enim
 nonnulli qui, ex ambagibus & circumflexio-
 nibus Andromachi nihil fani coniciantes, nol-
 lent eum sequi. verum Cassius retulit se Carras. Du-
 cubus itineris (Arabes hi erant) ut operiretur mo-
 nentibus eum, dum esset scorpionem luna praeter-
 uecta, Atqui sagittarium ego, inquit, magis quam
 C hunc exhorresco. Ita cum equitibus quingentis
 abripuit se in Assyriam. Alii fidos nacti duces, lo-
 ca montosa, quae Sinnaca dicuntur, ceperunt, per-
 ueneruntq; ante lucem in tutum. Hi erant quinq;
 millia, quibus vir fortis praeter Octavius. Cras-
 sum Andromachi insidiis implicatum in locis il-
 lis difficilibus & palude occupauit dies. Habebat
 secum cohortes legionariorum quatuor, equites
 plane paucos, & quinque lictores. quibuscum
 magno labore tandem in viam peruenit incum-
 bentibus iam hostibus. qui quum non plus mille
 quingentos passus abesset, quo minus se coniu-
 geret cum Octauio, in alium collem confugit non
 D perinde inequitabilem vel munitum, subiectum
 tamen Sinnacis, ac longo dorso per medium ex-
 porrecto campum cum illo commissum. Igitur e-
 rat in conspectu Octauii illius periculum. Prin-
 ceptis autem cum paucis decurrit Octavius ad o-
 pem ei ferendam. Mox reliqui semetipsi inse-
 ctantes aduolant, factaq; impressione deiiciunt
 E ex cliuo hostes, ac Crassum in medio sepiunt, cir-
 cumiiciuntque eum scutis, nullum telum iactan-
 tes Parthis esse quod ante attacturum corpus im-
 peratoris esset quam ipsi pro eo propugnantes
 omnes occubissent. Considerans ergo Parthos
 Surenas segnius pugnare, & si nox ipsos op-
 pressisset, tenuissentque Romani montes, plane
 fore eos explicatos, dolum nescit Crasso. Ca-
 ptiuos aliquot dimisit, qui Parthos in castris au-
 diuerant ex composito colloquentes, nolle bel-
 lum sibi regem cum Romanis internecinum,
 verum amicitiam beneficio velle rediategrare,
 F benigne cum Crasso agendo. Simul sustinue-
 runt barbari praelium. Surenas autem cum
 principibus ad collem sensim aduectus, neruum
 arcus remittit, dextram protendit, Crassum ad
 paciscendum inuitat, inuito rege ferens se virtu-
 tem & potentiam eius ipsis ostendisse, nunc leni-
 tatem & benignitatem vltro velle induciis faci-
 endis & salute concedenda abeuntibus ostendere.

Verbo summo
 re, manente
 Condit, quod
 committitur
 adcolle, sed
 Surenas, in
 quod obitu
 boicum
 ad colle
 eos, si quod
 de ipso ad
 stenda tum
 tis abeunt
 crepantibus
 hostes, ac
 & Perro
 manentibus
 fiti in fine
 ris mortali
 fuerit, de
 uibus de
 tamen ille
 colle est
 sus. Primi
 qui Cras
 Græce ap
 ret, quib
 stendere
 distet Ca
 habere
 ret se: d
 super
 quoter
 eum per
 inquit, pe
 himaxi S
 spondit
 quod cong
 tum Hyro
 cem esse,
 dum ad
 vos Roman
 ram. Iub
 opus esse. N
 admodum Cr
 ris, strator
 festinant
 stant prae
 lun vultu
 comitibus
 qui ex v
 Tum imp
 verberant
 barbari equ
 tiam. Per
 colli in
 lum Parth
 Uti vult
 fite, in
 mand. Cam
 cas, quod
 fessit, qu
 cas, quod

Verba Surenæ cæteri magnò cum assensu audiuerunt, maioremque in modum erexerunt animos. At Crassus, qui nusquam non impostura eorum circumuentus impegisset, & mutationis repentinæ arbitraretur nullam subesse causam, nolebat auscultare, sed deliberabat. Cæterum ubi milites conclamantes voluerunt ut colloqueretur cum Surenæ, inde conuitia & probra ei ingesserunt, quod obiiceret se ad pugnandum cum illis, quibuscum congregari ipse inermibus non sustineret ad colloquium, tentauit primum orare ac docere eos, si quod superesset diei pertulissent, posse nosse ipsos ad loca montosa & aspera recipere se. Ostendit viam, hortatusque est ne propinquæ salutis abiicerent spem. Ut vero infensi & armis concrepantes sunt ei comminati, exterritus pergit ad hostes, ac tantum ait conuersus, Vos, Octaui & Petroni, & quotquot adestis præfecti Romani, itineris mei cernitis necessitatem, & testes estis indigne me & violenter tractari: verum cæteris mortalibus omnibus nuntiate, ubi incolumes fueritis, deceptum ab hostibus Crassum, non à ciuibus deditum ad supplicium perisse. Non hæsit tamen illic Octauius, verum descendentem de colle est comitatus. Ilictores sequentes abegit Crassus. Primi ex barbaris occurrerunt duo semigræci, qui Crassum ex equis desilientes adorauerunt, ac Græce appellantes dixerunt ei, ut certos premitteret, quibus Surenas se comitetque suos inermes ostenderet & pacatos accedere. His quum respondisset Crassus, si vel minimam vitæ suæ rationem haberet, non facturum se fuisse ipsis ut committeret se: duos Roscios fratres misit percunctorum super quibus conditionibus, & quot conuenirent, quos extemplo correptos Surenas detinuit, atque eum primoribus equo aduectus, Quid hoc rei est, inquit, pedes Romanus imperator, & nos equo vehimur? Simul iussit adduci ei equum. Quum respondisset Crassus neque se peccare neque ipsum, quod congregarentur more uterque patrio: iam tum Hyrodi regi cum Romanis ait fœdus & pacem esse, verum ad leges scribendas progrediendum ad fluuium. Neque enim fœderum, inquit, vos Romani memores estis: porrexitque ei dexteram. Iubente Crasso equum adduci, negauit ille opus esse. Nam rex, inquit, hunc tibi donat. Simul admotus Crasso equus est aureis exornatus phaleris, stratoresque sustulerunt eum in equum, & affectati sunt verberibus equum concitantes. Ibi Octauius primus arripuit frænum, & secundum illum vnus ex tribunis Petronius, mox reliqui circumfusi inhibere parauerunt equum atque illos qui ex vtraque parte urgebant Crassum retrahere. Tum impulsu sequuto & tumultuatione, mox verberibus, stricto Octauius gladio occidit vnus barbari equisonem, alius Octauium, à tergo feriens. Petronius non habebat scutum. Hic percussus in loricam resiliit ab equo illæsus. Crassum Parthus Pomaxathres nomine interfecit. Id alii negant, alium autem asserunt percussorem fuisse. hunc vero iacentis caput & dexteram detruscasse. Cæterum hæc coniectura potius quam certa veritate feruntur, quando qui præsentibus erant, partim pugnantes circa Crassum confossi sunt, partim confestim in collem recurrere.

A Ταῦτα τὸ Σουρήναι λέγοντες, οἱ μὲν ἄλλοι παρορμητῶς ἐδίξαστο, καὶ ἀπεχάρεισεν ἡσαν. ὁ δὲ Κράσος, ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ ἀπάτης ἐσφραγισμένος ὑπὸ αὐτῶν, καὶ τὸ ἀφινίδιον τῆς μεταβολῆς ἀλογησύνῃ μὲν οὐκ ὑπέκρινεν, ἀλλ' ἐβουλόβετο. τῶν δὲ στραλιωτῶν βοώντων καὶ κελθόντων, εἶτα λοιδορούντων καὶ κελζόντων, ὡς παρεβάλλοντα μαχουμένους ἀλλήλους οἱ αὐτὸς ἀνόπλοις εἰς λόγους οὐ φάρρει στωελθεῖν, προστὸν μὲν ἐπεισάτο δεῖσθαι, καὶ λέγειν ὅτι τὸ λειπόμηνον μέρος τῆς ἡμέρας ἀφικαρτερήσαντες ἐν τοῖς ὄρειοις καὶ τραχεῖσι, διώαντα ἀφικυκτὸς ἵεναί, καὶ τὴν ὁδὸν ἐδείκνυε, καὶ παρεκάλει τὴν ἐλπίδα μὴ προσέσθαι τῆς σωτηρίας ἐγγὺς οὐσίας. ὡς δὲ χάλειπαίνοντες αὐτῶν, καὶ τὰ ὄπλα κρούοντες ἠπέλουω, φοβηθεὶς ἐχώρει· καὶ τοσούτων εἶπε μεταφραθεὶς, Ὀκταούϊος καὶ Περσώνιος, καὶ ὅσοι παρέστε Ρωμαίων ἀρχόντες, ὑμεῖς ὄρατε τὴν ἐμῆς ὁδοῦ τὴν αἰάγκην, καὶ σωίετε παρόντες ὡς ἀσχετὰ πάσχω καὶ βίαμα· τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπασιν ἀνθρώποις λέγετε ὡς σωθέντες, ὡς Κράσος ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκδιδθεὶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀπέλωτο. οὐ μὲν ἔμειναι εἰς τὸν Ὀκταούϊον, ἀλλὰ συγκρατῆσαι ἂν τὸ τῶν λόφου. τοῖς δὲ ῥαβδούχοις ἐπομῆρους ὁ Κράσος ἐπήλασε. προστὸν δὲ τῶν βαρβάρων ἀπήνησθαι αὐτῶν, δύο μὲν ἐλλήνας· οἱ καὶ προσεκύνησαν τὸν Κράσον ἀπὸ τῶν ἵππων ἀλόμφοι, καὶ προσεαγρόσαντες Ἑλλάδι Φωίῃ, παρεκάλειω προσπιψαί πινὰς, οἷς ἐπιδείξεται Σουρήναις ἑαυτὸν καὶ πῶς τῶν αὐτὸν ἀνόπλοις καὶ ἀσθενῶν προσερχομένους. ὁ δὲ Κράσος ἀπεκρίνατο μὲν ὡς εἰ καὶ τὸν ἐλαχιστὸν εἶχε τῶν λόγων, ὅτι καὶ εἰς χεῖρας ἀλλήλους ἦλθαν· δύο δὲ Ρωμαίων ἀδελφοὺς ἐπέμψεν πρὸς τοὺς ἐπιπύσι, ὅτι τίσι καὶ πόσοι σωίασιν. οἷς δὲ ἄλλος συλλαβῶν ὁ Σουρήναις κατέχευε, αὐτὸς δὲ μὲν τῶν ἀεικτων ἵπποτῶν προσήει, καὶ, τί τῶν; (ἔφη) περὶ ὁ Ρωμαίων ἀνδραγαθῶν, ἡμεῖς δὲ ὀχρῶμεθα; καὶ προσεαγαγῆναι ἐκελθῶν ἵππων αὐτῶν. τῶν δὲ Κράσου φήσαντος, οὐτε αὐτὸν ἀμαρτῶμεν, οὐτ' ἐκείνον, ὡς ἐκατέρω πατέρων ὅτι πειρώμενους τὴν σύνδοξιν· εἶναί μὲν αὐτὸν ἔφη ἀσπίδα καὶ εἰρηλίω ὁ Σουρήναις Ἰρώδη τε βασιλεὶ καὶ Ρωμαίοις. δεῖν δὲ γράψασθαι τὰς σωθήσας, ὅτι τὸν ποταπὸν προσεελθόντας. Οὐ γὰρ ὁμῶς γε (ἔφη) μνήμονες ὁμολογῶν, οἱ Ρωμαῖοι. καὶ προσῦτεινε τὴν δεξιὰν αὐτῶν. μεταπεμπομένου δὲ ἵππων, ὁ δὲ ἔφη δεῖν. βασιλεῖς γὰρ σοὶ δίδωσι τῶν ἄμα δὲ ἵππος τῶν Κράσου παρέση χρυσοχαλινός, οἱ τε ἀιαβολαῖς αὐτὸν ἀσπίδοι παρεβίβασαν, καὶ παρείποτο, πληγῇ τὸν ἵππον ἐπιταχύνοντες. Ὀκταούϊος δὲ προστὸν ἀπλάμβανέται τῶν χαλινῶν, καὶ μετ' ἐκείνον, εἰς τῶν χαλιάρων, Πετρώνιος, εἶτα οἱ λοιποὶ προσέσαντο, τὸν τε ἵππον ἀμακρῶτερον πειρώμενοι, καὶ τοῖς πτεζοῦσας Κράσον δὲ ἐκατέρω μέρος ἀφέλκοντες. ὡπλισμὸς δὲ ἡρμοσίου καὶ παρεσχῆς, εἶτα πληγῶν, Ὀκταούϊος μὲν ἀμακρῶσαις τῶν ἐξ ἑνὸς τῶν βαρβάρων κτείνει τὸν ἵπποκόμενον ἔτερος δὲ τὸν Ὀκταούϊον, ἐκ τῶν ὄπισθεν πατάξας. Πετρώνιος δὲ ὄπλου μὲν ὅτι ἀπόρησεν, εἰς δὲ τὸν θώρακα πληγῆς, ἀπεπήδησεν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀτρωτός. τὸν δὲ Κράσον, ὄνομα Προμαξάδης Περσῶν ἀπέκτεινε. οἱ δὲ οὐ φασιν, ἀλλ' ἔτερον μὲν εἶναί τὸν ἀπὸ κτείναντα· πῶτον δὲ κειμένου τὴν κεφαλὴν ἀπὸ κτείναντα καὶ τὴν δεξιὰν. εἰκάζεται δὲ ταῦτα μάλλον ἢ γινώσκεται. τῶν γὰρ παρόντων οἱ μὲν ἐκείνους μαχόμενοι τῶν Κράσον ἀνιρέθησαν, οἱ δὲ ἄλλος ἀνιπέδησαν ὅτι τὸν λόφον.

σκεταί. τῶν γὰρ παρόντων οἱ μὲν ἐκείνους μαχόμενοι τῶν Κράσον ἀνιρέθησαν, οἱ δὲ ἄλλος ἀνιπέδησαν ὅτι τὸν λόφον.

ἐπελθόντων ἃ τῶν Πάρθων, καὶ λεγόντων ὅτι Κράσους μὴ δίκην ἔδωκε, τοῖς δὲ ἄλλοις κελδοὶ Σουρήνας κατένειμαθάρρου ἔσται, οἱ μὲν ἐνεχείρησαν αὐτοῖς καταδρότες, οἱ δὲ τῆς νυκτὸς ἐσπάρησαν, καὶ τούτων ὀλίγοι πρὸς τὰ πασι διεσώθησαν. τοῖς δὲ ἄλλοις ἐκθνήσκοντες οἱ Ἀραβες σιωλελίμβανον καὶ διέφθειρον. λέγονται δὲ οἱ πρῶτες, δισημίριοι μὲν ἀποθάνειν, μύριοι δὲ ἀλώμενοι ζῶντες. ὃ δὲ Σουρήνας τὴν κεφαλὴν τῆς Κράσους καὶ τὴν χεῖρα πρὸς Ἰράδην ἐπέμψεν εἰς Ἀρμυρία, αὐτὸς δὲ, ἀφαιδὸς λόγῳ ἑσπέρῳ ἀγγέλων, εἰς Σελδουκίδην ὡς ζῶντα Κράσον ἀγορεύει, παρεσθάζετο πομπῆν τινα γελῶσαι, ὅβριον πρὸς ἀγαθῶν ἀνδράμβων. ὁ μὲν γὰρ ἐμφορέετα πρὸς Κράσῳ τῶν ἀρχμαλώτων, Γάιος Πακκίαιος, ἐσθῆτα βαρβαρικῶς ἐσθῆς, καὶ διδαρθεὶς Κράσους ὑπακούειν καὶ ἀνταρξάτωρ τοῖς κελδοῖσι, ἐφ' ἵππου καθήμενος ἦγετο. πρὸς αὐτὸν δὲ σαλπικταὶ καὶ ραβδούχοι πινεσὶ οὐχούμοιοι καμῆλοῖς ἤλαυνον. ἐξήρητο δὲ τῶν ραβδῶν βαλαίτια, καὶ πρὸς τοῖς πελέκεισι πρὸς φατοῖ. κεφαλῆ Ῥωμαίων ἀποτετμημένη. κατόπι δὲ εἶποντο Σελδουκίαιδες ἐταῖροι μουσουργοὶ, πολλὰ βωμολόχα καὶ γελῶσαι δι' ἀσμάτων εἰς θηλύτητα καὶ ἀδωδρία τῆς Κράσους λέγουσιν. ταῦτα μὲν οὖν πρῶτες ἐθεώρητο. τὴν δὲ γερούσια τῆς Σελδουκίαν ἀφροσύνας, εἰσπνεγνεν ἀκρόατα βιβλία τῆς Ἀεικίδου Μιλησιακῶν. ἔτε ταῦτα γὰρ καταψευσάμενος. θύρεθρη δὲ ἐπὶ τοῖς Ῥουσίῳ σκῆλοφόροις. καὶ παρέχετο τῶν Σουρήνας καὶ ὑβείσιν πολλὰ καὶ κατακλῆσαι τῶν Ῥωμαίων, εἰ μὴ δὲ πολεμοδύτες ἀπέχεσθαι πρὸς ἀγαθῶν καὶ γραμμῶν διώων τοῖς τῶν. τοῖς μὲν τοῖς Σελδουκίαι ἐδόκει σφοδρῶς ἀνὴρ Αἰσώπος (ἢ), τῆς Σερύνας ὁρασι τὴν μὲν τῆς Μιλησιακῶν ἀκρόασημάτων πῆραν ἐξήρητο μὲν πρὸς ὅσων, ὅτι δὲ τῆς Παρθηκῆν Σύβαειν ἐφελκόμενοι ἐπὶ ποσάταις παλλακίδων ἀμύξαις, ἔθρον πινὰ τῆς λεγόμενης ἐχίδνας καὶ σκυτάλαις ἀντιμόρφοις, τὰ μὲν ἐμφανῆ καὶ πρὸς ὅσα μέρη, φοβερὰ καὶ θηριώδη, δόξασι καὶ τῶν καὶ ἵπποις πρὸς ἀγαθῶν μύλων, κατ' οὐρανὸν τῆς φάλαγγος, εἰς πόρνας καὶ κρόταλα καὶ ἵψαλμοὺς καὶ πλυνυχίδας ἀκρόασις μετὰ γυναικῶν τελῶσσαν. ψεκτὸς μὲν γὰρ ὁ Ῥούσιος, αἰαδέης δὲ τῶν Πάρθοι τὰ Μιλησιακῶν ψήροντες, ὧν πολλοὶ βεβασιλεύουσιν, ἐκ Μιλησίων καὶ Ἰωνίδων ἐταυρῶν γεγενῆσται, Ἀρσακίδου. τῶν δὲ πρὸς ἀγαθῶν, Ἰράδης ἐτύγχευεν ἢ διηλλαγμένος Ἀρταουάσδης ἢ Ἀρμυρία, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς γυναικῶν Πακέρῳ τῶν παιδὶ καθωμολογημένος ἐστάσεις τε καὶ πότοι δι' ἀλλήλων ἦσαν αὐτοῖς, καὶ πολλὰ παρεισήγετο τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀκροσμάτων. ἡ γὰρ οὔτε φωνῆς οὔτε γραμμῶν Ἰράδης Ἑλλητικῶν ἀπειρεσ. ὁ δὲ Ἀρταουάσδης καὶ τετραγῶν ἐπιείκῃ, καὶ λόγῳ ἐγχαφε καὶ ἰσοείας, ὧν ἔνιοι ἐξεσάζονται. τῆς δὲ κεφαλῆς τῆς Κράσους κρημαθείσης ἐπὶ θύρας, ἐπηρμήμα μὲν ἦσαν ἀτρεπέζαι. τετραγῶν δὲ Ἰσοκριτῆς, Ἰάσων ὄνομα, Τραλλιανὸς, ἦδεν Εὐειπίδου Βακχῶν τὰ πρὸς τὴν Ἀγαύην. Διδοκίμου δὲ αὐτῆς, Σιλλάκης ἐπίστῃς ἢ ἀνδρῶν καὶ ποροκωήσας, πρὸς ὕβαλλεν εἰς μέσον τῆς Κράσους τὴν κεφαλὴν, κρότον δὲ τῶν Πάρθων μετὰ κραυγῆς καὶ χροῦς ἀεχάμενοι, τὸν μὲν Σιλλάκην κατέκταναν οἱ Ἰσπερέται, βασιλέως κελδοσάντος. ὁ δὲ Ἰάσων, τὰ μὲν τῆς Πειθῆως σκῆλοποιήματα παρέδωκε πρὸς τῶν χροῦτων, τῆς δὲ τῆς Κράσους κεφαλῆς λαβόμενος καὶ αἰαλακχεύσας, ἐπῆρμεν ἐκείνη τὰ μέλη μετ' ἐπισημασμοῦ καὶ φῶνης, Φέρομυ δὲ ὄρεος ἔλικα νεότομον Ἐπί μέλαθρα, μακρείαν θῆκεν, καὶ ταῦτα

A Hos Parthi sequuti, Crassum dixerunt pœnas exoluisse, reliquos Surenas iubere bono animo esse & descendere. Ita alii de colle digressi dediderunt se, alii nocte dilapsi sunt: quorum salui evaserunt omnino pauci. Cæteros Arabes venati assequuntique peremere. Summa interfectorum xx millia dicitur fuisse: eorum qui viui in potestatem hostium venerunt, decem millia. Caput Crassi & dexteram misit Surenas ad Hyrodem in Armeniam. Inde rumore per nuntios Seleuciae disperso se Crassum viuum adducere, pompam quandam ridiculam instruxit, quam contumeliaz causa appellabat triumphum. Siquidem qui in captivis confirmillimus Crassi erat, C. Pacianus amiculo barbarico velatus, doctusque Crassus & imperator vocari, insidens equo ducebatur. Eum tubicines & lictores quidam in camelis præcedebant. Dependebant ex virgis zonæ & alligata securibus Romanorum recens defecta capita. Pone sequebantur Seleuciades meretrices cantrices, vernilia multa & ridicula cantilenis in mollietiam & ignaviam Crassi modulantes. Hoc spectaculum publice fuit editum. Senatu coacto Seleucensium intulit lasciuos libros Aristidis, Milesiacos inscriptos. Neque fuit hoc commentitium. Fuerant enim in Roscii impedimentis reperti, præbueruntque Surenæ argumentum multis modis suggillandi & eludendi Romanos, quod nec in bello temperare iis rebus & scriptis valerent. Atqui sapientem virum habuerunt Æsopum quum Surenas contemplarentur Seleucenses, ante dependentem qui gerebat Milesiacarum manticam lasciuarum, pone vero Sybarim Parthicam trahebat tam multis pellicum curribus, viperas quodammodo & scytalas representantem: quæ partes præferret conspicuas & anteriores lævas & feras hastis, arcubus, equis: extremo autem agmine in scorta, crotala, cantus, iustra terminaret. Dignus quidem reprehensione Roscius, verum impudentes Parthi, delicias qui reprehendebant Milesiacas, apud quos regnauerunt complures ex Milesiis & Ionicis nati meretricibus Arsacidæ. Dum hæc aguntur, composuerat iam pacem Hyrodes cum Artuasde Armenio, cuius sorore filio suo Pacoro desponsa, agitabant inter se epulas & conuiuia, quæ multis acroamatibus Græcis interpolabant. Nec erat linguæ & literarum Hyrodes Græcarum rudis. Artuasdes etiam tragœdias scripsit: orationes quoque & historias commentatus est, quarum adhuc extant quedam. Vbi iam allatum caput Crassi ad fores fuit, nondum sublata erant mensæ, & tragœdiarum actor Iason, cognomine Trallianus, recitabat ex Bacchis Euripideis Agauen. qui quum placeret, ingrediens conuiuium Sillaces, postquam regem adorauit, proiecit in medium caput Crassi. Ibi Parthis plausum cum clamore & gratulatione tollentibus, ministri Sillacem regis iussu inuitauerunt ad accubandum. Iason autem tradita vni de mimis Penthei persona corripuit caput Crassi, corporisq; fanatica iactatione carmina illa cum furore & cantu pronuntiauit,

Ex monte ferimus nos recens casum
Cervum bonam præadam domum.

καὶ ταῦτα

Atque hæc omnes oblectauerunt. Dum verò se- quentes alterni versus ad chorum decantantur,

Cho. Quis occidit?

Ag. Meum decus est,

Ibi exiliens Pomaxæthres, qui tunc cœnabat, apprehendit caput, quasi sibi ista dicere, quàm illi, potius conueniret. Rex lætus, donis eum de more auxit, Iasoni largitus est talentum. In huiuscemodi aiunt exodium Crassi expeditionem quasi tragœdiam terminasse. Pœnas tamen & crudelitate Hyrodes & periurio Surenas pependit dignas. Surenam enim breui post inuidia gloriæ eius necauit Hyrodes: Hyrodi verò, postquam amisit acie à Romanis fufum Pacorum, implicito morbo, qui in hydropisum desuit, Phraates filius ad maturandam mortem aconitum dedit. Id venenum quum morbus vicisset, atq; vnà cum eo esset expulsum, corpus autem recreatum regis, ad celerrimam viam Phraates conuersus, suffocauit eum.

IN collatione primùm Niciz opes cum Crassi comparatæ opibus, acquisitionem habent inculpatiore. Nemo alioqui quæstum probet ex metallis, quæ ferè per facinorosos & barbaros, nonnullos etiam vinctos & fatigatos locis insalubribus pestilentibusque exercentur. Hic quæstus tamen si opponatur hastæ Syllæ & redempturis ex incendiis, longè eum dicas probiorem. eas enim Crassus aperte vt agriculturam & fœnus exercebat. Quæ verò inficias ibat obiecta, sententiam suam in curia ipsum quæstui habere, socios expilare, passim mulierculis adulari, defensionem suscipere improborum, horum nihil Niciz est ne falsò quidem exprobratum vnquam. Imò verò quòd argentum donis profunderet extimiditate in delatores, derisus est. Quæ res indigna Pericle fortassis & Aristide fuisset, verùm necessaria illi qui natura esset meretriculosus. Quod etiam Lycurgus Orator postea ad populum iactauit, quum improperatur ei quòd sycophantam quendam redemisset, Gaudeo, inquit, quòd tam diu vestra republ. gesta prius datæ pecuniæ arguar quàm captæ. Iam sumptibus Nicias ciuiliior, qui fuit donis diis dicandis, gymnasiarchiis, & choris prolixus exhibendis: quæ verò Crassus absumpsit tam infinitæ simul hominum multitudini epulo, inde tessera frumentaria præbenda, eorum Nicias nihil nisi portionem, annumeratis illis quæ impendit, possedit, vt mirum sit, si quem prætereat, improbitatem inæqualitatem quandam esse morum & dissonantiam, quam cernat eos qui turpiter quæsiuerunt mox effundere benignè. Atque de diuinis hæcenus. Actiones in republ. Niciz nulla versutia, nulla iniquitate vel violentia suffasæ sunt, nec ferocia. imò potius impositum fuit ei ab Alcibiade, atque cum populo agebat modestè. Crassi verò in variandis amicis & inimicis perfidiam animumque fucatum accusant. Vi verò ne ipse quidem abnuebat consularum petisse conductis hominibus, qui Catonem & Domitium violarent. Iam in comitiis prouincialibus multi vulnerati, ceciderunt quatuor. Ipse (quod in narratione nos præterit) L. Annalio senatori populi Romani sibi aduersanti pugno os cecidit, expulsi que cruentum. Atqui vt his violentus Crassus & tyrannicus,

A καὶ ταῦτα μὴ πτόντας ἔτερπει ἀδελφῶν ἢ τῶν ἐφεξῆς ἀμοιβῶν πρὸς τὸ πρῶτον, τίς ἐφόνόησεν; Ἐμὸν δὲ γέρας, ἀναπηθῆσας ὁ Πομαξῆθρης, (ἐτύχμα δὲ δειπνῶν) αἰτελαμβάνει τὸ κεφάλῃς, ὡς ἑαυτῶν ταῦτα λέγειν μάλλον ἢ ἐκείνου προσήκον. ἠοτίς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ μὴ οἷς πᾶτερον ὅστιν ἐδώρησατο, τὰ δὲ Γάσωνι τὰ λαβὼν ἔδωκεν, εἰς ποιότητος φασιν ὁδοῖον τὸ Κεράσου στρατηγίας, ὡς τῶν βασιλεῶν τελευτήσασθαι. δίκη μὲν τοῦ καὶ τὸ ἀμότητος Ἰρώδῃ, καὶ τὸ πτορίας Σερύων ἀξία μετήλθε. Σερύων μὲν γὰρ ἐμὲ πολὺν χρόνον Ἰρώδης φθόνῳ τὸ δόξας ἀπέκτεινε Ἰρώδῃ δὲ ἀποβαλὼν Πάκρον, ὑπὸ Ρωμαίων μάχῃ κερτήθη, καὶ νοσήσαντι νόσον εἰς ὑδρωπα βαπτίσαν, Φραάτης ὁ υἱὸς ἐπιβουλεύων, ἀκρίνον ἔδωκεν. ἀναδεδεαμένης δὲ τὸ νόσον τὸ φάρμακον ὑφ' ἑαυτῶν, ὡς ἐπιανεκκριθῆναι, καὶ τὸ σώματος ἐκκρυφθέντος, ἐπὶ τῷ τῶν χύσιν τὸ ὄδῳ ἐλθὼν ὁ Φραάτης, ἀπέπνιξεν αὐτόν.

EΝ τῇ συγκρίσει, πρῶτον ὁ Νικίης πλοῦτος τῶν Κεράσου τῶν βασιλεῶν, ἀμειψότερον ἔχει τὴν κτήσιν. ἄλλως μὲν γὰρ οὐκ αἰεὶ δοκιμάσειε τὴν ἀπὸ μεταλλῶν ἐργασίαν, ἥς τὰ πλεῖστα περσίνεται ἀφ' ἀκαχούργων ἢ βαρβαρῶν, οἷων δεδεμένων καὶ φηρομένων ἐν τοῖς ὑποούλοις καὶ νοσησί. τῶν βασιλεῶν δὲ πρὸς τὰ Σύλλα δημιόπρατα, καὶ τὰ πρὸς τὸ πῦρ ἐργασίας, ἐπιεικτεροφαίνεται. ταῦτα γὰρ ὁ Κεράσος αἰαφαιδῶν, ὡς τὰ γεωργίαν, ἐχρητο καὶ τὰ δδμίζειν. ἀπὸ ἔξαρτος ἡ ἐλεγχόμενος ἐπὶ κέρδειον ἐν βαρβῇ λέγειν, καὶ τὸς συμμαχίας ἀδικίαν, καὶ γυναικαπείων κολακείαν, καὶ σιωπεκρύπτειν τὸς πονηροὺς, τῶν ἀπὸ τῶν οὐδὲ ψδδῆ ποτε Νικίης ἔλαβεν. ἄλλως δὲ διδοὺς καὶ πρὸς ἐμῶν ἀργύριον ὑπὸ δειλίας τοῖς συκροφαίταις, ἐχλδδάζει, πρὸς ἄμα ποίαν Περικλεῖ μὲν ἴσως καὶ Αἰετρίδῃ μὴ ἀρέπον, ἀπὸ δὲ αἰαγχιον, οὐκ ἂν πεφουκῆτι πρὸς τὸ γαρρῆν. ὡς καὶ Λυκέρους ὑπερὸν ὁ ρήτωρ ἐφ' ἑρπύσασατο πρὸς τὸ δῆμον, αἰπῶν ἔχων ἐξωνησασθαι πνα τῶν συκροφαίτων. Ἡδδμυ γὰρ (εἰπεῖν) εἰ ποσὺν χρόνον πεπολιτευμένους ὑμῖν, διδοὺς πεφώραμα πρὸς τὸν ἡ λαμβάνων. ἡ δὲ τῶν δαπνῶναις πολὺν καὶ πρὸς μὲν ὁ Νικίης, ἀναδῆμοσι καὶ γυμνασιάρχαις καὶ διδασκαλίαις χορῶν φιλοδμεμένους: ὡν δὲ ὁ Κεράσος ἀνάλωσεν, ἐστῆσας ἄμα ποσῶν μυσίαδαις ἀνδρῶν, εἴτα ἀρεφας πάλιν, ὡς δὲ ἡ μέγος ὁ Νικίης ἐκέκτητο σὺν οἷς ἀνήλωσεν, ὡς τε ταυμάζειν εἰ πνα λέληθε, τὸ κακαὶ ἀνωμαλία εἴαι πνα ἔσπου καὶ ἀνομολογίαν ὀράσασθαι τὸς ἀίραδς συλλεγνῶν, εἴτα χρησῶς ἐκχρόντας. πρὸς μὲν οὖν τὸ πλάτου, ἡ ταῦτα. ποῖς δὲ πολιτεύμασι, τοῦ μὲν Νικίους, πρὸς τὸν ὡς δὲ ἀδικον ὡς δὲ βίαιον πρὸς ἐστι, ὡς δὲ δραστήης, ἀλλ' ἐξηπατῶτο μάλλον ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, καὶ τὰ δῆμῳ προσήει μετ' ἀλαβείας, τὸ δὲ Κεράσου πολλῶν μὲν ἐν τῶν πρὸς ἔθραι καὶ φιλίαι μετὰ βολαῖς, ἀπίστια καὶ ἀειδθεῖαι κατηχεροῖσι. βία δὲ οὐδὲ αὐτὸς ἠρεῖτο τὴν ὑποατίαι μελιναῖ μιθωσάμενος αἰδρας τοῖς Κάτωνι καὶ Δομιτίῳ τῶν χείρας πρὸς οἰσόντας. ὡς δὲ τῇ πρὸς τῶν ἐπαρχῶν ψφοφορία τοῦ δῆμου, πολλοὶ μὲν ἐξώθησαν, ἔπεσον δὲ πῶσαρες, αὐτὸς δὲ (ὡς ἡμᾶς ἐν τῇ διηγήσει παρελήλυθε) Λόκιον Ἀνάλιον, ἀνδρα βουλοτύω, ἀντιλέγοντα, πρὸς πατῆρας εἰς τὸ πρὸς ὡπον, ὡς ἐβαλεν ἡμαγνῶν. ὡς δὲ πρὸς ταῦτα βίαιος ὁ Κεράσος καὶ τυραννικός,

οὕτως αὖ πάλιν ἐκείνῃ τῷ φοροδότης ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἀπλο-
 μον, καὶ τοῖς κακίσις ὑφειμένον, τῷ μεγίστῳ ἑπιπέσειον ἄξιον
 ὁ δὲ Κράσος, ὑψηλὸς παρὰ τὴν ἀντιπαρὰ μεγαλόφρων, καὶ παρὰ
 Κλέωνα ἐστὶ τῷ παρὰ βόλοι, μὰ Δία, τὸ ἀγῶνος ὄντος, ἀλλὰ
 παρὰ τῷ Καίσαρος λαμπρότητα, καὶ βίης τῷ Πομπηίου Σρι-
 ἀμφοῖς ἔχῃ ὑπερείξας, ἀλλὰ αὐτὰρ ἐκαστέρῳ τῷ δυνάμει,
 ἀξιώματι ἢ τῷ ἡμελικῆς δρχῆς καὶ Πομπηίου ὑπερβαλο-
 μένος. δεῖ γὰρ ἅπασιν μέγιστος ἔστι ἑπιπέσειον ἀλλὰ τῷ λαμπρότη
 ἐν πολιτείᾳ λαμβάνειν, μεγάλῃ δυνάμει ἔλαμψεσθαι
 τῷ φθόνον. εἰ δὲ ἔξ ἀπὸ τοῦ ἀγαπᾶσθαι ἀσφάλεια καὶ ἡσυχία,
 καὶ δέδιας Ἀλκιβιάδου μὲν ἑπιπέσειον τῷ βήματι, ἐν τῷ Πύλῳ Λα-
 κεδαιμονίῳ, Περδικῶν δὲ ἐν Θρακίᾳ, πολλῶν ἄρρωσθαι
 ἢ πόλις ἔχῃ ἀλλοτρίῃ, ἐκ μέσου ἡμελικῆς καὶ ἡμελικῆς
 τῷ ἀπαρξίας σεαυτῷ γέφανον, ὡς ἐνίοι σοφισταὶ λέγουσιν. ὁ μὲν
 γὰρ τῷ εἰρήνης ἔρωτος ἵκνῃ ὡς ἀληθῶς, καὶ τῷ λόγῳ τῷ πόλεμον
 Ἑλληνικῶτατον πολίτευμα. καὶ τῆς παρὰ ξένης ἐνεκα τῷ
 οὐκ ἄξιον Νικίᾳ ὑπερβαλεῖν Κράσῳ, ἐστὶ εἰ τῷ Κάσπῳ
 φέρων πέλαγος ἢ τῷ Ἰνδῶν ὠκεανῶν τῷ Ρωμαίων ἡγεμονίᾳ
 παρὰ ὡρεῖται. πόλις μὲν τοῖς ἡμελικῆς δρχῆς ἀγαθῶν, καὶ
 κρείττονα ὄντα τῷ δυνάμει, χροῖται ἔδοτῶν τοῖς πονηροῖς, οὐδὲ
 δρχῆς μὴ δρχῆσιν, ὅσῳ πῖσι ἀπιστοῦμεν. ὁ παρὰ ἐποίησεν
 ὁ Νικίας, τῷ Κλέωνα, μηδὲν ὄντα πλεόν ἐν τῷ πόλι τῷ ἀπὸ
 βήματος ἀιαιχμητίας καὶ κραυγῆς, αὐτὸς εἰς τῷ στρατηγίᾳ κα-
 ταστήσας. οὐκ ἐπαίνῳ μὲν γὰρ ἐστὶ τῷ Κράσῳ, ἐν τοῖς Σπαρ-
 τακίῳ ἐπειρήσεια ἴσασιν ἢ ἀσφαλῆσθαι ἔλαμψεσθαι.
 καί τοι φιλομίας ἵκνῃ τῷ δεισῶν μὴ Πομπηίου εἰθῶν ἀφέλη-
 ται τῷ δόξῃ αὐτῷ, καὶ τῷ ἀφείλετο Μετέλλου Μόμμῳ τῷ
 Κόρινθον. τῷ δὲ τῷ Νικίου πλημῆσιν ἀποπῶν καὶ δεινόν.
 οὐ γὰρ ἐλπίδας ὅσῳ ῥασιῶν ἐχούσης ἔξεσθαι τῷ ἐξῆρθε
 φιλομίας καὶ δρχῆς, ἀλλὰ κίνδυνον ὑφορῶμεν ἐν τῷ
 στρατηγίᾳ μέγῃ, ἡγάπησε, τῷ καθ' αὐτὸν οὐκ ἀσφαλεῖ ἡ-
 μένος, παρὰ τῷ τῷ κρινόν. καί τοι ὅγε Θεμιστοκλῆς, ἵνα μὴ
 φαῦλος ἀφῆσθαι ἐν τοῖς Περσικῆς καὶ ἄφρων στρατη-
 γήσας ἀπολέσθαι τῷ πόλιν, δρχῆς τῆς δρχῆς ἀπέστησεν
 αὐτὸν καὶ Κάτων, ὅτι μάλιστα εἴσα παρὰ ἄγῳ καὶ κιν-
 δυνῶν ἐχρούσιν, ὑπερ τῆς πόλεως τῷ δημῶν μετῆλ-
 θεν. ὁ δὲ αὐτὸν ἑπιπέσειον τῷ Μινῶν καὶ Κύθηρα καὶ Μηλίους
 τοῖς παλαμπάσθαι φυλάττων στρατηγῶν, εἰ δέοι μάλιστα
 Λακεδαιμονίῳ, ἀποδύμενος, τῷ χλαμύδα, καὶ τῷ
 Κλέωνος ἀπειρία καὶ ἀρασύτη καὶ δῦδρας καὶ ὀ-
 πλα, καὶ στρατηγίᾳ ἐμπειρίας ἄκρας δεομένη τῷ ἀδιδυῖ,
 οὐ τῷ ἑαυτοῦ παρὰ τῷ δόξῃ, ἀλλὰ τῷ τῆς παρὰ εἰδος
 ἀσφάλεια καὶ σωτηρία. ὅτε ὑπερ ἔχῃ ἐκῶν ὅσῳ βουλό-
 μένος Συρακυσίοις πολεμῆν, ἡγαγέσθαι, δόκῶν οὐ λο-
 γισμῶ τῷ συμφέροντος, ἀλλὰ ῥασιῶν καὶ μαλακία τῷ
 παρ' αὐτὸν ἀποστρεφῆν Σικελίας τῷ πόλιν. ἐκείνο μὲν τοῖς
 μεγάλης ἑπιπέσειας σημεῖον, ὅτι δις χροῖται τῷ πολε-
 μῶν αἰεὶ, καὶ φθῆσθαι τῷ στρατηγίᾳ οὐκ ἐπαύοντο χροῖται
 νοῦντες, ὡς ἐμπειροῦσθαι καὶ βέλπειν. τῷ δὲ Κράσῳ παρὰ
 πᾶσι τὸν χροῖται ἐπιπέσειας στρατηγίας, οὐχ ὑπερ ἔξ
 τυχεῖν, πλεόν ἑπιπέσειον τῷ δουλικῶν πόλεμον ἔξ ἀνάγκης, Πομ-
 πηίου καὶ Μετέλλου, καὶ Λουκυλλῶν ἀμφοτέρων ἀπὸν-
 τῶν, καί τοι τότε πᾶσι μάλιστα καὶ δυνάμει πλείστον
 ἀλλ', ὡς εἴοικε, καὶ τοῖς ἀποδύσθαι παρὰ αὐτὸν ἐδόκει
 καὶ τὸν καμικῶν, Αἰὴρ αἰετος εἰ τῷ πᾶσι πλεόν ἐν ἀσπίδι.

A ita contra illius in republic. gerenda trepidatio & pauor, & quod scelestissimis submitteret se imprimis sunt notanda. Crassus vero celsus hic certe & magnanimus, qui, quum non cum Cleonibus ei neque cum Hyperbolis sane certamen foret, sed cum Caesaris splendore, atque tribus Pompeii triumphis, contendit cum utroque potentia, dignitate quidem certe censoria etiam Pompeium superavit. Decet enim eum qui rempublicam gerit, in maximis rebus non si invidiosae sunt respicere, sed si praeclearae, atque opum mole inumbrare invidiam. Quod si supra omnia securitatem & quietem sectaris, atque Alcibiadem formidas, in suggestu, Pyli Lacedaemonios, Perdicam in Thracia, habet otii ciuitas latum campum in quo remotus de medio sedere queas, ac tibi ipse contexere tranquillitatis coronam, ut nonnulli sophiltae aiunt. Nam pacis quidem erat profecto diuinum desiderium, atque bellum dirimere imprimis humana & ciuilis actio. cuius facti causa Niciae nulla parte est aequiparandus Crassus, ne si ad mare quidem Caspium aut ad Oceanum Indicum terminos promouisset Romani imperii. Non debet tamen is qui versatur in ciuitate sensum habente virtutis, & pollentior est opibus, dare locum malis, nec magistratum priuatis, nec fidem suspectis: quod quidem admittit Nicias, qui Cleonem, cuius in ciuitate nihil eminebat praeterquam perfrecta frons & vociferatio, prouexit ad imperium. Equidem non praedico Crassum, qui bello Spartacio celerius quam tutius conferre properauit signa. quanquam animi laudis auidi erat, vereri ne decus sibi Pompeius aduentu suo eriperet, quomodo Metello Corinthum eripuerat Mommius. At Niciae absurdum plane est factum & callidum. neque enim cessit inimico gloriae campo & prouincia, cuius appareret spes & facultas conficiendae: sed quum grande illa in expeditione periculum timeret, contentus fuit rebus suis in tuto collocatis rempublicam proiicere. Et quidem Themistocles, ne bello Persico vilis homo & turpis ductu suo perderet rempublicam, eum pecunia remouit a praetura: Cato autem tribunatum plebis, quum implicatum eum videret maximis negotiis & periculis, reipublicae causa petiuit. Qui vero se Minoae, Cytheris, miseris Milesiis reseruat ducem, sin confrendae cum Lacedaemoniis manus sint, chlamydem ponit, Cleonis autem imperitiae & ferocitati tradit classem, milites, arma, prouinciam, quae summum usum requirat, non laudes hic negligit suas, sed patriae securitatem & salutem. unde post inuitus nolensque bellum est cum Siculis gerere compulsus, quod non vtilitatis publicae, sed quietis & mollitiae ratione rempubl. quantum in se erat, Sicilia defraudaret. Illud tamen ingens est integritatis eius signum, quod abhorrentem semper a bello atque ducatum detrectantem non destiterint tanquam exercitatissimum & optimum designare. At inhians perpetuo prouinciae, non valuit eam Crassus consequi nisi ex necessitate bello seruili, Pompeio & Metello & utroque Lucullo absentibus, licet id temporis summo in honore esset & polleret plurimum. Nam, neco quidem iudicio, videbatur vel studiosis eius iuxta comicum,

Vir catera esse, nisi in scuto, ille maximus.

Quod nihil Romanis profuit, ab illius expugnatis cupiditate provinciarum atque ambitione. Nicias enim Athenienses ad bellum repugnantem miserunt, Crassus in bellum Romanos duxit repugnantes: atque huius causa respubl. ille reipubl. in calamitatem incidit. Veruntamen Nicias citius hinc commendes quam improbes Crassum. Ille enim peritia & consiliis motus prudentis ducis non est vna cum civium spe in errorem detractus, verum desperavit & diffusus est posse capi Siciliam. hic, sicut ad rem procliuam ruens, bellum Parthicum impedit. At grandia concupiuit, & Casare Occidentem, Gallos, Germanos, Britanniam subigente, ad Orientem ipse & Oceanum progredi Indicum, Asiamque in ditionem redigere: quae Pompeius aggressus est, & quod contendit Lucullus. qui placidi viri atque in omnes boni permanserunt, quum eadem ac Crassus suscepissent, & idem haberent institutum. Nam Pompeium quoque, quum daretur ei provincia, senatus impugnavit: ac Caesar, caesis fugatisque Germanorum trecentis millibus, autor Cato fuit ut victis dederetur, ac violatae pacis in illius caput verteretur ultio. Verum populus salutem dicens Catoni, in quindecim dies supplicationes decrevit, atque in magna fuit gratulatione. Qui fuisset ergo eius animus, & quot dierum supplicationes decrevisset, ex Babylone si Crassus literas de victoria misisset: hinc progressus Mediam, Persidem, Hyrcanos, Susa, Bactra redegisset in formam provinciarum? Nam si ius violandum est (ut ait Euripides) iis qui otii sunt impatientes, neque frui praesentibus norunt bonis, non Scandia, non Mendae excindendae, nec profugi Aeginetae, qui relicta patria auium modo in aliena regione delitescunt, captandi, sed magnum praemium quaerendum iuris violandi: non facile autem, neque qualibet de causa, ut res humilis & vilis, iustitia negligenda. Enimvero qui Alexandri expeditionis impetum in caelum ferunt, & Crassi oberunt, hi parum recte primordia aestimant ex nouissimis. Iam in ipsis gerendis bellis facta extant non pauca Nicias praecleara. quippe crebris praeliis hostes superavit, ac Syraculis parum absuit quin potiretur: neque sua culpa offensavit in omnibus, sed valetudini eius partim & urbanorum civium expensum feras invidiae. Crassus ob erratorum multitudinem locum fortunae ad aliquid boni designandum reliquit nullum, ut mireris stoliditatem eius, non quod a Parthorum sit viribus victa, verum quod felicitate vicerit Romanorum. Quia vero praesagio Nicias nullo negligendo, alter omnibus contemnendis similiter perierunt, haud pronum quidem sit, neque certum de istis iudicare: benignius tamen in iis est cum vetusta & recepta opinione per religionem peccare, quam contra mores & pernicaciter. At in exitu minus reprehendendus Crassus, qui semetipso non dedit, non vincit, non affectus contumelia fuit, verum orantibus cessit amicis, ac contra ius gentium violatus ab hostibus fuit: Nicias turpis & ingloriae salutis spe supplicem se praebens hostibus mortem sibi effecit foediorum.

A καὶ τὸ πρῶτον Ῥωμαίοις ἐσθλὴν ὤψιν, ἐκβιασθέντες ὑπὸ τῆς φιλαρχίας αὐτῶ καὶ φιλοδοξίας. Ἀθῆνῶσι μὲν γὰρ ἀκόντισαν Νικίαν ἐξέπεμφαν ὅτι τὸν πόλεμον, Ῥωμαίοις δὲ Κράσσος ἀκόντισας ἐξήγαγε καὶ ἀπέβη μὲν τὸν πόλεμον, ἐκείνους δὲ ἀπέβη τὴν πόλιν ἠτύχησεν. οὐ μὲν ἄλλα μᾶλλον ἔστιν ἐν τούτοις τὸν Νικίαν ἐπαινεῖν ἢ λέγειν τὸν Κράσσον. ὁ μὲν γὰρ ἐμπειρία καὶ λογισμῶν χρησάμενος ἠγεμόνος ἐμφροῦνος, οὐ σιωπηπατήθη ταῖς ἐλπίσι τῶ πολιτῶν, ἀλλ' ἀπέπειθε καὶ ἀπέγνω λήψασθαι Σικελίαν. ὁ δὲ ὡς ἐπὶ ῥᾶστον ἔργον τὸν Περσικὸν ὀρμήσας πόλεμον ἠμύρτεν. ὠρέθη δὲ μεγάλων καὶ Καισαρὸς τὰ ἐσπέερα, καὶ Κελτοὺς καὶ Γερμανοὺς καὶ Ἰνδοὺς ἐλάσας θάλασσαν, καὶ πρὸς ἐργασασθαι τὴν Ἀσίαν οἷς Πομπηίου ἐπήλθε, καὶ Λούκουλος ἀντήχεν, ἀνδρες δὲ μὲν καὶ πρὸς πόδας ἀγαθὸι ἀγαμέμναιτες. πρὸς ἐργασασθαι δὲ ὅμοια Κράσσῳ, καὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσεις λαβοῖτες. ἐπεὶ καὶ Πομπηίου τῆς ἀρχῆς διδομένης, ἢ σὺγκλητος ἠναπιότο, καὶ Καίσαρ μωριάδας τετακτοῖς Γερμανῶν βρεφάμενοι, σιωπῆσθαι δὲ Κάτων ἐκδοῦναι τοῖς ἠπικλοῖς, καὶ βέλαι τὸ μὲν ἴμα τὸ πρὸς ἀσπονδῆμα εἰς ἐκείνον. ὁ δὲ δῆμος ἐρράδαται Φερίσας Κάτωνι, πεντεκαίδεκα ἡμέρας ἔθυσεν ὅτι νικία, καὶ πρὸς ἐργασασθαι τὴν πόλιν. πῶς οὖν ἀνδραγαθία, καὶ πόδας ἐθυσεν ἡμέρας, εἰ Κράσσος ἐκ Βαβυλωνίως ἐγραφε νικίαν, εἴτ' ἐπελθὼν Μιδίαν, Γερσίδα, Ἰρρανοὺς, Σοῦσα, Βακτρίαν, Ῥωμαίων ἐπαρχίας ἀπέδειξε. Εἴτ' ὁ γὰρ ἀδικεῖν ἔχον, καὶ τὸν Εὐειπίδην, ἠσυχία ἀγειν μὴ διωαυθῆναι, μηδὲ πρὸς ἐργασασθαι τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς εἰδῶσθαι, οὐ Σκαυδέαι, οὐ Μένδην ἐκκαταθέον, ὅσθ' ἐφύγοντας Αἰγινήτας ἀπολελοπόδας τὴν ἑαυτῶν, ὡς πρὸ ὀρίθας εἰς ἐτέραν χώραν ἀποκρυμμένοις ἐκθηρατίον, ἀλλὰ πολλοὺς πημπεῖον τὸ ἀδικεῖν, μὴ ῥαδίως, μηδὲ ὅτι τοῖς τυχοῖσιν, ὡς τι Φαῦλον ἢ μικρὸν πρὸς ἐργασασθαι τὸ δίκαιον. οἱ δὲ τὴν μὲν τῆς Ἀλεξάνδρου στρατείας ὀρμὴν ἐπαινοῦντες, τὴν δὲ Κράσσου ψέγοντες, οὐκ ἂν τὰ πρῶτα κρίνοισιν ἀπὸ τῶν τελευτάων. ἐν δὲ ταῖς στρατηγίαις αὐταῖς, Νικίου μὲν οὐκ ὀλίγα γρηναῖα. καὶ γὰρ μάχαις πολλαῖς ἐνίκησε τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ λαβεῖν Συρακῶσας ὀλίγον ἐδέησε καὶ πόρπη δι' αὐτὸν οὐκ ἐπώτασεν, ἀλλὰ καὶ νόσον ἀπὸ τῆς ἀπείσεως, καὶ φθόνον τῶν οἰκιστῶν πολιτῶν. Κράσσος δὲ ἀπέβη πλήθος ἀμύρτημάτων, ὅσθ' ἐν τῇ τύχῃ χρῆσθαι ἀποδείξασθαι παρήκεν. ὡς τε θαυμάζειν αὐτὸν τὴν ἀβελθησίαν, οὐ τῆς Γάρθων δυνάμεως ἠπικλοῖσαν, ἀλλὰ τῆς Ῥωμαίων δύτησίας πρὸς ἐργασασθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν μηδενὸς τῶ ἀπὸ μαθητικῆς καταφροῦν, ὁ δὲ πόρπη ὑποφροῦν, ὁμοίως ἀπώλετο, χαλεπὴ μὲν ἐν τούτοις ἡ ἀσφάλεια καὶ δύσκριτος, ὅτι περικέτερον δὲ αὐτῆς τὸ πρὸς ἀνόμου καὶ αὐθάδους, ὅ μὲν δόξης παλαίας καὶ σιωπῆσθαι δι' ἀλαβείας ἀμύρτημόνιον. πρὸς μὲν τὴν τὴν τελευτῆν ἀμειψιότερος ὁ Κράσσος, οὐ πρὸς ἀνόμου ἑαυτὸν, ὅσθ' ἐδέησε, ὅσθ' ἐφαναχιδεῖς, ἀλλ' εἰζας τοῖς φίλοις δεομένοις, καὶ πρὸς ἀσπονδῆσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων ὅτι Νικίας, ἀγαθὰ καὶ ἀκλεοῖς ἐλπίδι σωτηρίας, ὑποπεσὼν τοῖς πολεμίους, ἀγχιόνα ἑαυτῶ τὸ θάνατον ἐποίησεν.